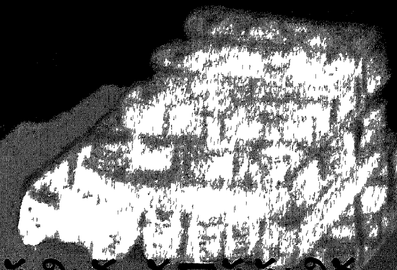
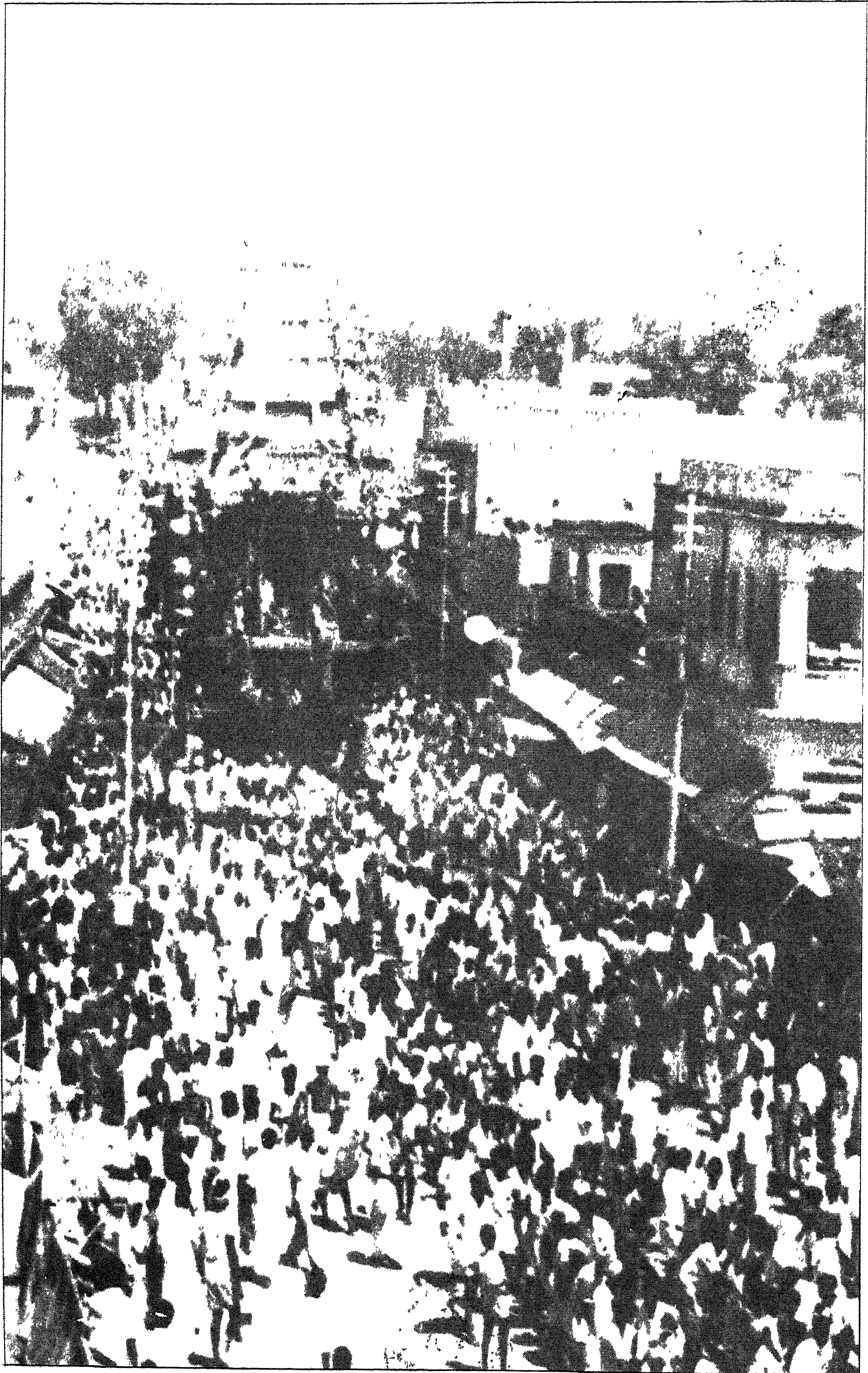
సప్తగిరి

మే, 1994

వెల : రు. 2/-









కానవచ్చె నిందులోనే కారుణ్యానరసింహా!
తానకమై నీకంటె దాస్యమే పో ఘనము!

యెనసి ప్రహ్లాదుఁడు యెక్కడఁ జూపునో యని
ననిచి లోకమెల్ల నరసింహగర్భములై
పనివూని వుంటి వటు భక్త పరతంత్రుఁడవై
తనిసి నీ వధికమో దాసులే యధికమో!

మక్కువ బ్రహ్మాదులు మానుపరాని కోపము
ఇక్కువై ప్రహ్లాదుఁడు యెదుట నిలిచితేను
తక్కక మానితి వట్టే దాసుని యాధీనమై
నిక్కి నీకింకరుఁడే నీకంటే బలువుఁడు!



అరసి కమ్మర ప్రహ్లాదవరదుఁ డని
పేరుపెట్టుకొంటి విట్టే బెరసి శ్రీవేంకటేశ!
సారె నీశరణాగత జనుని కాధీనమైతి--
వీరీతి నీదాసునికే యిదివో మొక్కేము.

--అన్నమయ్య అధ్యాత్మ కీర్తన : 449,
రాగం : శంకరాభరణం, సంపుటం : 2 (1981)

(మే 24, నరసింహ జయంతి సందర్భంగా)



'94 మే, 17

తిరుపతి
గంగ జాతర
సందర్భంగా.....

తిరుపతి
తాతాయగుంట గంగమ్మ

చిత్రం: కె. శాంతన్న



గౌరవ సంపాదకులు
శ్రీ డి.వి.యల్.యన్. మూర్తి, ఐ.ఏ.ఎస్.,
కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
ఫోను. 22591.
ప్రచురణకర్త - సంపాదకులు
క్రొటపాటి సుబ్బారావు, ఎమ్.ఏ.
ఫోను. 22294
ఉపసంపాదకులు
సి. శైలకుమార్, ఎమ్.ఏ.,
జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం, ఎమ్.ఏ.,
ముద్రాపకులు
ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి
ఫోను. 22340

విడిప్రతి - రు. 2-00
సం|| చందా - రు. 24-00
అన్నివివరాలకు:
సంపాదకులు,
సప్తగిరి, తి.తి. దేవస్థానం,
తిరుపతి. ఫోను. 22294.

ఈ సంచికలో.... మే, 1994

సంపుటి 24 సంచిక 12

వేదకాలమునాటి సాంఘిక జీవనము	శ్రీ చిట్టిబోయిన వెంకటేశ్వరరావు	5
శతక సాహిత్యంలో శ్రీయాదగిరి లక్ష్మీనృసింహస్వామి	శ్రీ మునుగోటి యాదయ్య	7
రావుల రామాయణం	డా|| రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి	9
మనల్ని మనం తెలుసుకోవాలి	శ్రీ పాతూరి ప్రసన్నం	11
శ్రీశ్రీశ్రీ మాతా శివచైతన్యవారి దివ్య భాషణము		13
అన్నమాచార్య జయదేవులు - హాస్యం	ఆచార్య ఎస్. గంగప్ప	17
కాకతీయరాజులనాటి శాసన విశేషాలు	డా|| ఎ.కె.వి.ఎస్. రెడ్డి	19
పదసాహిత్యంలో రారాజులు	శ్రీ ఎం. శ్రీనివాస్ సింగ్	21
శ్రీవేంకటాచలపతి ప్రణతి	శ్రీ కుంటిమద్ది శేషశర్మ	33
మన దేవాలయాలు		
శ్రీమత్స్యగిరి నృసింహక్షేత్రం	శ్రీ యం.వి.ఎస్. రంగాచార్యులు	42
బాలప్రబోధం		
ఉపమన్యుడు	శ్రీ ఎం.సి. శివశంకరశాస్త్రి	37
విశ్వాసం	శ్రీ శివప్రసాద్ పండా	40
గృహలక్ష్మి		
దయార్ద్రహృదయ ద్రౌపదీదేవి	శ్రీ కె.సి. సిద్ధయ్య	29
శ్రీ వేంకటేశ్వర లీలలు		
కోర్కెలు తీర్చే కోనేటిరాయుడు	శ్రీ బి. నాగేశ్వరరావు	27

ముఖచిత్రం : శ్రీతాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు — చిత్రం--జగదీష్
2 వ కవరు పేజీ : శ్రీగోవిందరాజస్వామి రథోత్సవం (మే 17 నుండి 25 వరకు గోవిందరాజస్వామి బ్రహ్మోత్సవం)
3 వ కవరు పేజీ : తిరుపతి శ్రీ తాతాయగుంట గంగమ్మ (మే 17, గంగజాతర) ఫోటో-- శ్రీమతి ఎం. రాజ్యలక్ష్మి
4 వ కవరు పేజీ : తిరుమల ఉద్యానవన దృశ్యం

సంపాదకీయం

ఆదిలో నాదమే ఉన్నది. అదే 'పరమాత్మ' అన్నది వేదం. ఏకరూపంగా అనాహతంగా నిల్చిన నాదమే స్వసంకల్ప వికల్పాలవల్ల ఏడురకాలుగా మారింది. ఇలా స్వరాల కలపోత విడిపోక కారణంగా అక్కడక్కడ ఆగటం సాగటం జరిగింది. ప్రతి వెనకకు, ముందుకు సాగే, సాగుడుల బాట ఒకరకమైన వింతవిడుపు లేదా విరామాన్ని కల్గిస్తూ మళ్లీ మళ్లీ అనుకునేందుకో మలుపులు తిప్పుకునేందుకో కారణమైంది. అవగాహనలేని జీవులు - ఆ దశలో - ఆ స్వరాల అనుకరణతోనే తృప్తి పడగా, అక్షరాలను అనగల బుద్ధిజీవులు బాటలో మాటలు కూర్చుకుని పాటలకు బాట లేర్పరిచారు. మొదటిది ఓంకారమని, తరువాత వచ్చినవాటిని ఏడు స్వరాలని ఈ స్వరాలన్నిటిని సమస్థాయిలో కల్పించే ధ్వని ప్రక్రియను శ్రుతి అని, మాటలు చేరో చేరకో జరిగే ధ్వని విన్యాసంలో ఆపుదలకు తాళమని ఇలా చెప్పుకున్నారు. తక్కువ మాటలు ఎక్కువ స్వరాలు కూర్చుకొన్న ప్రక్రియను మార్గ పద్ధతని, కేవలం శ్రుతి కోసమే స్వరాన్ని ఉపయోగించుకుంటూ మాటలతో ఏర్పడు పాటల బాణీలను దేశి అని పేరు చేశారు. మార్గ పద్ధతి మహాసభలకు, మహారాజ సౌధాలకు చేరి మన్నన పొందగా దేశి పద్ధతి మాత్రం మన లోగిళ్లలోనే నిలిచిపోయింది. పొద్దుపొడుపునుంచి నిద్రించేదాక మనిషి పనులన్నీ జానపదాలుగా నిలిచి కోలాటం, గొబ్బి, జాజర, నోము, హారతి, దంపుళ్లు, నూర్పిడి, తత్త్వాలు, సుద్దులు, హరికథ, బుర్రకథ, భాగవత విధానాలుగా మిగిలి పోయాయి. జనానికి ధనానికి ఉన్న తేడా ఇక్కడ కూడా చేరి అక్షర ప్రాధాన్య కళారూపాలను కూనరాగాలనీ పల్లె పదాలనీ పాడేవారినీ, ఆడేవారినీ వీధి భాగవతులనే ముద్రవేసి విసిరి కొట్టింది.

తిండీ తీరుబడీ గల స్వరశాస్త్ర విదులకు 'మార్గ' ఒక స్వరమైతే మాట మాటకు మనసునూ మనసునూ ముడివేసే మురిపెం అన్ని రసహృదయాలను అదను చూసి కదను తొక్కించగల జనమోహకశక్తి దేశి పద్ధతిది. అందుకే ప్రజలలో పాతుక పోవాలనుకున్న ప్రతి మతమూ, ధర్మమూ ఈ పల్లీయుల మార్గాన్నే ప్రయాణించక తప్పలేదు. కాని అవసరం తీరింతర్వాత అన్ని వర్గాలవారికి 'దేశి' కూరల్లో కరివేప స్థాయినే పొందింది. నిజానికి ఏ భాషా చరిత్ర చూచినా దేశి పద్ధతుల కింతకన్న పెద్ద పీఠం దక్క లేదంటే ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు.

ఇలా ఉన్న సమాజంలో ఈ పల్లెజనాళి పాటలకు తగిన గౌరవాన్ని కల్గించాలన్న ప్రయత్నం ప్రతి భాషలోనూ చాలాకాలంగా సాగుతూనే వుంది. అయితే ఈ ప్రయత్నాలన్నిటిలో పదకవితలకు పెద్దపీట వేసిన ఆద్య పురుషుడు శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులూ వారి కుటుంబమూ అని చెప్పాలి. రాగ తాళాలతోపాటు ఆర్తికి అధిక ప్రాధాన్యం మార్గ పద్ధతిది కాగా, ఆ రాగ, తాళ ప్రక్రియతోనే ఆలోచనకు భావ ప్రకటనను జోడించి 32000 పద పుష్పాలను ఆదినాద పద సమార్చనను అర్పించిన ధన్యజీవి అన్నమాచార్యులు. అవా లొల్లాయిపదాలు, పుల్లాయి పాటలు అనటానికి వీలులేకుండా అపార మార్గ వైదుష్యం, అనితరసాధ్య భాషా పాండిత్యం మేళవించి, చిరస్థాయిగా ఉండేవిధంగా వాటన్నిటిని వ్రాయించిన పద్ధతి కూడా తర తరాలవారికి ఆలోచనాలోచనాలై ఆశ్చర్యం కల్గిస్తూనే ఉన్నది.

మాటకు పాటలో కన్న ఆటలో ఎక్కువ బలమున్నదని అన్నమయ్య నిరూపించాడు. అందుకే శృంగార సంకీర్తనలలో చాలావరకు నవరసాత్మక నాట్య భంగిమలే కన్పిస్తాయి. ఇది నిజంగా దేశి మార్గంలో కొత్త విప్లవమే !

ఆయన కుమారుడు పెద్ద తిరుమలాచార్యుడు అన్నిటా తండ్రిని మించిన అష్టభాషా కోవిదుడే అయినా, "జనకుడా విచ్చేయవే" అని ప్రార్థించ గల వినయశీలి. సంకీర్తనలతోపాటు, ఆయన రచన భగవద్గీత తెలుగులో తొలి పరిపూర్ణ వచన గ్రంథం అనవచ్చేమో !

తన గొప్ప ఇతరులకు చెప్పటం మనిషికున్న మలినాల్లో ముఖ్యమైనది. తన గొప్ప నసలు చెప్పకోకుండా

(48వ పేజీలో)

వేదకాలము నాటి సాంఘిక జీవనము

శ్రీ చిట్టిబోయిన వెంకటేశ్వరరావు

క్రీ.పూ. 12000 సంవత్సరములనుండి 6000 సంవత్సరముల వరకూ గల కాలమును వేదకాలమని దైవజ్ఞుల నిర్ణయము. ఈ కాలమును మూడు భాగములుగా విభజించినారు. అవి-- 1. సంహిత కాలము; 2. బ్రాహ్మణ కాలము; 3. ఉపనిషత్ కాలము.

సంహిత కాలము ఋషిపుంగవులు మంత్రతంత్రములను సంకలనము చేసిన కాలము.

బ్రాహ్మణ కాలము బ్రాహ్మణోత్తములు విస్తృతముగా ఆచార వ్యవహారములకు సంబంధించినటువంటి గ్రంథ సముచ్చయము రూపొందించిన కాలము.

ఇక ఉపనిషత్ కాలము నిగూఢమైన వేదవాఙ్మయ రహస్యతత్త్వమును ఆవిష్కరించిన కాలము. ఈ ఉపనిషత్కాలమునకు ముందున్న కాలము నందు మానవ మేధస్సు ప్రాకృతి శక్తులకు లోబడి దేవతల యొక్కయు, దేవుళ్ళ యొక్కయు, రక్షణ నాశించి ఆలయములను నిర్మించుటయందును మంత్రతంత్రములనాధారముగా చేసుకొని బలిదానములు జరిపించుటయందును, నిమగ్నమై, పరిపూర్ణ విజ్ఞానము నొందలేదనవచ్చును.

వివిధ దేవతలకు నాటి మానవుడు సమర్పించిన ప్రార్థనలు, బలిదానములు ప్రాపంచిక విషయలోల. సిద్ధ్యర్థమై, ధన, వస్తు, వాహన, సంతాన, ఆయురైశ్వర్య ప్రాప్తి కొరకై యనుట కందెట్టి సందేహమునులేదు. నాటి కాలమున జీవిత మతి సామాన్యమైనది., బాధ్యత రహితమైనది. ఆశాజనకమైనదీ, ఊహాపూరితమైనది. తద్వారా వేదకాలము నాటి ప్రజానీకము జీవితమున దైనందన కార్యక్రమములందు ఉల్లాసముగా జరుపుకొనెడివారనవచ్చును. వారెంతమాత్ర

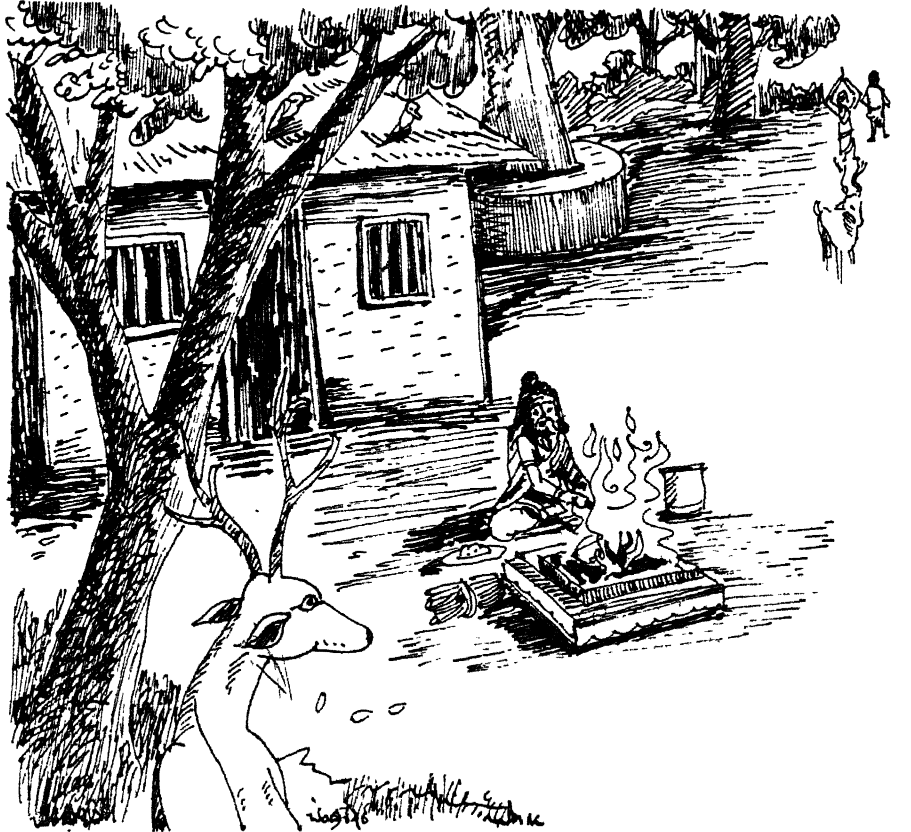
మును జీవితమును దుర్భలముగా తలచెడి వారుకాదు. జీవితమును వారొకవరముగా భావించెడివారు. ప్రపంచమున మానవునిగా జన్మించుటయే సుకృతముగా తలచి ఇహలో కానంద పరిపూర్ణజీవితమును అనుభవించెడివారు.

వారి పరిసరములయందు గల ప్రకృతి ప్రసాదితములైన జల, వృక్ష, ఫల, పుష్పాదుల ననుభవించుచూ, భగవంతుడు వానిని తమకు ప్రసాదించిన వరములుగా భావించెడివారు. తత్కారణ భూతులైన ప్రకృతి దేవతలనూహించుకొని వారికే పూజా పునస్కారము చేయుచు జీవితముయొక్క మాధుర్యము ననుభవించెడివారు. వారు ప్రకృతి ప్రసాదిత సదృశ్యములైన భూమి, ఆకాశము, వెలుగు, నీరు, గాలివంటివే వారి సుఖదుఃఖాలకు కారణభూతులని తలచి వాటియందే దైవత్వము నాపాదించి ప్రార్థనలు, పూజలు, బలులు, నైవేద్యములు సమర్పించెడివారు.

ఈ ప్రకృతిసిద్ధమైన దృష్టి గోచరమగు భూమి, అగ్ని, గాలి, నీరు, ఆకాశము మొదలగువాటిని ప్రార్థించి దేవతలనుగ్రహము కొరకు క్రతువులు, కర్మలు, యజ్ఞ యాగాదులు చేయునారంభించినారు.

వేదవేద్యుల స్థూలదృష్టి జగత్సృష్టి యొక్క మూల సూత్రములకు మానవుని యొక్క వ్యక్తిగత జీవితమునకు మధ్యగల సూక్ష్మ సంబంధమును గ్రహించలేక పోయినారనవచ్చును. కానీ.... వారి భావన మానవుని ప్రాముఖ్యతను, శక్తిని విస్మరించకుండా వాని ఔన్నత్యమును, ఘనతను గుర్తించినారనవచ్చును.

మానవుని జంతువులనుండి గుర్తించుటకు అతని మంచి చెడ్డల తారతమ్యము తెలుసుకొను తెలివితేటలే అనునది నిర్వివాదాంశము. ఈ పౌరాణిక జ్ఞానమే ఆధ్యాత్మిక



తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

అభిషేక సేవలు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ఆరు ఆలయాల్లో వారానికొకసారి జరిగే అభిషేక సమయంలో భక్తులు ఒక్కొక్కరు రు. 5-00లు టికెట్టు చెల్లించి అభిషేక దర్శనం చేసికొనవచ్చును.

1. శ్రీ వేదనారాయణస్వామి ఆలయం,
నాగలాపురం.
2. శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం,
నారాయణ వరం.
3. శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి ఆలయం,
కార్వేటి నగరం.
4. శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం,
అప్పలాయగుంట.
5. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం,
మంగాపురం.
6. ఆలయ సముదాయం,
ఋషీకేష్.

భక్తులు, యాత్రికులు ఈ విశేష సేవను దర్శించి కృతార్థులగుదురు గాక!

తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి.

భావనరే మానవునికున్నత స్థితి సంతరింపజే సత్య, నీతి, నియమములయందు దైవచిం నయందు పరిపూర్ణుడుగా చేసినదనవచ్చు

మానవుని తృష్ణ నిరంతర కృషి అతని లక్ష్యసాధనకు జీవిత సాఫల్యమున దోహదము చేసి వేదకాలమున అతని సుఖ వనమునకు ఆలావాలమైన దనుట యందె సందేహమును లేదు.

ఈ చరాచర ప్రపంచము పిపీలకా బ్రహ్మ పర్యంతము ఒక నిర్ణీత జగత్సూ ముపై ఆధారపడి నడచుచున్నదని, ఆ భగవంతుని అనంతమైన శక్తియని, ఆ శ నారాధించి అనుగ్రహము పొందిన సుఖజీ ప్రాప్తి కలుగునని నాటి సాంఘిక సారథుల ఋషి పుంగవుల ఉవాచ.

జీవిత పరమార్థము ఆధ్యాత్మిక సాధ మునందే నిక్షిప్తమైయున్నదని ఋషులు ప్ర దించిరి. ఈ ఆధ్యాత్మిక సాధనకు వేదమ త్రములే సోపానములని వానిని మననవ చేయుట దీక్షగా ప్రార్థనము చేయుట లక్ష్య సాధనమునకు మార్గమని వా చెప్పిరి.

ఋకా? అక్షరె పరమివ్యోమన్
యస్మిన్ దేవా అధి విశ్వనిషేదుః
యస్థన్న వేదో క్రిమీ కాకరిష్యతి
య యిట్టద్విదురమ్ హస్తె భవంతి.

సర్వాంతర్యామియైన భగవంతునియె క్యము, అతని అవతారములను, ఆ ఋ తన కొరకు స్తుతించలేదు. పైగా, భగవంతు దయలేనిదే ఆయన ఉనికి తెలుసుకొనలేమ అందువలన ఆయన అనుగ్రహము కొర ప్రార్థించవలెను.

సత్య సందర్శనమునకు, సత్య జ్ఞా సాధనమునకును మానవునికొకనికే అవ శము గలదిగాని మరి ఏ ఇతర జీవికిని లేద మానవుని జీవితోత్కృష్ట సాధనకు, ప్రతి వ్య ఉన్నత జీవన సముపార్జన నిమిత్తం నిరంత సాధన చేయవలసియున్నది. ఎందువలనన ఆధ్యాత్మిక చింతన యొక్కటియే మానవు అమరత్త్వము సిద్ధింపచేయునని, అందువ మానవ జీవిత పరమార్థము సాంఘిక ధర్మ

(41 వ పేజీలో

శతక సాహిత్యంలో

శ్రీయాదగిరి లక్ష్మీనృసింహస్వామి

శ్రీ మునుగోటి యాదయ్య

ఆంధ్రవాఙ్మయ శతకములలో విశిష్టమైనవి భక్తి శతకములు. తెలుగులో త్రిమూర్తులపై శతకములు వెలువడినవి. శైవ వైష్ణవ భక్తి ప్రధానములైన శతకము లసంఖ్యాకములు.

వైష్ణవ భక్తి ప్రధానములగు శతకములలో వివిధ అవతారములపై రచింపబడిన శతకములు గలవు. నారాయణుని కొందరు రాముని రూపమని నృసింహుని రూపమని కృష్ణరూపమని ఆరాధిస్తారు.

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని నల్లగొండజిల్లా భువనగిరి దగ్గర (హైదరాబాదుకు 60 కి.మీ. దూరంలోనున్న) శ్రీ యాదగిరి లక్ష్మీనరసింహస్వామి క్షేత్రం 80 వసంతాలకు పైగా ప్రసిద్ధిగాంచింది. అటువంటి స్వామిపై అనేక శతకాలు వెలువడినవి.

1. యాదగిరి లక్ష్మీనృసింహ శతకము

ఈ శతకము రచయిత శ్రీ ఎన్. బలరామశర్మ. 101 సీస పద్యాలలో శతకం రచించిరి. వీరి నివాసం నక్రెకల్ దగ్గర

> మే 24 నృసింహ జయంతి సందర్భంగా ఈవ్యాసం ప్రచురిస్తున్నాం.
> సం॥

మంగలపల్లి. ఈయన యాదగిరి క్షేత్రమున స్వామిసేవ చేసి ఆ స్వామి క్షేత్ర గొప్పదనాన్ని ప్రజలకు రచనలద్వారా తెలియజేసిరి. 1940లో శ్రీ యాదగిరి లక్ష్మీనృసింహక్షేత్ర ప్రచార గ్రంథమాలముద్రితం.

పరమ పదవాస శ్రీయాదగిరినివాస
భవ్య లక్ష్మీనృసింహ ప్రభావదంహ.

అనే మకుటంలోని ఈ పద్యాలు మనోహరమగు శైలిలో శోభిల్లుచున్నవి.

మంగళప్రదుడవై మంగళగిరిమీద
పానకంబు ద్రావు ప్రభుడవీవె
శృంగారమూర్తివై సింహాచలంబందు
సేవలొందుచు నుండు దేవు డీవె
వేద స్వరూపివై వేద్రాది యందుండి
నిరుపేదలను బ్రోచు నేత వీవె
యాదగిరి క్షేత్ర మందుండి యర్థిజనుల
కఠిన గ్రహ బాధలను మాపు కాలుడీవె
పరమ పదవాస శ్రీయాదగిరి నివాస
భవ్య లక్ష్మీనృసింహ ప్రభా వదంహ.

యాదగిరి నరసింహస్వామిపై శతకాలు భక్తి, నీతి, జ్ఞాన, వైరాగ్య వేదనలను తెలిపే సాహిత్య ప్రక్రియగల రచనా విధానముగలవి.



2. నృసింహస్తుతి

దీనిలోని పద్యాలు చక్కని రచనతో కూడిన అచ్చ తెలుగు 110 కంద పద్యాలు. దీనిని మరింగంటి నరసింహాచార్యులు రచించిరని చివరి పద్యం వలన తెలుస్తుంది.

ఇది 'యాదగిరి నరసింహా' అనే మకుటంలో సాగింది. ఆ దేవదేవుని పసందుగా వర్ణించినారు. అచ్చ తెలుగులో మచ్చుగా--

తాగమొగని తెగడం దగు నిగ
నిగలుంగల సొగసు గులుకు, నీపగు మొగముం
దుగదుగ మొగముల జగపతి
కి గనుంగొననగునె యాదగిరి నరసింహా.

3. యాదగిరీంద్ర శతకము

క్రీ.శ. 1840లో కొలనుపాక నివాసి పరాంకుశుని కుమారుడైన శ్రీ తిరువాయి వెంకటకవిచే రచించబడింది. నృసింహ స్వామిపై తనకు గల భక్తిని కవి ఈ శతకంలో చాటారు.

చూచెద ఫాల మందు తిరుచూర్ణపు
రేఖలు కోరమీసముల్
చూచెద నీదు నాసికము సొంపగు
శ్రీ పతకంబు హారముల్
జూచెద హాటకాంబరము చోద్యపు
గంటలు గజ్జెలందెలున్
జూచెద నీదు వైభవము జూపవే
యాదగిరీంద్ర మ్రొక్కెదన్.

శ్రీ నరసింహస్వామిని సేవించి ధ్యానించు చున్నందున భక్తిభావంతో ప్రతి దినము దైవమును నిలుపుకొనినట్లు వర్ణించెను.

4. నరసింహ శతకము

దీని రచయిత శేషప్పకవి. ఇది బహుళ ప్రచారం పొందింది. ఈ శతకము ఆ కాలమునాటి వీధిబడులలో పాఠ్యపుస్తకముగా నుండెను. ఇది కంఠస్థముచేసిన వారు సగము విద్యనేర్చినట్లేనని అప్పటి పంతుళ్ళు చెప్పేవారు. నరసింహ శతకము అనగానే ఇదే జ్ఞాపకం వచ్చును ప్రతివారికి.

నరసింహ నీదివ్య నామ మంత్రము చేత
దురిత జాలములన్నియు తోలవచ్చు
నరసింహ నీ దివ్య నామ మంత్రము చేత
బలువైన రోగముల్ బాపవచ్చు
నరసింహ నీదివ్య నామ మంత్రము చేత
రిపు సంఘముల సంహరింపవచ్చు
నరసింహ నీ దివ్య నామ మంత్రము చేత
దండ హస్తుని బంట్ల దఱుమవచ్చు
భళిర నేను మహామంత్రి బలముచేత
దివ్య వైకుంఠ పదవి సాధింపవచ్చు.

5. యాదగిరీశస్తుతి

ఇది 1922 దుందుభినామ సంవత్సరములో వరంగల్లునగల యాదగిరీశ బుక్ సెల్లర్స్‌వారిచే ముద్రింపబడింది.

అప్పటి నిజాం రాష్ట్ర ప్రథమ శతావధాని శ్రీమాన్ వీరవెల్లి నృసింహాచార్యులు (బాలకవి) దీనిని రచించిరి. వీరు యాదగిరి ఆస్థానంలో అవధానం సల్పినట్లు తెలుస్తోంది. బిరుదురాజు రాఘవరాజు శిరికొండ బుచ్చయ్యగారల ప్రోత్సాహంతో ఈ స్తుతి రచించినట్లు కలదు. 27 వృత్త పద్యములలో మత్తేభ శార్దూలములు గలవు. ప్రారంభమున రెండు కందాలలో ఇష్టదేవతాస్తుతి చేసిరి.

శీలంబున్ విడనాడి దుర్గుణగణ
స్త్రీలోల చిత్తుండనై
పూలం గ్రుచ్చిన రామముల్ చెలుల
కొప్పుల్లాలఁగా ముంచి, తా
మాలల్నీ గళమందు వేయ జనియిం
పన్లేదు నా కోర్కెన
జ్ఞాలా యాదగిరీశ! బ్రోవు మిపుడే
తండ్రీ! నృసింహ ప్రభో!

6. శ్రీ యాదగిరి లక్ష్మీ నరసింహ శతకం

ఇది 1952 లో వ్రాయబడింది. దీని రచయిత సికింద్రాబాద్ నివాసి శ్రీ బూరెల సత్యనారాయణమూర్తి. భక్తి ప్రపూరితమైన పద్యాలు.

స్వామి అనుగ్రహమున జన్మించిన తన కూతురు నరసమాంబకు స్వామి సమక్షమున పుట్టు వెంట్రుకలు తీసిన సందర్భమున రచించిరి.

7. శ్రీ యాదగిరి నరహరి శతకం

దీని రచయిత ఈగె బుచ్చిదాసు. యాదగిరిగుట్టపై నివాసము. అచ్చటనే వివిధ భజన కీర్తనలు వ్రాసి పేరుగాంచిన ఈ భక్తుడు ఆవేదన, ఆత్మార్పణ, నీతి, జ్ఞాన వైరాగ్యాలిందు సులభశైలిలో వివరించిరి. వీరు తన బాధ నివారణమైనందుకు జీవితాంతం స్వామికి సేవచేసియున్నారు. ప్రతినిత్యం తాను రచించిన భజన గీతాలను, పద్యాలను తన కూతుళ్ళద్వారా ఆలాపింపజేసియున్నారు.

8. శ్రీ యాదగిరి నృకేసరి శతకం

ఇది 1932 అంగీరస నామ సంవత్సర ఆషాడ శుద్ధపంచమినాడు ముద్రింపబడింది. ఈ శతకమును మహబూబ్ నగర్ జిల్లా కందూరు చౌదరిపల్లినివాసియగు రామచంద్రయ్య మంగమాంబలకు జన్మించిన నారాయణరెడ్డి దేశ్‌ముఖ్ రచించిరి. దీనిలో ఉత్పలమాల చంపకమాలలు కలసి 108 పద్యములున్నవి. కవితాశైలి సరళం. నృసింహావతారాన్ని ఈ కవి చక్కగా నేర్పుతో వర్ణించిరి.

'యాదగిరినృకేసరీ' అను మకుటముతో సకలనీతి విషయాలతో రచించిరి.

9. నృహరి శతకం

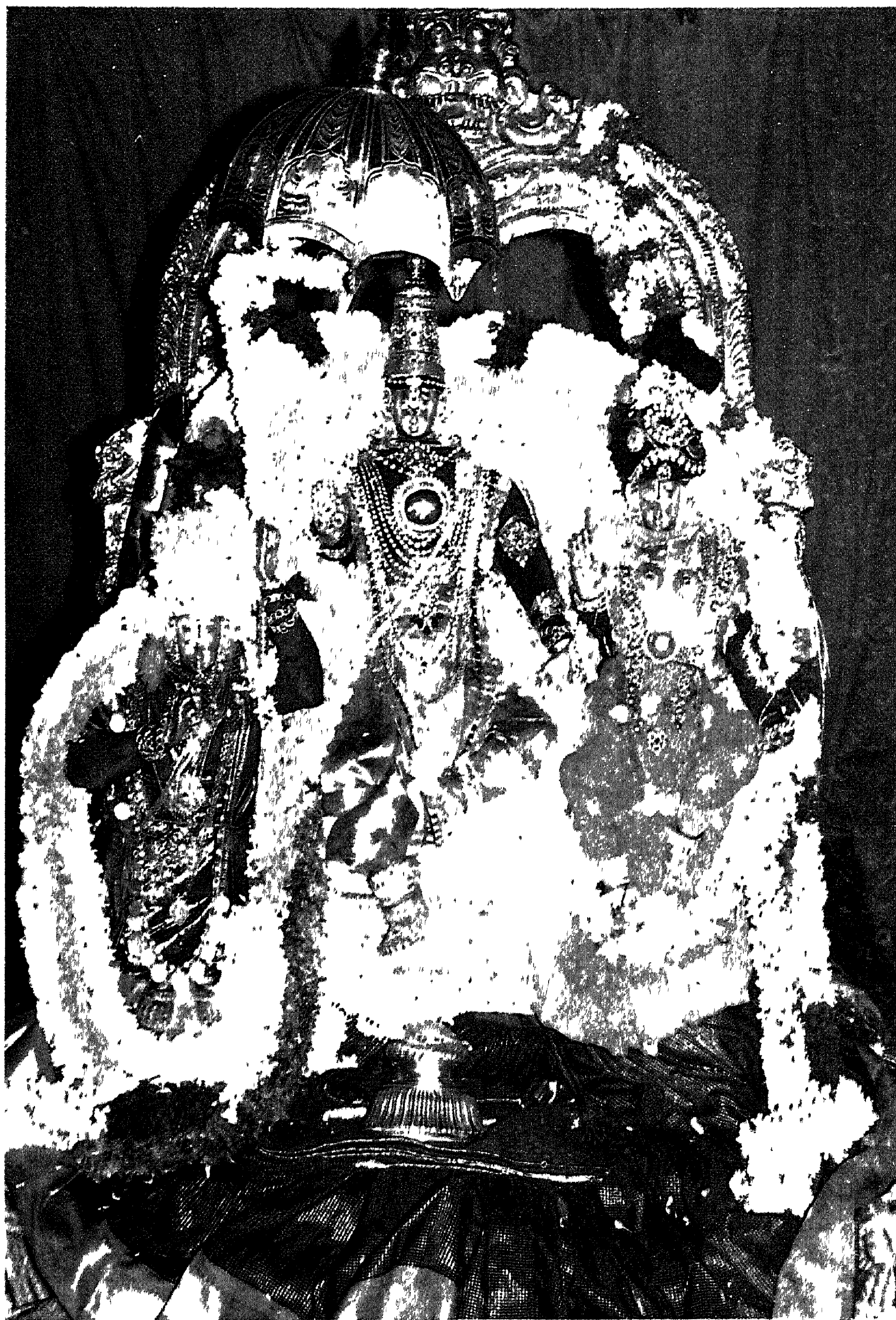
ఇది శ్రీ ఎన్. బలరామశర్మ 110 కందములతో రచించిరి. స్త్రీలకు, ఏమీ చదువురాని వారికి అర్థమయ్యే శైలియందు ద్రాక్షాపాకంలో, నీతి వైరాగ్యవిషయాలు తెల్పబడ్డాయి. నృసింహుని తప్ప ఎవ్వరినీ నమ్మవద్దని కవియుద్దేశం.

నమ్మను యోగులు జోగుల
నమ్మను మంత్రములటన్న నమ్మనుమాయల్
నమ్మను యంత్రబలమ్ముల్ను
నమ్మనురా నిన్ను దప్పయన్యుల నృహరీ.

10. శ్రీ యాదగిరీశ స్తోత్ర రత్నము

దీనిని శ్రీ సింగభట్టు నరసింహరాజ

(43 వ పేజీలో



(గత సంచిక తరువాయి)

కాంత లెందరనో కాంచె కపివరుండు
రావణుని యందె అత్యనురాగ మతుల
కనకవర్ణాంగి నొకతె నేకాంత శయ్య
పవ్వళింపగ జూచె నా పవనసుతుడు.

అంత అంతఃపురేశ్వరి నామె దలచె
సీతయే యని; హర్షము చెంది వేసె
గంతులును చిందులును; వేడ్క-క్షణములోన
ఆమె వైదేహి కాదంచు అవల పెరిగె.

రావణుడు సంద్రమునుదాటు రభస మందు
వనిత కన్నులు తిరిగి ఆ వార్ధిబడెనొ!
కినుక మై రావణుండె భక్షించెనేమొ!
వాని భార్యలె కడు మచ్చరాన తినిరొ!

జానకిని నేను కానంగ జాలకున్న
అవని నిక్ష్వాకు కులనాశ మగుటె కాదు;
సకల వానరలోకమ్ము సమసిపోవు
ఎట్టులున్నదో నా భాగ్య మెవ్వ డెరుగు?"

రావుల రామాయణము

"ఈమె ఎట్లగు సీత? నిజేశు గనక
నిదుర పోవునె నిముసమ్ము? నిత్యచింత
అన్నపానీయములు సైప వవనిసుతకు
కనకభూషితయై ఇట్లు కునుకునొక్కొ?"

అసురపత్ని మందోదరి ఆమె అనుచు
వేసరక ఎన్ని చోట్లనొ వెదకి వెదకి
జానకిని కానజాల కెచ్చటను కూడ
తలచె తన జన్మ మింక నిష్ఫల మటంచు.

జాతిభవితవ్యము దలంచి జవము నొంది
దీక్షతో వానరుండు యత్నించె మరల;
ఎంత గాలించినంగాని యింతులందు
సీత కనరామి నీ రీతి చింత చేసె.

సుదతి వైదేహి కోసమై వెదకసాగ
కాంచె నా కార్యశూరుడు కడకు హనుమ
కనకమయములు బహుళవృక్షాలతోడ
అంద మెగజిమ్ము న య్యశోకాంతరమ్ము.

ప్రస్ఫుట లతాంత పరిమళ భరిత మగుచు
చూడ నీ వనమెంతయొ సొబగుమీరు
వనుల అందమ్ము నచ్చెడు వనితగాన
దీనురాలిట మహిజాత తిరుగవచ్చు."

అట్టు లూహించి అట్టిట్టు లరిగి కాంచె
వేదికలు వేయికంబాలు వెలుగులీన
మింటె నంటుచు, బంగరుమెట్లతోడ
చైత్యమును బోలె అలరు ప్రాసాద మొకటి.

డాక్టర్
రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి

మైథిలీ మార్గణ నిమగ్న మానసుండు
హనుమ కనుగొనియె నశోకవనములోన
అసురకాంతలమధ్యమం దతి కృశాంగి
వనిత నొక్కతె మాసిన వలువ దాని.

"అన్నపానీయములు మాని అహరహంబు
చింతతో లజ్జతో నెంతొ చిక్కి స్రుక్కి
ధ్యానముద్రా నిమీలిత దీననయన
అతివ తలపోయ జానకి యగుట? నిజము.

రామపత్ని కావచ్చు లక్షణము లరయ
రావణుడు వ్యోమవీథి గొంపోవుచుండ
అరసినారము ఋశ్యమూకాద్రినుండి
పొలతి; నాబిడయే ఈమె పోల్చుకొనగ.

తనదు తనుకాంతిచే లతాతన్వి ఈమె
తరిమివైచెను చీకటితండములను
ఎంచగా పెక్కుచందాల మించు నీమె
కుసుమకోదండు ముద్దులగుమ్మ రతిని.

సీత నగలెల్ల రాముండు చెప్పె నాకు
నేల విడిచిన ఆభరణాలు తక్క
అవిగొ అన్యము లా దీనురాలి దరిని
వరలు తరుశాఖ వ్రేలాడు తరచి చూడ.

నారి నగలతో విడిచిన చీరకొంగు
ఈ రమణి మేన దాల్చిన చీరరంగు
ఏకవర్ణమ్మె; రాముని యెడద నిండె
సీత; ఈ సతి మది పతిచింత నిండె.

రామచంద్రు డీ నాతికై బ్రదికి యుండె
ఈమె జీవించు? నిజహృదయేశు కొరకె"
అనుచు మైథిలి కడు మెచ్చుకొనుచు విభుని
రామభద్రుని కపిరాజు ప్రస్తుతించె.

దుఃఖసంతప్తయైన ఆ తోయజాక్షి
నరసి సాలము మూలము నందు హనుమ
ఆమె సీతయే అని నమ్మి అణగి యుండి
వృక్షశాఖల నడుమనె, వేచియుండె.

జానకిని గాంచునచ్చోట వానరుండు
రాక్షసస్త్రీల ఘోరదర్శనల గనియె
ఆమె కనతి దూరంబున; రాము దలచి
హర్ష మందుచు వందనం బాచరించె.

వచ్చెనంతట కామవిహ్వలుడు నగుచు
రాక్షసాంగనలను గూడి రావణుండు
దుర్నిరీక్షమహాతేజు దురితకర్ము
నతని దోర్దండ వింశతి, నరసె హనుమ.

రావణుని రాకకు వడంకె రామపత్ని;
రామనామము స్మరియించు నేమ మూని
అగ్గలంబగు శోకంబు నందు మునుగు
ఆ పతివ్రతాతిలకమ్ము నసుర డాసి.

దీనురాలయి కుములు వైదేహి జూచి
ప్రకట కామ లోభోక్తి రావణుడు పలికె
"నాగనాసోరు! నీవేల నన్ను జూచి
ముడిచి కొందువె యొడలెల్ల పడతి! భీతి?"

సర్వలోకమనోహరీ! సన్నుతాంగి!
వాంఛ నీ పైని నెలకొల్పి వచ్చినాడ!
కామరూపుల మము నరుల్ కానలేరు;
ఏను గలుగంగ భయము నీకేల లలన?

సీత! నమ్ముము నిన్ను స్పృశింప నిపుడు
కామ మేనాడు నా పైని కలుగు నీకు
అపుడె కడగంట నింత న న్ననుమతింపు
శోక మెల్లను విడనాడి సుఖము గనుము.

ఏకవేణీధరణ మేల? ఏల జాలి?
వాడ నెమ్మేను కఠినోపవాస మేల?
దైన్యమున కుందగా నేల? ధ్యాన మేల?
ఇటు మలిన వస్త్రమును దాల్ప నేల బేల?

వివిధ దివ్యాంబరంబులు వెలయు నిచట;
అమలముక్తామణీ భూషణములు కలవు
అగణితమ్ములు కేళీగృహాలు కలవు
గాన నాట్య వినోదాల గడచు ప్రొద్దు.

సహజసౌందర్య సముపేత! సత్య మరయ
తిరిగి రాదు యౌవనము గతించె నేని
మనుము నా భార్యగా అగ్రమహిషి వగుచు;
సమరమం దెవ్వడును నాకు సాటిరాడు.

రాము డిచటికి రాలేడు; రాణి వగుచు
అనుభవింపుము సకలసౌఖ్యాలు నీవు
విమల కీర్తి తేజమ్ముల విక్రమాన
భామ! నాకెందు సాటియే? ఆ మనుజుడు!

అసురనాథు ప్రల్లదముల నాలకించి
దీనరవమున పలికె వైదేహి యిట్లు
"ఉద్భవించిన నా కుల మున్నతంబు
సమము నే మెట్టినట్టి వంశమ్ము కూడ.

నేను సాధ్విని; ఏకపత్నీ వ్రతుండు
పతి; జగాన మహాదృష్టవతిని; బ్రదుకు
స్వీయభార్యల సంతుష్టి చెంది నీవు
చెడకు నా మాటలను పెడచెవుల బెట్టి.

లోగ నలతినె? నీవు ప్రలోభపెట్ట?
భోగభాగ్యాలు తృణసమమ్ములు దురాత్మ!
ఘోరమరణమ్మె నీవు కోరు కొనక
బ్రదుక దలచిన, నన్ను నా పతిని జేర్పు.

భక్తి గొనిపోయి అతని కర్పణము సేయ
నిన్ను సైతము మన్నించు నిక్క మతడు
సన్నుతాత్ముడు ధర్మజ్ఞచక్రవర్తి;
రాముని పవిత్రమైత్రి కర్తవ్య మగుత.

రామ బాణమ్మె కొనును నీ ప్రాణచయము
రాక్షసాళిని చంపును రామవిభుడు
అపహరించితి వీవు న న్నద రీతి
రాముచేతను చత్తువు రణములోన."

ఉవిద సీతను గాంచి మహోగ్రు డగుచు
విభుడు రావణుడు పలికె విప్రియంబు
"పరుష వాక్యాల నెన్నియో పలికినావు
మిన్నకుంటిని నిన్ను కామించు కతన.

గడువు నేను నీ కిడినది గడచు చుండ
నెలత! మిగిలెను నీ కిక నెలలు రెండె;
ఇంతలో నీవు నా శయ్య నెక్కకున్న
అసుర లా మరుదినమె ని న్నారగింత్రు.

జానకి వచించె ఆత్మవిశ్వాస మలర
"కట్టుకొంటివి కఠినవాక్యాలు పలికి
ఘోరపాపము నీకుగా కోరి నీవె;
ఏలొకో చీలదయ్యె! నీ నాలు కిపుడె.

తలప దశరథరాజుకోడలిని నేను
దాశరథిధర్మపత్నినై ధన్యనైతి;
పనిగొనను గాక కానమి పతి అనుజ్ఞ
చిటికలో నిన్ను భస్మమ్ము చేసియుందు.

ఉగ్రజిహ్వోగ్ర నేత్రంబు లొనర నసుర
పలికె సీతతో భయదసర్పమ్ము పగిది
"పనికిమాలిన వానిని ప్రభు వనియెదు
నిన్ను నాశ మొనర్చుట నిక్క మగును."

(సశేషం)

మనల్ని మనం తెలుసుకోవాలి

శ్రీ పాతూరి ప్రసన్నం

ఒక వ్యక్తిగానీ, ఒక సమాజంగానీ, ఒక జాతిగానీ అభివృద్ధి చెందాలంటే, ముందుగా తమతమ ప్రస్తుత పరిస్థితిని గూర్చి కూలం కషంగా తెలుసుకోవాలి. మనయొక్క గత మును, గతం నేర్పిన పాఠాలనూ వర్తమా నంలో ప్రతిబింబించాలి. గతాన్ని మరచి పోయి భవిష్యత్తుకు రాచబాటలు వేయలేము.

నిన్నటినుంచి నేడు నేటి నుంచి రేపు

మనం చేసే పొరపాట్లు రెండున్నాయి. ఒకటి గతాన్ని తలుచుకుంటూ వర్తమానం లోని కర్తవ్యాలను ఉపేక్షించటం; రెండు భవిష్యత్తును గూర్చి కలలు కంటూ వర్తమా నంలో చేయవలసిన కర్తవ్యాన్ని ఉపేక్షించటం. ఈ రెండు పొరపాట్లు చేయకుండా, గతం నేర్పిన పాఠాలను మనస్సులో వుంచుకొని, భవిష్యత్తులో ఎదుర్కోవలసిన పరిస్థితులను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని వర్తమాన కర్తవ్య మును సముచితమైన విజ్ఞతతో, సందర్భోచిత మైన దక్షితతో, సమయస్ఫూర్తితో వర్తించాలి! మహాకాల ప్రవాహంలో గతం, వర్తమానం, భవితవ్యం అనేవి మన మనస్సుపై తగినం తగా ఎప్పుడూ ప్రభావం చూపుతూ వుండాలి. నిన్నటి రోజును గుర్తుంచుకోవటం "సింహా వలోకనం' ' అవుతుంది. రేపటి దానిని ఊహించటం "ముందుచూపు". అవుతుంది. నిన్నటికీ, రేపటికీ నడుమగల ఈ వర్తమానం అనేదే మన జీవిత సౌధానికి పునాది కావాలి.

రేపటి ఉన్నతికి నేటి మంచి చెడూ, బల హీనతలూ బలమైన ప్రేరణలూ, అన్నింటినీ యథాతథంగా గుర్తించాలి. ఒక బలహీనుడు న్నాడు. కానీ తాను బలహీనుణ్ణి అని అంగీక రించడు. అట్టి వాడు జన్మలో బలవంతుడు కాలేడు. ఒకడు ఎన్నో దుఃఖాలతో మునిగి బాధపడుతున్నాడు. సుఖప్రాప్తికి ముందుగా తన దుఃఖ కారణాలనూ, దుఃఖతర పరిస్థితు లనూ గూర్చి తెలుసుకొన్న తర్వాతనే అతడు నిజమైన సుఖాన్ని పొందగలడు. అలాచేయక, "నాకేమీ! నేను సుఖంగానే వున్నాను" అని బాహ్యాడంబరాలను ప్రదర్శించే వ్యక్తి ఎన్నటికీ నిజమైన సుఖాన్ని పొందజాలడు.

రోగికి ఆరోగ్యం కలగాలంటే రోగ లక్షణాలను తెలుసుకోవాలి. రోగ కారణా లను విచారించాలి. తర్వాతనే రోగనివారణ సాధ్యం అవుతుంది.

ఇదే సూత్రం వ్యక్తికీ, జాతికీ కూడా సమానంగా వర్తిస్తుందీ.

ఎరుక, గుర్తింపుల ప్రత్యేకత

ప్రతి మనిషి జీవితంలోనూ మంచి రోజులూ, గడ్డు రోజులూ వున్నట్లే, జాతి చరి త్రలోనూ స్వర్ణయుగాలూ, చీకటి యుగాలూ వుంటాయి. తన గత వైభవాన్ని, గతం నేర్పిన పాఠాలనూ మరచిపోయిన జాతి యొక్క జీవనం చీకటి రాత్రిలో గుడ్డివాడి అవస్థను పోలినటువంటిదే! తన జాతీయ సంస్కృతి, జాతీయధర్మం, జాతీయ ఆశయం అనేవా టిని గుర్తుంచుకొని, వాటిని వర్తమానానికి అనుగుణంగా మలచుకొని వర్తించే జాతికి ఎప్పుడూ స్వర్ణయుగమే!

ఈనాడు మన యువతరాన్ని పట్టుకొని పీడిస్తున్న నైరాశ్యం, నిస్పృహలు ఎన్నో అన ర్థాలకు దారితీస్తున్నాయి. "సమస్యలవల్ల, అననుకూల పరిస్థితులవల్ల ఈ నైరాశ్యం, నిస్పృహలు కలుగుతున్నాయి, అంటే అది అంగీకారయోగ్యమైనట్టిదికాదు!"

సైన్సు టెక్నాలజీలలో యువతరానికి ప్రావీణ్యం వుండవలసినదే! కానీ వాటితో పాటు ఆత్మ విశ్వాసం, నైతిక విలువల ఆవ శ్యకతను కూడా యువతరం నేర్చుకోవాలి! వ్యక్తిగత సంస్కారాన్ని, జాతీయ సంస్కా రాన్ని రెంటినీ పోషించే జీవిత విధానాన్ని కూడా యువతరం నేర్చుకోవాలి! ఇది గతం చెప్పిన పాఠాలనూ, గత చరిత్ర చెప్పిన యథార్థాలనూ తెలుసుకోవటంచేత సంభవి స్తుంది!

యువతరం సమస్యలకూ, యువతరం ఎదుర్కొనే వైరాగ్యానికి అననుకూల పరిస్థితు లకూ ఎలా ప్రతిస్పందించి, అధిగమించి జీవిత లక్ష్యాలను సాధించాలో మన జాతియొక్క గత అనుభవాలు మనకు నేర్పుతాయి.

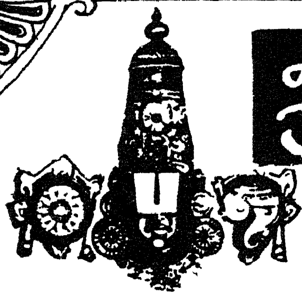
" Know Thy Self" (నిన్ను నీవు తెలు సుకో) అంటారు తత్త్వవేత్తలు.

తన గృహమున నభ్యాసం
బున మెలగెడి అంధు చందమున, సంసారం
బున దిరుగు మూఢుం డెరుగడు
వినుతంబగు మోక్ష పదము విమల వివేకా!
--ఆంధ్ర మహాభారతం -- శాంతిపర్వం 5/532

మన బ్రతుకులు తన స్వగృహంలో అల వాటుప్రకారం బ్రతికే అంధుని బ్రతుకువంటివి కాకూడదు.

కష్టపరంపరలు ఎదుర్కొని సుఖప్రాప్తిని చెందటం, నష్టాలను అధిగమించి లాభాలను. పొందటం, దుఃఖాన్ని, పరాజయాన్నీ, పత నాన్ని తొలగించి ఆనందాన్ని, విజయాన్ని, అభ్యుదయాన్నీ వరించటం అనేవి మనల్ని మనం గుర్తించటంలో, మన శక్తిని గుర్తించి పెంపొందించి లక్ష్యాలను సాధించటంలోనూ ఇమిడి వుంటాయి.





శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం

శ్రీనివాసుని దర్శించ కాముకొని వుండే భక్తులకు ఉచిత భోజన సదుపాయాన్ని కల్పించే ఈ పథకంలో పాల్గొనే వారందరికీ జనరూప జనార్దన పూజాఫలం దక్కుతుంది.

భక్తులకు వినతి

అన్నదానం కంటే మించిన దానం మరొకటి లేదు. అందుకే అన్నదాతా సుఖీభవ! అని అన్నారు. మన దేశంలో ఆకలిగొన్న వారికి పేదవారికి అన్నదానం చెయ్యటమన్నది కేవలం సేవ మాత్రమే కాదు. వేద కాలం నుండి వస్తున్న పవిత్ర సంప్రదాయం. అన్నదానం చేసిన వారికి దివిజుల సరసన చోటు లభిస్తుందని పెద్దలంటారు. అన్నం పరబ్రహ్మస్వరూపం అన్నారందుకే.

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం ద్వారా తిరుమలకు వచ్చే భక్తులకు ఉచితంగా చక్కని భోజనాన్ని అందించాలన్నది దేవస్థాన ఆశయం. ఈ పథకం 1985 లో ప్రారంభమైనప్పటి నుండి దేశం మొత్తం అపూర్వాదరణ లభించింది. ఎందరో దాతలు తమ సహాయాన్ని ఈ పథకానికి అందించారు.

ఈ పథకం క్రింద అందిస్తున్న భోజనం ఎంతో బావుందని కూడా ప్రజలు మెచ్చుకుంటున్నారు ఎందరో భక్తులు ఈ అన్నదాన సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకుంటున్నారు. సాధారణ భక్తులు కూడ ఈ పథకంలో పాలుపంచుకోవాలని, తమ సహాయాన్ని అందించాలనే ఉద్దేశంతో దేవస్థానం విరాళాల పరిధిని గణనీయంగా విస్తరించింది. భక్తులు రు.1000/- నుంచి రెట్టింపు సంఖ్యలో ఎంత మొత్తాన్నయినా అన్నదాన పథకానికి ఇచ్చి, ఇది కలకాలం నిర్వహించడానికి దోహదం చేయవచ్చు.

ఎంతో దూరం నుంచి ఎన్నో కష్టాల కోర్చి తిరుమలకు వస్తున్న భక్తుల పట్ల ఆర్ద్ర భావంతో ఈ నిత్యాన్నదాన పథకంలో మీరూ భాగస్వాములై అన్నదానం చేసి ఆదుకున్నామన్న పవిత్ర తృప్తి మీ మనసుకు మిగలనివ్వండి.

అన్నే శ్రితాని భూతాని అన్నం ప్రాణమితి శ్రుతిః ।
తస్మాదన్నం ప్రదాతవ్యం అన్నం హి పరమం హవిః ।

— బోధాయన ధర్మసూత్రం

ఆహారం జీవ శక్తి అని, అంతర్గత శక్తి అని వేదాలు ప్రవచిస్తున్నాయి. భౌతిక గుణాతీతమైనది వెలలేని కొలమానం అన్నదానం. అందుకే అన్నదానం చేయాలి

— బోధాయన ధర్మసూత్రం

వందనములతో........

మీ

డి.వి.ఎల్.ఎన్. మూర్తి,
కార్యనిర్వహణాధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు.

అన్నదానంతో ఆదుకోండి
ఆత్మతృప్తిని అందుకోండి!

'చంద్రశేఖర'

శ్రీశ్రీశ్రీ మాతా శివచైతన్యవారి దివ్య భాషణము

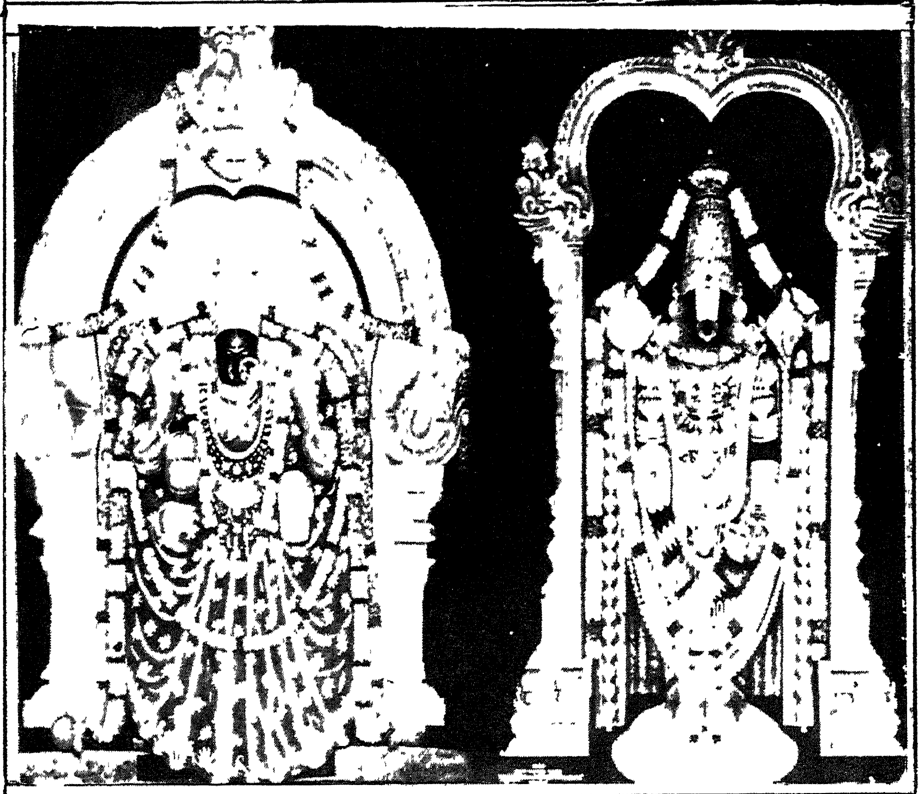
ఓం ఓం ఓం ఓం

సశంఖ చక్రం సకిరీట కుండలం
సపీతవస్త్రం సరసీరుహేక్షణమ్
సహారవక్షఃస్థల శోభికౌస్తుభం
నమామి విష్ణుం శిరసా చతుర్భుజమ్.

సాక్షాత్తు ప్రత్యక్ష దైవం, పలకరిస్తే పలికే దైవం, ఆరాధిస్తే అలరించే దైవం, భావిస్తే అనుభవ రూపంగా ఉండేటటువంటి దైవమైన శ్రీనివాస ప్రభువు యొక్క దివ్య చరణారవిందములకు సాష్టాంగ ప్రణామములు సమర్పిస్తున్నాను. సాక్షాత్తు ఆ వేంకటేశ్వర స్వామియొక్క ఆ వైభవాలు, అనుభూతి చెందుతూ ఇక్కడ ఏ ఒక్కింతసేపు వున్నా అది సాక్షాత్తు స్వర్గలోకానుభూతిగా ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నాము.

మనపూర్వులు చెప్పారు. భగవదనుగ్రహమనేటటువంటిది మనమీద వుంటే ఎక్కడో ఉన్నా, భగవంతుడు తన సన్నిధానానికి మనల్ని పిలిచి రప్పించుకుంటాడు. తెప్పించుకొని ఏది చేయాలంటే అది చేయించుకుంటాడు. ఈనాడు మనకి మానవజన్మ వచ్చింది అంటే అది భగవదనుగ్రహము వల్ల. మరి ఆ భగవదనుగ్రహము ఎల్లప్పుడూ పొందాలి, సాధించాలి అంటే ఏమి చేయాలండి? నీవు ఏ పని చేస్తూ ఉన్నప్పటికీ కూడ, మనసు భగవంతుడి వైపు సంలగ్నము చేస్తూ వుండు. అదే మనకు ప్రహ్లాద స్వామి గురించి చెబుతారు:

పానీయంబును త్రాగుచున్
కుడుచుచున్ భాషించుచున్, హాస లీ
లా నిద్రాదులు చేయుచున్
తిరుగుచున్ లక్షించుచున్ సంతతశ్రీ
నారాయణ పాదపద్మ యుగళీ
చింతామృతా స్వాద సం
ధానుండై మరచెన్ సురారి
సుతు డేత ద్విశ్వమున్ ...



ఇటీవల తిరుమల ఆస్థానమండపంలో విజయవాడ శ్రీశ్రీశ్రీ మాతా శివ చైతన్యగారు ఇచ్చిన దివ్యసందేశం ఇది.
సం॥

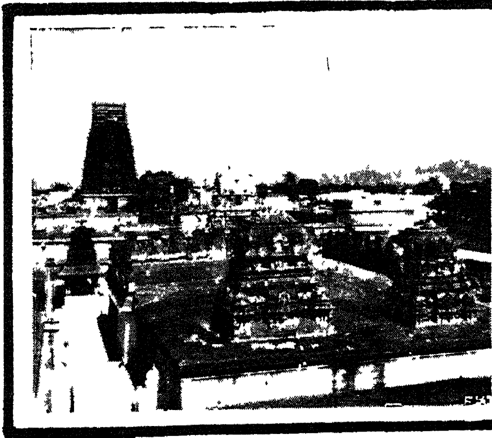
అని నారద మహర్షి ధర్మరాజుకు చెబుతున్నారు. తిరుగుతూ, కూర్చుంటూ, లేస్తూ, ఏం చేస్తుంటాడండీ? 'సంతతం' అంతం లేకుండా శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యపాదారవింద స్మరణచేస్తూ ఈ ప్రపంచాన్ని ఒక లీలగా, ఒక ఆటగా వ్యవహారాలను ప్రహ్లాదుడు సాగిస్తూ వున్నాడు. బాలభక్తుడైన ప్రహ్లాదుడే చేయగా మనం చేయలేమా? చేయడం ఆధ్యాత్మిక చింతన అయినా, లేదా భగవత్ చింతనైనా ఎప్పుడో రిటైర్ అయిన తరువాత కదండి మనం చేసేది అని అందాము అంటే, రిటైర్ అయ్యేంతవరకు మనము బ్రతుకుతాము అని గ్యారంటీ ఎవరైనా ఇవ్వగలరా? చూస్తూనే వున్నాము. కొందరు గర్భంలో పోతున్నారు. కొందరు బాల్యంలో, కొందరు యవ్వనంలో, కొందరు వార్ధక్యంలో పోతున్నారు. అందుచేత ఎప్పుడూ ప్రహ్లాదస్వామి వలె అమ్మ గర్భంలో ఉండగానే నీకు ఆ అభ్యాసాన్ని నీ తల్లిదండ్రులు చేయిస్తే ప్రసవించిన తరువాత నీ అంతట నీవు చేయగలవు.

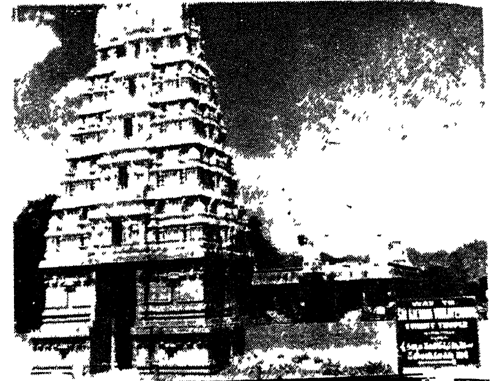
అందుచేత మన భారతీయ ఆర్ష సంస్కృతి, షోడశ అంటే 16 సంస్కారములను అందించింది. మొట్టమొదటిది గర్భాధాన సంస్కారం. ఈనాడు మన దౌర్భాగ్యం ఏమంటే, ఈ సంస్కారాలన్నింటిని ప్రక్కన పెట్టినాము, కాబట్టి కావలసినటువంటి సత్సంతానాన్ని పొందలేక పోతున్నాము. సమాజాన్ని సక్రమంగా తీర్చిదిద్దుకోలేక పోతున్నాము.

భాగవతంలో చెబుతారు, ఈ భూమికి భారమయ్యేటటువంటి వారి నందరినీ ముందుగా తీసుకు వచ్చేయమని యమ ధర్మరాజు తమ భటులను పిలిచి ఇలా చెబుతున్నారు:-

యాత్రికులకు సదవకాశం!!

ఆలయ దర్శనం

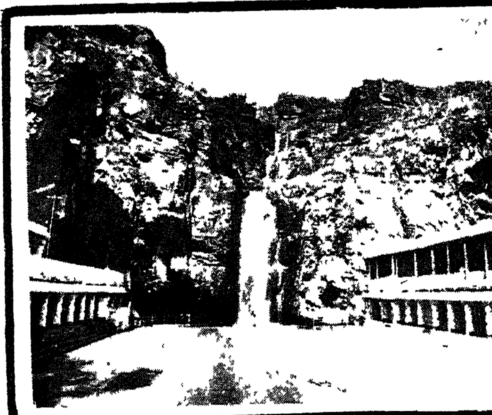


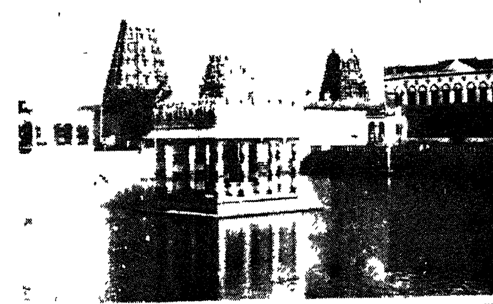


శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆలయం!
స్వామి, శ్రీరామానుజులవారు
ప్రతిష్ఠించినది.

శ్రీ కోదండరామాలయం!
స్వామికి వరప్రసాది
అని పేరు.

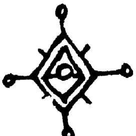
శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరస్వామి!
-శ్రీనివాస మంగాపురం
పద్మావతితో వివాహానంతరం
కొన్ని నెలలు నివసించిన పుణ్యక్షేత్రం



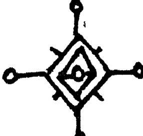


శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామి!
తిరుపతిలోని ఏకైక శివాలయం
కపిల మహర్షి అర్చించినది.

శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి ఆలయం! తిరుచానూరు
శ్రీనివాసుని రాణి పద్మావతి
అర్చామూర్తిగా నెలకొన్న దేవాలయం



శ్రీ అగస్త్యేశ్వరాలయం-తొండవాడ.
కల్యాణీ తటాన ఉన్న ప్రాచీన దేవాలయం



బయలుదేరు స్థలం:-
తిరుపతి లోని దేవస్థానం
రెండవ ధర్మసత్రం
బయలుదేరు వేళలు:-
ఉదయం: 6గం॥కు, 10గం॥కు
సాయంత్రం: 3 గం॥కు



టిక్కెట్టు వెల:
పిల్లలకు : రూ. 10/-
పెద్దలకు : రూ: 20/-
ప్రతిచోటా ప్రత్యేక
దర్శన సౌకర్యం కలదు

CHANDRASEKHAR_

"ఏకపక్కమునకైన ఇందిరా రమణుని
పలుకంగ లేని దుర్భాషితులను"

ఇప్పుడు స్వామి సన్నిధానానికి వస్తున్న వారంతా భక్తితోనే వస్తున్నారా? కొందరు భక్తితో, కొందరు నిస్స్వార్థంతో, కొందరు తమ కోర్కెలు నెరవేరడానికి వస్తున్నారు. ఒక వ్యాపారి స్వామిని "స్వామీ నాకు ఈ సంవత్సరం 3 లక్షలు లాభంవస్తే దానిలో ఒక లక్ష నీకు హుండీలో వేస్తాను" అని మొక్కు కుంటాడు. స్వామి అంతర్యామి కదండి; మూడు లక్షలు వస్తే ఒక లక్ష హుండీలో వేస్తానన్నాడు కదా అని రెండు లక్షల లాభాన్నిచ్చాడు. వ్యాపారి అనుకున్నాడు, నేను 3 లక్షలు అడిగాను. ఆయన 2 లక్షలు ఇచ్చాడు, తన లక్ష రూపాయలు తనే హుండీలో వేసు కొని మిగిలిన రెండు లక్షలు ఇచ్చాడని, ఆ స్వామినే మోసం చేయాలని తయారయ్యాడు. ఈ విధంగా కొందరు కోర్కెలతోనూ, మరి కొందరు నిష్కామ భక్తితోనూ రావచ్చు.

చతుర్విధా భజంతే మాం
జనా స్సుకృతినోఽ ర్జున
ఆర్తో జిజ్ఞాసు రర్థార్థీ
జ్ఞానీ చ భరతర్షభ.

--భగవద్గీత

ఆర్తితో అంటే నాకు ఆపదవచ్చింది, ఏడుకొండలవాడా! అని కొందరు.

జిజ్ఞాసువు అంటె "ఈ ప్రపంచమంత ఎవరి ఆజ్ఞతో, ఎవరి శక్తితో నడుస్తోందో తెలుసుకోవాలనుకునేవాడు. ఆయనే 'జ్ఞాతు మిచ్ఛతీతి జిజ్ఞాసుః'."

ఇక మూడోవాడు "అర్థార్థి చెప్పినట్టు, తనకు లాభం వస్తే గుండు చేయుంచు కుంటాననేవాడు. నాలుగోవాడు 'జ్ఞాని', అటువంటి వాడు స్వామీ, నీవు దైవుడవైతే నేను జీవుడను. మరి ఇంకా మనిద్దరి మధ్య ద్వైత భావన ఉన్నదా? లేక నేను నీవు ఒక టేనా?" అని తత్త్వాన్ని తెలుసుకొనేదానికి వెళ్ళేవాడు 'జ్ఞాని'.

"ఈ విధమైనటువంటి భక్తి భావనతో స్వామి సన్నిధానానికి వస్తున్న వారిని మాత్రం ఏమి చేయవద్దు సుమా" అని యమధర్మ

విజ్ఞప్తి

శ్రీవారి ఆలయం, తిరుమల.

తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలోని శ్రీవారి ప్రసాద పణ్యారములు, అర్జిత చేరుపులు, పడుల ధరలు 27-7-92 నుండి ఈ క్రింది విధంగా వుంటాయి.

భక్తులు ఈ విషయాన్ని గమనించి ఆ యా మొత్తాలు చెల్లించ వలసిందిగా విజ్ఞప్తి.

1.	పొంగలి	¼ సోల	రు. 225-00లు
2.	చక్కెర పొంగలి	,,	రు. 250-00లు
3.	పులిహోర	,,	రు. 200-00లు
4.	దధ్యోదనం	,,	రు. 100-00లు
5.	శాకరి బాత్	,,	రు. 250-00లు
6.	సీరా	,,	రు. 450-00లు
7.	పాయసం	,,	రు. 225-00లు

రాజు చెబుతున్నాడు. ఏ భావంతో వచ్చినా స్వామి సన్నిధానానికి వచ్చారు. కనీసం మన నోటితో, 'గోవిందా' అనకపోయినా, సాటి భక్తులు అంటూవుంటే వింటాము. 'గోవింద' అన్నటువంటి వారికి ఎటువంటి ఫలితం వస్తుందో విన్నవారికి కూడ ఆ ఫలము వస్తుంది.

ఏకపెక్కమునకైన ఇందిరా రమణుని
పలుకంగ లేని దుర్భాషితులను
కలలోననైన శ్రీకాంతుని సత్పాద
కమలమున్ సూడని కర్మ దృశుల
నవ్వుచునైన కృష్ణ ప్రశంసకు
చెవిదాల్పనేరని దుష్కథాప్రవణుల
యాత్రోత్సవంబులనైన ఈశుని
గుడిత్రోవ ద్రొక్కగ లేని దుష్పదులను
పరిహాసమునకైన ఇందిరా రమణుని
పలుకంగ లేని దుర్భాషితులను.

పరిహాసమునకైన ఎందుకో గోవిందా అన్నాడు, నేను గోవింద అని అనుకో ఆయ నను కూడ నీవు ఏమి చేయవద్దు సుమా! ఒక వేళ ఆ భావంగా అనకపోతే వారిని పట్టుకో!

రెండవది: కలలోననైన శ్రీకాంతుని సత్పాద కమలమున్ సూడని కర్మదృశుల

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిని ప్రత్యక్షంగా ఈ కంటితో చూడలేకపోయినా, స్వామిని ఆర్తితో ఆయన దర్శనమునకై కలవరించు వారికి కలలో దర్శన మిస్తాడు. ఈ విధంగా కలలో, ఇలలో చూడని వారిని కూడ పట్టుకో!

మూడవది : నవ్వుచునైన కృష్ణ ప్రశంసకు చెవి దాల్పనేరని దుష్కథాప్రవణుల.

అక్కడ ఏదో పురాణం జరుగుతోందట. ఎవరో అబ్బాయట. అతను హాస్యానికైన వచ్చి వింటే పరవాలేదు. హాస్యానికైన వచ్చి వినలేదనుకో అతనిని పట్టుకో. ఇత రుల గురించి లేనిపోని మాటలు చెప్పేవాడిని కూడ పట్టుకో.

నాలుగోది : యాత్రోత్సవంబులనైన ఈశుని గుడిత్రోవ ద్రొక్కగలేని దుష్పగులను

స్వామి బ్రహ్మోత్సవాలు జరుగుతు న్నాయి; స్వామితోపాటు ప్రదక్షిణ చేసి మానవజన్మకు చరితార్థం చేసుకుందాము అన్న భావనతో వెళ్తే పరవాలేదు. అట్లాలేని వాడిని కూడ పట్టుకో.

ఇక చివరగా : పరమ భాగవతుల పాద ధూళి సమస్త తీర్థ సారమనుచు తెలియలేని

'వారి వారి వారి వారి జేరిన వారి తొలుత కట్టి తెండు దూతలార!'

ఎవరెవరు పరమ భాగవతులు వున్నారో, భాగవతులు అంటే ఎవరు భగవదనుభూ తుల్ని పొందినటువంటి వారంతా భాగవ తులే. స్వామి భగవంతుడైతే, స్వామి భగవత్ తత్త్వాన్ని అనుభవించినవారు పరమ భక్తులు. భక్త మీరా, భక్త నామదేవ్‌లు కలరు. కనీసం ఆ భాగవతోత్తముల యొక్క పేర్లను రోజుకు ఒక్కసారి స్మరణకు తెచ్చుకుంటే ఆ భక్తుడు నీ హృదయములో వుండి, ఆ భక్తికి నీకు కూడా ప్రసాదిస్తాడు. గోపికల భక్తిని నేర్చుకో మని అంటారు. గోపికభక్తి ఎంత సులభమో అంత కష్టమే. అలా నీవు నీ అభిరుచికి తగ్గ భక్తుని ఆదర్శంగా తీసుకో. తీసుకో వడంద్వారా వారి పాద తీర్థము యొక్క, లేక పాద ధూళి కాస్త నీ శిరస్సున దాల్చు. సాక్షాత్తు శ్రీ కృష్ణపరమాత్ముడు చిన్నప్పుడు గోవులను మేపడం కోసమని అమ్మ అనుజ్ఞ తీసుకొని, కాళ్లకు చెప్పులు లేకుండా వెళ్తా నంటాడు. అరణ్యాలలో తిరగవలసి వస్తుంది. కాళ్లకు ముళ్లు మొదలైనవి గుచ్చుకుంటాయి; తలకు గొడుగు వేసుకొని వెళ్ళాలి అని యశోదా దేవి అనగా, అమ్మా! నేను ఎందుకు వచ్చానో తెలుసా! గోవులనన్నింటిని పరిపాలించడానికి వచ్చాను. మరి నాకు ప్రభువు ఎవరు? గోమాత, మరి గోమాత చెప్పులు వేసుకుందా? లేదే! గోమాతకు ఛత్రం పట్టారా? లేదే! మరి నా ప్రభువుకు ఇవి రెండు లేనపుడు నేను ఎలా వేసుకుం టానమ్మా?విశదముగా చెప్పు అని. నారదుని వంటివారు అడుగగా, ఆయనంటారు "నేను చెప్పులు వేసుకుంటే నా భక్తులకు నాపాద చిహ్నములు ఎలా తెలుస్తాయి? తెలియవు. ఆ బృందావన సీమలో, ఇసుక తిన్నెలలో నేను నడుస్తుంటే నా పాదములో చంద్రరేఖ, హలరేఖ, చాపరేఖలను బట్టి మాస్వామి ఈ మార్గం గుండా వెళ్ళారు అని ఆ ముద్రను గుర్తించి వెళతారు అని చెప్పాడట! అందుకని ఈయన చెప్పులు వేసుకోలేదు."

భగవంతుడు భక్తవత్సలుడు. ఆ వాత్స ల్యము భగవంతునికి మాత్రమే ఉన్నదికానీ మిగిలినటువంటి ఏ తల్లికి కూడ లేదండి! ఎందుకని? ఆయన ఈ తల్లులందరికీ, తండ్రులందరికి తండ్రికాబట్టి. అందుచేతనే ఆయన చెప్పులు లేకుండా నడవటం. ఒక గోపమ్మ అంటుంది. "అయ్యో, నా స్వామి పాదాలకు చెప్పులు లేకుండా వెళుతున్నాడే?" అని అది విని మరొక గోపమ్మ అంటుంది. నీ వేమి బాధ పడక్కరలేదు. ఎందుకని? ఆయన పాదము సోకేసరికి అక్కడ రాయి రప్ప వెన్నలాగ సున్నితంగా మారిపోతుంది." స్వామి యొక్క చరణ ధూళికే రాయి తమ సహజ స్వభావాన్ని కోల్పోయి, నవ నీతంగా మారిపోతుందట! భక్తుల దృష్టిలో ఇక్కడ రాయి రప్ప, మనిషి భావం ఉన్నది కాబట్టి ఆ గోపికకు ఈ గోపిక సమాధానం చెప్పింది. పరమ భాగవతుల పాద ధూళి సమస్త తీర్థసారమనుచు, ఎవరైతే తెలియలేరో ఆ తెలియనటువంటివారిని, వాళ్ళ స్నేహితు లను, ఆ స్నేహితులయొక్క స్నేహితులను. నాలుగు పదాలు 'వారి, వారి, వారి, వారి' అని వాడారు. వాళ్ళందరిని ముందు పట్టి తెచ్చేయండి. దూతల్లార! అని యమధర్మ రాజు చెప్పాడు. మరణం ఎవరికండి. దేహానికి కావచ్చు.

వాసాంసి జీర్ణాని యథా విహాయ
నవాని గృహ్ణాతి నరోఽ పరాణి
తథా శరీరాణి విహాయ జీర్ణా -
న్యన్యాని సంయాతి నవాని దేహీ.

గీతాచార్యుడు చెప్పినట్టు, మాసిన చిని గిన వస్త్రాన్ని వదలి పెట్టి క్రొత్త వస్త్రాల్ని ధరిస్తున్నాము. విడిచిపెట్టునపుడు బాధప డక, పైగా సంతోషిస్తున్నాము. అలాగే దేహ మను విలక్షణము వస్తుంది. నీకు విలక్షణము ద్వారా, వార్ధక్యము, రోగము వస్తాయి. రోగము ఎవరికండీ? నేను వేసు కున్న శరీరానికి. శరీరం పోవచ్చు, మరొక శరీరం వస్తుంది. అందుచేత శరీరమునకంటే నేను వేరుగనే ఉన్నాను. శరీరము లోపల ఉన్నటువంటివాడు శరీరి, దేహములోపల వున్నటువంటివాడు దేహి. ఈ విధమైన విలక్షణత్వం నీకు తెలుస్తుంది. తద్వారా మరణం ఎవరికి? నాకు కాదు, అన్నటువంటి భావము కలుగుతుంది.

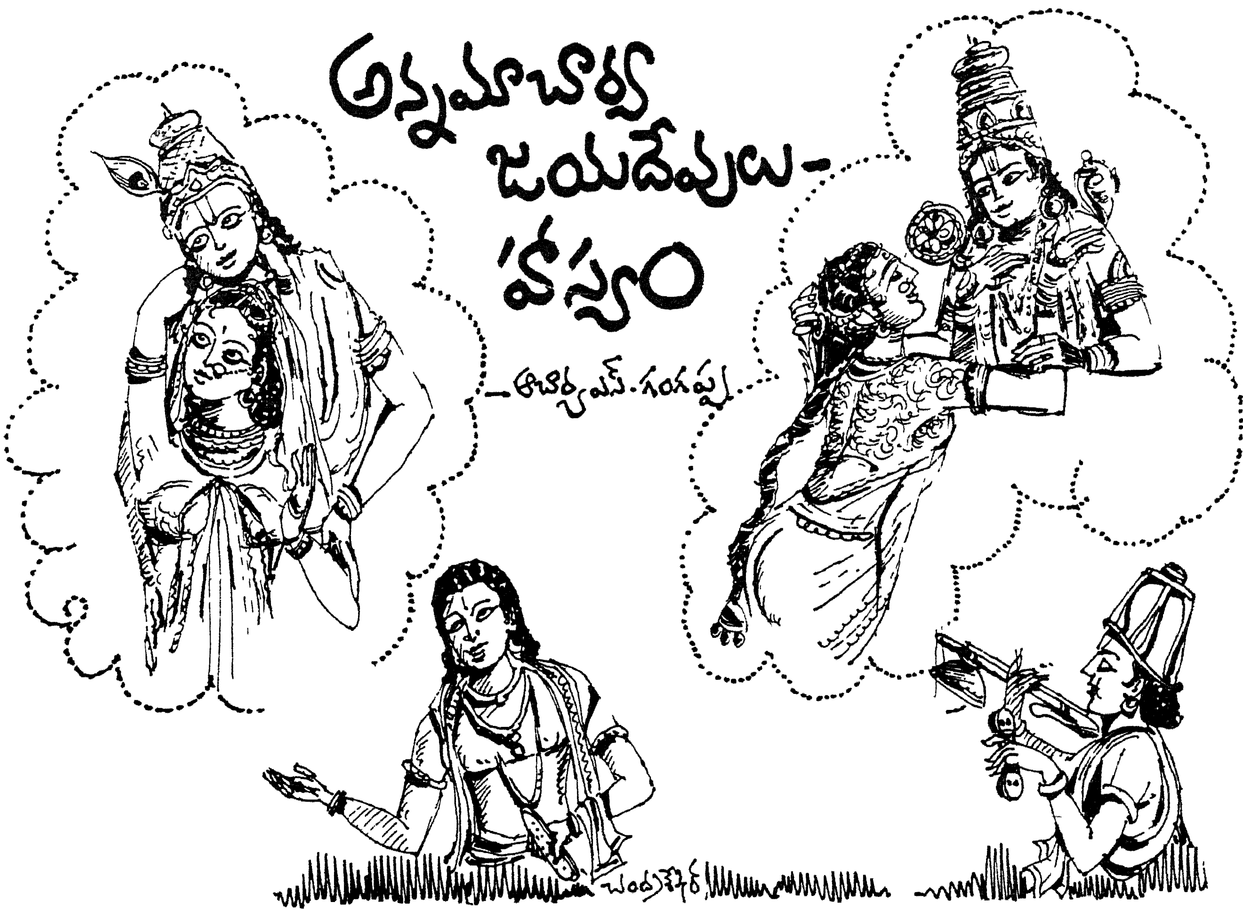
నైనం ఛిన్దన్తి శస్త్రాణి
నైనం దహతి పావకః
న చైనం క్లేద యన్త్యాపో
న శోషయతి మారుతః

--గీత

గీతాచార్యుడు ఏ అర్థాన్నైతే చెప్పారో, అదే అర్థాన్ని సులభంగా తెలుగులో "దేహి నిత్యుడు, దేహము లనిత్యాలు' ' అన్న పద్య ములో మన అన్నమయ్య గూడ చెప్పారు.

ఆత్మను ఎవరు చంపలేరు. ఈ విజ్ఞా నాన్నే, అర్జునుని అడ్డుగా పెట్టుకొని అంద రిని దృష్టిలో పెట్టుకొని స్వామి, "ఆత్మ చంపబడేది కాదు. నీవు వేసుకున్నటువం టిది అనాత్మైనటువంటి దేహము మాత్రమే, వస్తుంది - పెరుగుతుంది - మరల తిరిగి లయిస్తుంది." దానికి షడ్భావ వికారాలు వున్నవి అన్నారు. దేహికి లేదు.

(36వ పేజీలో)



అన్నమాచార్య జయదేవులు తెలుగు సంస్కృత భాషలలో ప్రప్రథమ వాగ్గేయ కారులు. అష్టపదుల్లో జయదేవుడు, సంకీర్తనల్లో అన్నమాచార్యుడు భక్తి, మధురభక్తి, శృంగారం, అభినయాన్ని జోడించి - అభివ్యక్తీకరించిన వాగ్గేయకారసత్తములు.

అన్నమాచార్యుడు పదరచన ఆధ్యాత్మ శృంగారకీర్తన, రచన చేసి ఆడి పాడి తరించాడు. తెలుగులో ప్రథమ వాగ్గేయ కారుడు. అందువల్లనే ఆయన 'పదకవితా పితామహుడు, సంకీర్తనాచార్యుడు'. జయదేవుడు గీతగోవిందంలో అష్టపదులు పాడుతూంటే అతనిభార్య పద్మావతి అభినయించేదట. తద్వారా గీత సంగీతాలతోపాటు అభినయానికి ఎంతో ప్రాధాన్య ప్రాచుర్యాలు తెచ్చిన వాగ్గేయకారులు జయదేవ అన్నమాచార్యులు.

అన్నమాచార్యుడు సంకీర్తనల్లో భక్తి శృంగారాలను వర్ణించి తరించాడు. ఇతని సంకీర్తనలు వేదికలే రసప్రతిపాదకాలైన రసవత్కావ్యాలు, ముక్తకాలు. జయదేవుని గీతగోవిందం గీత కావ్యం. ఇరవైనాలుగు అష్టపదులు ముందు వెనుక కొన్ని శ్లోకాలు రచించాడు. అష్టపదులను వేటికవే పరిస్తే, పాడి ఆడితే రసభావ వ్యంజకమై ఆనంద ప్రధానాలుగా ఉంటాయి. రాధామాధవ శృంగార లీలలను చలచ్చిత్రాలుగా చిత్రించాడు జయదేవుడు. అన్నమాచార్యుడు కొన్ని సంస్కృత పదాలను సైతం రచించాడు. జయదేవుని అష్టపదులను స్మరింపచేస్తాయి.

జయదేవునితో ప్రారంభమైన కృష్ణభక్తి, అన్నమాచార్యలో ఫలవంతమైందని చెప్పవచ్చు. జయదేవుడు అన్నమాచార్యులిద్దరు తమ రచనల్లో భక్తి శృంగారాల్లో ప్రత్యేకించి మధురభక్తిలో జీవాత్మ పరమాత్మలో సమైక్యం పొందడానికి పడిన తపనను అభివ్యక్తీకరించారు.

జయదేవుని భక్తి మొదటి అష్టపదిలోనే దశావతారవర్ణనలో విదితమవుతుంది.

ప్రళయ పయోధిజలే ధృతవానసి వేదం
విహితవహిత్ర చరిత్ర మఖేదమ్.
కేశవ! ధృతమీనశరీర! జయజగదీశ! హరే.

--ప్రథమసర్గ-అష్టపది-1

ఇలాగే అనేక సంకీర్తనల్లో అన్నమాచార్యుడు దశావతార వర్ణన వివిధ విధాలుగా చేసినా, తద్వారా భక్తి ప్రపత్తిని ప్రకటించినా, సంతృప్తి చెందిన సంస్కృత సంకీర్తనలో చేయడమూ మనం గమనించగలము.

దశ విధా చరణం తన్న భవతి
దశ విధావస్థార్థం తే తత్ర.

--12-374

ఈ రీతిగానే అన్నమాచార్యుడు పలు విధాల భక్తితత్త్వాన్ని తన సంకీర్తనల్లో నిరూపించారు. నవవిధ భక్తి రీతులకు ఉదాహరణలున్నాయి.

ఇంతకంటే ఈ మహావాగ్గేయకారుల్లో మనం గమనించదగ్గ అంశం వీరిద్దరు పోషించిన మధురభక్తి. జయదేవుడు గీతగోవింద కావ్యాన్ని శృంగార రస ప్రధానంగా రాధామాధవుల ప్రణయం-- రచించినా ముఖ్యంగా మధురభక్తిని ప్రతిపాదించాడు. రాధాకృష్ణుల ప్రణయంలో జీవాత్మపరమాత్మల సమ్మేళనానికై చేసిన యత్నం విదితమవుతుంది. భాగవతభక్తినంతటిని ఇందులో స్పష్టం చేశాడు. ఇలాంటి మధురభక్తిని అన్నమాచార్యుడు తన

సంకీర్తనల్లో - తానే నాయిక అయి శ్రీవేం కటేశ్వరుని నాయకునిగా భావించి - ప్రతిపాదించిన తీరు అమోఘం. ఒక ఉదాహరణ-- నాయిక నాయకునితో సంభాషించిన తీరులో మధురభక్తి:

నీ మహిమో నాలోన నిండిన వలపుజాడో
యేమి సేతు నన్నెప్పుడు నెడపకుమయ్య.

--28-155

జయదేవుడు, అన్నమాచార్యుల నాయిక రాధ, అలమేలుమంగలాగా పతియైన కృష్ణుని, వేంకటేశ్వరుని కలయికకై పడ్డ తపనను వ్యక్తీకరించారు.

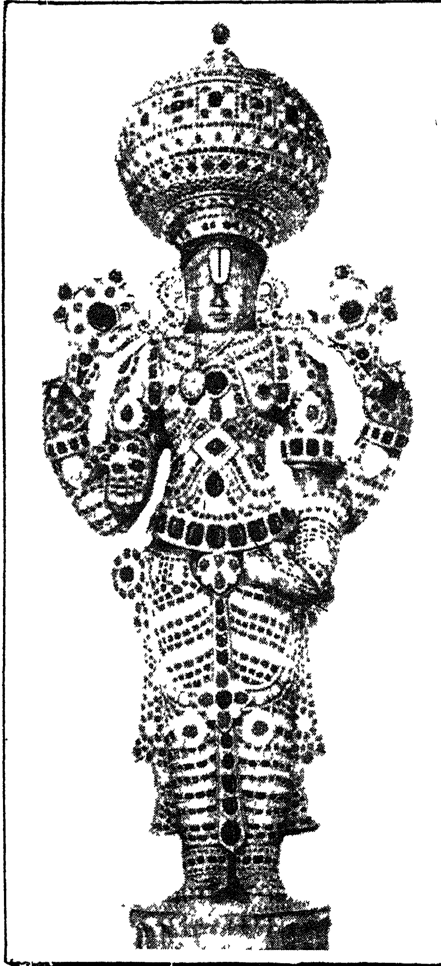
అన్నమాచార్య జయదేవులు శృంగారం సైతం మనోజ్ఞంగా వర్ణించి తరించారు. నాయికా నాయకుల విరహముంది; సంభోగ శృంగారంలో సంతృప్తి ఉంది.

అలౌకిక సంభోగ శృంగార వర్ణనలో జయదేవ, అన్నమాచార్యులలో ఒకరిని మించి మరొకరున్నట్లు స్పష్టమవుతుంది. అలౌకికమైన రాధామాధవుల సంభోగశృంగారం జయదేవుడు, అలమేలుమంగా శ్రీవేంకటేశ్వరుల సంభోగ శృంగారం అన్నమాచార్యుడు అత్యంత మధురమంజులంగా హాస్యసంభరితంగా వర్ణించడం వారిద్దరికే తగును. తక్కినవారు వారితో దీటుకాలేరు. అదే విశేషం. ఇందులో రాధామాధవుల సంభోగ శృంగార క్రీడలో వారిద్దరి వస్త్రాలు పరస్పరం మారిపోవడంతో హాస్యముత్పన్నమైంది.

ప్రాతర్నీల నిచోల మచ్యుత
ముర స్సంవీత పీతాంబరం
రాధాయాశ్చకితం విలోక్య
హసతిస్మైరం సఖీమండలే
వ్రీడాచంచల మంచలం
నయనయో రాధాయ రాధాననే
స్వాదుస్మైరముఖోయమస్తు
జగదానందాయ నందాత్మజః.

రాధామాధవులు రాత్రి యథేచ్ఛగా క్రీడించినప్పుడు ఇద్దరి వస్త్రాలు మారడంవల్ల కృష్ణుని పీతాంబరం రాధ, రాధ దుప్పటి కృష్ణుడు కప్పుకొని ఉదయం శయ్యాగారంనుంచి రాగా సఖులు నవ్వసాగారు. దానితో సిగ్గుపడి రాధా ముఖావలోకనంచేసే కృష్ణుడు లోకానందదాయి డౌనుగాక!

ఇది పై శ్లోకార్థం. ఇందులో రాధాకృష్ణుల వస్త్రాలు మారడం, తెలియకుండా శయ్యాగారం నుంచి బయటికి వచ్చినప్పుడు చెలికత్తెలు చూచినవ్వారట. అది గుర్తించి సిగ్గుతో రాధావలోకనంచేసే శ్రీకృష్ణుడు లోకానందాన్ని కలిగించుగాక అని జయదేవుడు ఆశిస్తున్నాడు. ఇందులో హాస్యముత్పన్నమై ఆనందాపాది అవుతుంది.



ఇలాగే అన్నమాచార్యులలోను మనం చూడగలము. నాయికానాయకులైన అలమేలుమంగా శ్రీవేంకటేశ్వరులు సురతంలో పరస్పరం గుర్తులు మారడంతో హాస్యానికి అవకాశం కలుగుతుంది. అన్నమాచార్యుల పదం--

మగరూపు నాడు రూపు మారుచు కొనిరిద్దరు
సోగిసెగ్గము చూపరే చూచుకొనేరిద్దరు.

కలికి కస్తూరిబొట్టు కాంతుని నొసలనంటె
విలువునామము పై పై నెంత కంటె
అలివేణి కొప్పుజారి అతనికొప్పు పై వాలె
అలరె నీతప్పసిక ఆతని పాపటపైని.

కుంకుమ గుబ్బల పూత గురుతు విభునికంటె
అంకె బతిరొమ్ము బొమ్మ ఆకె కంటెను
కంకణాల గాజుల చేయి ఘనుని సందిటజిక్కె
అంకపు సాములచేయి ఆకె సందిట జిక్కెను.

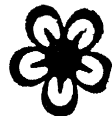
మట్టెల పాదములవె మగడి నాతనిమీద
నిట్ట పెద్ద పాదాలు నిలిచెనందు
యిట్టె శ్రీ వేంకటేశు డింతిగూడి పానుపుపై
పట్ట పగలిందరిని భ్రమయించిరిదివో.

26-309

అలమేలుమంగా వేంకటేశ్వరుల రతిసంభ్రమంలో పరస్పరవిరుద్ధమైన రీతిలో ఆయా గుర్తులు మారిపోయి హాస్య సముత్పత్తికి కారణం కావడంతో మనకు నవ్వు కలుగుతుంది. వాస్తవానికి దేవీదేవేరులు ఆడరూపు మగరూపు మార్చుకొన్న రీతిని చెలికత్తెలే గమనించారు. గమనించి వాళ్ల పరస్పర విరుద్ధ రూపాలను చూసుకొని ఆనందిస్తారు. చక్కటి అద్దం చూపండని చెలికత్తెలే అంటున్నారు. ఇది అత్యంత మలౌకిక శృంగారంలో కలిగిన మార్పుని వర్ణించి చెలికత్తెలను, తద్వారా మనలందరిని భ్రమింపజేసి హాస్యోత్పత్తికి కారణమై మనకానందాన్ని గూర్చడంలో అన్నమాచార్యులు కృతకృత్యులయ్యారు. ఈ రీతిగా అన్నమాచార్యులు తన సంకీర్తనల్లో వివిధ రసభావాలను వ్యంజింపజేయడంలో నిపుణులు.

జయదేవుడు రాధాకృష్ణుల రతి సమయాలలో వస్త్రాల మార్పిడిచేసి హాస్యముత్పన్నం చేశాడు. అన్నమాచార్యులు అలమేలుమంగా శ్రీ వేంకటేశ్వరుల రతి సంరంభంలో చిహ్నాలు మార్చి హాస్యం కలిగించాడు.

ఈ విధంగా ఇద్దరు మహా వాగ్గేయకారులు అనేక విధాల తమ రచనల్లో సారూప్యం గోచరించేలా వర్ణించి మనలను తరింపజేశారు.



కాకతీయరాజులనాటి శాసన విశేషాలు

డా॥ ఎ.కె.వి.ఎస్.రెడ్డి
అనువాదం : జి. శ్రీమతి



(గత సంచిక తరువాయి)

క్రీ.శ. 1264, గుంటూరుజిల్లా తాడికొండకు చెందిన శాసనం, ఆ దేవాలయ వాస్తు నిర్మాణానికి చెందిన పదజాలాన్ని తెలియచేస్తోంది. మరియు మన్మపోత ప్రభువు కామేశ్వర ప్రతిమను ప్రతిష్ఠించినట్లు, కొంత భూమిని ఆ దేవాలయానికై దానం గావించినట్లు తెలుస్తోంది. (సోయం శంభుం త్రినేత్రం త్రిపురాహారం) ఈ శాసనం ఇంకా వివరిస్తోన్న విషయమేమనగా రాణి పడాంబిక కామేశ్వర, పండీశ్వర (మన్మపోత రాణి అయిన పండాంబిక తర్వాత ఆ పేరేర్పడింది) మరియు మన్మపోతేశ్వర (రాజు మన్మపోత తర్వాత ఆ పేరేర్పడింది) ఆలయాలకు కొంతభూమిని, అఖండదీపాలను ఏర్పాటు గావించారు. అదే శాసనం విశదపరుస్తున్న విషయ మేమనగా మన్మపోతేశ్వర స్వామి పండాంబిక చేత ప్రతిష్ఠ చేయబడినట్లు, ఆమె తన భర్త శివలోక మోక్షానికై ఈ ఏర్పాటు గావించింది. ఇక్కడ మనము గమనించాల్సిన విషయమొకటుంది. ఆయా కుటుంబాలలోని వ్యాధిగ్రస్తులు శివమోక్షాన్ని పొందేందుకు శివలింగాలను ప్రతిష్ఠ చేసే సంప్రదాయం ప్రాచీనకాలంలో వుండేదని తెలుస్తోంది. తమిళ భాషలో ఆ రకమైన స్మృతి దేవాలయాలను 'పళ్లిపడై' అంటారు. తొండమనాడులోని ఆదిత్యేశ్వరాలయం ఈ పళ్లిపడైగా చెప్పడానికి ఆరాధాలున్నాయి. తొండమనాడులోని ఆదిత్యేశ్వరాలయం పళ్లిపడైగా చోళరాజైన పరాంతక I చేత తన తండ్రి జ్ఞాపకార్థమై నిర్మించబడింది. అదేరకంగా యేల్పడిలో అరంజిగై ఈశ్వర పేరుతో ఒక ఆలయం రాజరాజ I చేత నిర్మించబడింది. ఇంకొక ఆలయం రాజేంద్ర I రామనాధన్ కోయిల్‌లోని పంచవన్మదీశ్వరాలయం నిర్మించబడింది. పళ్లిపడై ఆలయాలకు ఇవి మంచి ఉదాహరణలు.

గుంటూరుజిల్లా రొంపిచెర్లకు చెందిన వేణు గోపాలస్వామి ఆలయంలో విరిగిన గరుడస్తంబంమీద ఒక విశేషమైన శాసనాన్ని చూడవచ్చును. ఈ శాసనం విశదపరుస్తున్నదేమనగా, క్రీ.శ. 1266 కోట రాజైన భీమరాజ మంత్రి అయిన వల్లభ తన తండ్రి విష్ణులోకసాయుజ్యానికై, అచ్యుతస్వామిని గోపాల అంశలో ప్రతిష్ఠించినట్లు మరియు దేవాలయాన్ని కూడ నిర్మించి ప్రాకార, గోపురాలను ఏర్పాటు చేసి, అందమైన కళాత్మకమైన విగ్రహాలను అందు అమర్చినాడు. ఆ శాసనంలోని తెలుగు భాగానికి సంబంధించిన దాన్ని బట్టి చూస్తే ఆ శాసనంలో తెలుపబడిన స్వామి అనంతగోపినాథ అని తెలుస్తోంది.

క్రీ.శ. 1202 కరీంనగర్ జిల్లా "కటకూరు"కు చెందిన శాసనం, శివునికి, విష్ణువుకు, సూర్యునికి దేవాలయాలు నిర్మించబడినట్లుగాను, అదియే త్రికూటాలమనియు, దాని నిర్మాణం ఒకానొక రాజుచేత అయ్యవరపు గ్రామంలో జరిగినట్లు తెలుస్తోంది. ఇంకా విశదమవుతున్న విషయమేమనగా, రాణి మైలమ మల్లికార్జున (ఆమె పేరు మీదుగా) అన్నీశ్వర (ఆమె తండ్రి తదనంతరం), ఐతేశ్వర (ఆమె తల్లి తర్వాత) విగ్రహాలను ప్రతిష్ఠింపీనట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసనంలో ఈ దేవాలయాల సమూహాన్ని త్రికూటగా పేర్కొన్నారు.

క్రీ.శ. 1203, కాకతీయ గణపతి కాలానికి చెందిన శాసనాన్ని వరంగల్ జిల్లా కొండ

పర్తి గ్రామంలో చూడవచ్చును. ఈ శాసనం శివాలయానికి సంబంధించిన వాస్తు నిర్మాణ విశేషాంశాలను విపులంగా తెలియపరుస్తోంది. ఒకానొక మలయరాజు అయిన చౌండ చేత శివాలయం, చెరువు, ఒక గ్రామాన్ని అగ్రహారం కొరకై దానంగా ఇవ్వబడింది. ఆ రాజు తదనంతరం ఆ దేవాలయానికి చౌండేశ్వర, చౌండపుర, చౌండసముద్ర పేర్లు ఏర్పడినాయి. దేవాలయం, చెరువు ఆ శాసనంలో చెప్పబడిన ప్రదేశంలోనే నిర్మించడం జరిగింది. ఇంకనూ తెలుస్తున్న విషయాలేమనగా, ఆ దేవాలయం నల్లరాతిలో (నీలప్రస్తర) నిర్మించబడినట్లు, ఆ దేవాలయానికి అందమైన వివిధ భంగిమల్లో వున్న సాలభంజికలను ఏర్పాటు గావించినట్లు, ప్రాకారం, శిఖరాల నిర్మాణంతో పాటు ఆలయానికి బంగారు కలశాలుసైతం చేయించబడినట్లు తెలుస్తోంది.

"విజిత శూర విమానాశ్యతి చాతుర్య యోగదామల విపుల నీల ప్రస్తరై కల్పితశ్య" ఈ శాసనం శివాలయానికి సమీపంలోని రాతిమీద చెక్కబడివుంది.

వరంగల్ జిల్లా, ఇనుగుర్తికి చెందిన శాసనం, కాకతీయ గణపతి సోదరి అయిన మైలమ మహాదేవి, రెండు శివాలయాలను తల్లిదండ్రుల జ్ఞాపకార్థమై మరియొక శివాలయం ఆమె పేరు మీదుగా నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసనంలో చెప్పబడిన 'త్రిశు భువనేశు' అనే దాన్ని బట్టి ఇది త్రికూటాలయమని తెలుస్తోంది. ఈ శాసనం క్రీ. శ. 1206కు చెందింది. ప్రస్తుతం ఈ శాసనాన్ని మనము నరసింహ దేవాలయానికి సమీపంలోని రాతిమీద చూడవచ్చును. మరియొక అసంపూర్ణంగా, జీర్ణావస్థలో వున్న శాసనం చెపుతున్న దేమనగా, (ఈ శాసనం కూడ క్రీ.శ. 1221 ఇనుగుర్తికి చెందింది) మైలమదేవి చేత గోపాలకృష్ణ, శివాలయాలు నిర్మించబడి భైరవ విగ్రహం శివాలయద్వారం వద్ద ప్రతిష్ఠించబడింది. ఈ ఆలయంలో పలు రాతి విగ్రహాలు కూడ ఉన్నాయి. మరియు ఆమె మెట్లుతో వున్న ఒక బావిని త్రవ్వించి, దేవదాసీ కన్యలను అందు అందంగా ప్రతిష్ఠింపచేసింది. ఆ దేవదాసీ కన్యలు గానం చేసే భంగిమలో కనబడుతున్నారు.

"ద్వార స్థాపిత భైరవం బహు విధ శ్రేయస్ శిల పుత్రక్రం"-----

ఈ శాసనం ఫకీర్ టెక్కలి సమీపంలోని రాతి మీద చెక్కబడి వుంది.

క్రీ.శ. 1207 నల్లగొండ జిల్లా, ఆలుగడపకు చెందిన శాసనాలు, ఒకానొక గ్రామాధికారిచేత ఆ గ్రామానికి తూర్పువైపు 'త్రిపురాంతక దేవాలయం నిర్మించబడినట్లు తెలుపుతోంది. ఇదే శాసనం, 'నుంకదేవరస్వామి' ఒక గ్రామదేవత అని చెపుతోంది. 'దేవిరాజు' అను వ్యక్తి ఒక మాడ మరియు ఒక తవ్వ నూనె దీపారాధనకై ఆ స్థలానికి తూర్పువైపుగల మంకదేవర ఆలయానికై ఏర్పాటు గావించాడు. నుంకదేవర స్వామి పేరు ఆసక్తి కలిగిస్తోంది. ఈపేరు, ఆంధ్రదేశమంతటా ప్రసిద్ధిచెందిన గ్రామదేవత అయిన నూకాలమ్మను గుర్తుకు తెస్తోంది. మశూచి జబ్బు సోకినవారినైనా ఈ దేవత కాపాడగలిగే శక్తిమంతురాలని తెలుస్తోంది. ఈ దేవత ముఖ్యంగా గ్రామాల్లో మశూచి వ్యాధి సోకినప్పుడు ఎక్కువగా పూజింపబడేది. ఈమెను ఉత్తరభారతదేశంలో కొలిచే సీతాలదేవితో కూడపోల్చవచ్చును. కాని ఈ నుంకదేవత గురించిన వివరాలు మనకు చాలా తక్కువగా లభ్యమవుతున్నాయి. ఆ శాసనంలో తెలుపబడినట్లు ఆ గ్రామానికి తూర్పు వైపు దేవాలయాన్ని నిర్మించినారనుటను బట్టి చూస్తే, సాధారణంగా ఈ ఆలయాలను ఊరి పొలిమేరల్లోనే నిర్మిస్తారనే విషయం గోచరమవుతుంది.

క్రీ.శ. 1209 గుంటూరుజిల్లా, పెద్దచెరుకూరుకు చెందిన శాసనం, కోట రాజైన కేతకొమర భీమేశ్వరస్వామిని చరకూరులో పునః ప్రతిష్ఠించి పలుసేవలను స్వామివారికి నిర్వర్తించుటకై పదికందుల నేలను ఏర్పాటు గావించినట్లు కూడ తెలుస్తోంది. కొమర భీమేశ్వరాలయం ఉనికి ఇప్పుడు తెలియడం లేదు. కాని ఆ కాలంలో ఈ ఆలయానికి పేరు ప్రఖ్యాతులు మిక్కుటంగా వుండేవన డానికి నిదర్శనంగా ఆ ఆలయానికి ఇవ్వబడిన కానుకలు స్పష్టపరుస్తున్నాయి.

పెద్దచెరుకూరు గ్రామం ఒక అగ్రహారం. ఈ అగ్రహారం పురాణాలు, న్యాయ, మీమాంస, వేదాలు, ధర్మశాస్త్రాలు, ఆయుర్వేదం మొదలుగా గల పదునెనిమిది విద్యలను అభ్యసించుటకు కేంద్రంగా ప్రసిద్ధి కెక్కింది. పెద్దచెరుకూరులోని శిలాఫలకంమీద చెక్కబడిన శాసనంద్వారా మనకు స్పష్టమవుతున్న విషయమేమనగా ఆ స్వామిని పునః స్థాపితం గావించినట్లు మరియు ఆ దేవాలయానికి పలు కానుకలు ఇవ్వబడినట్లుగా కూడ తెలుస్తోంది.

క్రీ.శ. 1212 కృష్ణాజిల్లా, అనుమాచిపల్లెకు చెందిన శాసనం, నటవాడి రాజు త్యాగిపోత మంత్రి అయిన అన్నమంచి ఆ గ్రామంలో ఒక ఆలయాన్ని నిర్మించి నట్లు, మరియు కొంతభూమిని ఆ దేవాలయ నిర్వహణ, పూజానైవేద్యాలకై ఏర్పాటు గావించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసనం చంద్రమౌళీశ్వరాలయం స్తంభంమీద చెక్కబడివుంది.

క్రీ.శ. 1213 ప్రసిద్ధిచెందిన వరంగల్ జిల్లా పాలంపేట శాసనం, రేచెర్ల రాజైన రుద్ర మరియు కాకతీయ గణపతి సైన్యాధిపతి కలిసి ఓరుగల్లు గ్రామాన్ని నిర్మించి అందు రుద్రేశ్వర స్వామికి దేవాలయం కట్టించారు. ఈ గ్రామాన్ని మనము ఆధునిక పాలంపేటలో చూడవచ్చును. దానికి సమీపంలోనే పెద్దచెరువును కూడ త్రవ్వించాడు. ప్రస్తుతం ఈ చెరువు రామప్ప చెరువుగా పేరుపొందింది. ఇప్పటికీ కూడ చెక్కుచెదరకుండా నిలచివుంది. శివాలయం ప్రాకారంలోవున్న స్తంభంమీద ఈ శాసనం చెక్కబడివుంది. రుద్రేశ్వరాలయమే ప్రస్తుతం రామప్ప దేవాలయంగా ప్రసిద్ధి కెక్కింది. ఈ దేవాలయం కాకతీయుల వాస్తు నిర్మాణ పనితనానికి అపురూపమైన ఉదాహరణగా నిలచివుంది. ఈ దేవాలయ ప్రదేశం పది విభాగాలుగా విభజింపబడివుంది.

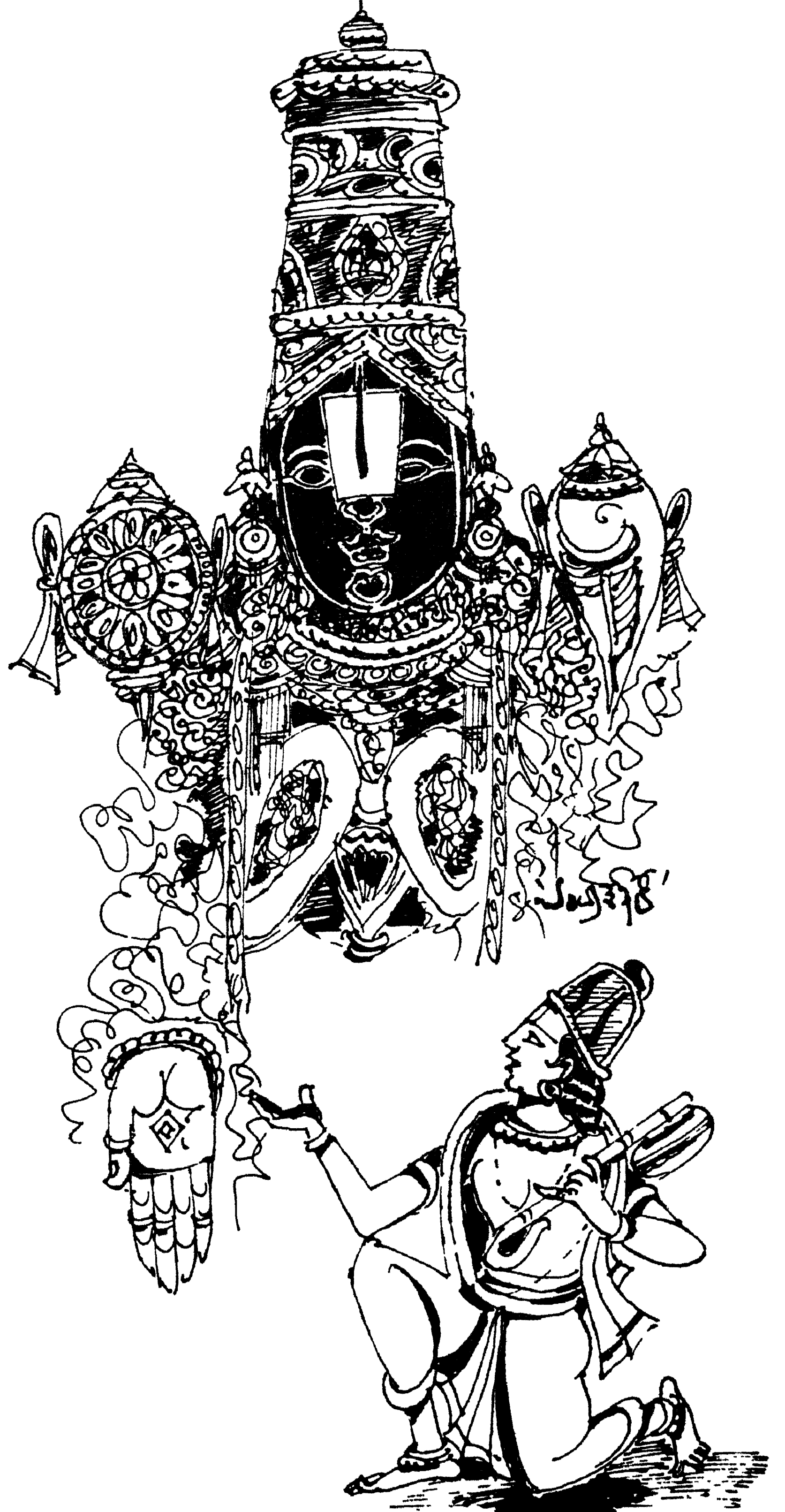
1. శాసనంలో చెప్పబడినట్లుగా ప్రధానాలయం క్రీ.శ. 1213లో రుద్రచేత

(31వ పేజీలో)

పద సాహిత్యంలో రారాజులు

శ్రీ ఎం. శ్రీనివాస్ సింగ్

మానవుని జ్ఞానం, ఆధ్యాత్మికం, కళాత్మకం, వైజ్ఞానికం, సాహిత్యంలో విజ్ఞానదాయకమైనవి శాస్త్రాలు. ఆధ్యాత్మికమైనవి పురాణాది గ్రంథాలు. కళాత్మకమైనవి నాట్యశాస్త్రాది గ్రంథాలు. కాలక్రమేణ కళాసంబంధి, ఆధ్యాత్మిక సంబంధి విషయాలు మేళవించి కొంతమంది రచనలు చేశారు. అలాంటి వారిలో వాగ్గేయకారుల స్థానం ప్రశంసనీయమైంది. ఈ వాగ్గేయకారులనే పదకవులు, పదకర్తలు, పదకారులు అని అంటారు. భారతీయతత్త్వము, భక్తితత్త్వము, భక్తితోపాటు పదకవితసైతం ప్రారంభమైంది. భగవంతుని భజించుటకు పదములనువాడి, పదమునకు మాన్యతను కల్పించారు. తెలుగులో ప్రముఖ భక్తి పదకవులుగా కృష్ణమాచార్యులు, తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు, పెదతిరుమలాచార్యులు, చిన తిరుమలాచార్యులు, క్షేత్రయ్య, రామదాసు, సారంగపాణి, త్యాగయ్యలను చెప్పుకోవచ్చు.



కృష్ణమాచార్యులు

తెలుగులో సంకీర్తన వాఙ్మయం కృష్ణమాఛార్యులతో ఆరంభమైంది. ఈయన కాకతీయరాజుల్లో రెండవ ప్రతాపరుద్రునికి (క్రీ.శ. 1254-1323) సమకాలికుడు. ఈయన పుట్టినది 1265-70 ప్రాంతం. స్వగ్రామం సంతూరు లేక సంతనపురం. ఇది మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని సంతవూరు కావచ్చు. కృష్ణమాచార్యులు భక్తి సంకీర్తనలు పాడుకుంటూ, మహిమలెన్నో ప్రదర్శిస్తూండేవాడు. ఈ మహనీయుడు పుట్టింది సంతనపురంలోనే అయినా, ఎక్కువకాలం సింహాచలంలోనూ, మధ్యకాలం వరంగల్ లోనూ, చివరికి శ్రీరంగంలోనూ జీవయాత్ర సాగించాడు. ఈయన వచనాల్లో ఆంధ్రదేశంలోని ప్రసిద్ధ వైష్ణవ పుణ్యక్షేత్రాలన్నీ దర్శించినట్లుగా పేర్కొన్నాడు. "సింహగిరి వచనములు" అనే పేరుతో అనేక సంకీర్తనల్ని రాశాడు.

కృష్ణమాచార్యుని లభ్యమైన కృతులు, వచన సంకీర్తనములు-- తులసీ మాహాత్మ్యము, నృసింహనామాలు, రామనామకీర్తనలు, రామనామాలు అయినప్పటికి ఈయన

చతుర్లక్షవచనాలు రచించినట్లుగా తెలుస్తుంది. కృష్ణమాచార్యుని చూర్ణాఖ్యపదాల్ని చినతిరు మలయ్య తన సంకీర్తన లక్షణములలో--

ధర కృష్ణచార్యాదిక
పదకల్పిత పదము తాళబంధచ్ఛందో
విరహితమై చూర్ణాఖ్యం
బరగునవిర్యుక్త నామ భాసిత మగుచున్.

అని తెలపడం జరిగింది. కృష్ణమాచార్యుడు అనియత పదములైన చూర్ణ నామక వచనములు రచించి తరించాడు. ఆంధ్రదేశంలోని వచనరచనకు, భజన సంకీర్తన పద్ధతులకు పరమాచార్యుడు, ప్రపితామహుడు కృష్ణమాచార్యుడే. "ఓం నమో నారాయణాయ" అని, "నమో నమో లక్ష్మీవల్లభా" అని, "అనాధపతి సింహగిరి నరహరీ నమో నమో దయానిధి" అని, "మాయతి రామానుజ ముని వరందాతారు కృష్ణకువ్వారస్వామి నరహరీ నమోనమో దయానిధి" అని, "పర బ్రహ్మ సింహగిరి నరహరీ నమోనమో దయానిధి" అని మకుటంగా స్వామివారి అనంత నామగుణ కథలకు వచన భావంతో విన్నపం చేసేవాడు. 15, 16 శతాబ్దాల్లో వచ్చిన తాళ్ళపాకవారు ఈ కృష్ణమాచార్యులనే మార్గదర్శకుడుగా, తాళబంధచ్ఛందో విరహితమై చూర్ణాఖ్యంబ రగునట్టి పదరచనలకు పరికల్పకుడుగా పేర్కొన్నాడు. ఈయన వచనముల ప్రభావం తరువాతి పదరచయితలపై స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. రచన పద్ధతిలో, భావములో, సంప్రదాయములో ఈయన ప్రభావం ఇతర రచయితలపై బాగా వుంది. స్తుతి వచనములు రాయడంలో ఈయనకు ఈయనే సాటి. వచనములను రచించి సంకీర్తన పద్ధతికి, వైష్ణవభక్తి ప్రపత్తికి చక్కగా ప్రచారం తెచ్చిన ఘనత కృష్ణమాచార్యునిదే. అన్నమాచార్యునికి ముందు చెప్పుకోదగినవాడు కృష్ణమాచార్యులే.

తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు

అన్నమయ్య నందవరవైదికి బ్రాహ్మణ వంశంలో జన్మించాడు. ఈ వంశమువాళ్ళు ఋగ్వేదులు, అశ్వలాయన సూత్రులు. అన్నమయ్య భరద్వాజ ఋషివంశంలో జన్మించాడు. ఆ వంశంలో నాల్గవ నారాయణ సూరికి, లక్కమాంబకు అన్నమయ్య జన్మించాడు. ఈయనకు అన్నమయ్య, అన్నమయ్యంగారు, అన్నయ్యగురు, అన్నయార్య, కోనేటి అన్నమయ్యంగారు మొదలైన పేర్లు వున్నాయి. తాళ్ళపాకవారి సంకీర్తనపు రాగిరేకుల్లో ప్రారంభంలో ఇలా రాసి వుంది.

"స్వస్తిశ్రీ జయాభ్యుదయ శాలివాహన శకవరుషంబులు (1346) అగునేటి క్రోధి సంవత్సరమందు తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు అవతరించిన పదారుయేండ్లకు తిరువేంగళనాథుండు ప్రత్యక్షమైతేను అది మొదలుగాను శాలివాహన శకపురుషంబులు (1424) అగునేటి దుందుభి సంవత్సర ఫాల్గుణ బహుళ



(12) నిరుధాన తిరువేంగళనాథుని మీదను అంకితముగాను తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు విన్నపము చేసిన శృంగార కీర్తనములు."

ఇందులో వాక్యనిర్మాణ వైఖరిని బట్టి అన్నమయ్య పుట్టింది క్రోధి (క్రీ.శ. 1424) అని చెప్పవచ్చు. చిన్నతనంలోనే అన్నమయ్య తల్లిదండ్రులు, అన్నావదినలు చెప్పినపనులు చేస్తూండేవాడు. ఒకరోజు వాళ్లు పశువులకి మేత తెమ్మని పంపించడం, అన్నమయ్య చేతివేలు కోసుకోవడం, దానితో విసుగు చెంది "ఎన్నటి చుట్టంబు లిటువంటి వార లెన్నటి బంధుండ నేను వారలకు" అని ఆలోచించి వేంకటేశ్వరుని కొలవాలనే తలంపుతో తిరుపతికి బయలుదేరాడు. తిరుపతి పొలిమేరల్లో తాళ్ళపాక గంగమ్మను దర్శించడం, మోకాళ్ళ ముడుపువద్దకి చెప్పులకాళ్ళతో నడచి వెళ్ళడం, అలసిపోయి రాత్రి మీద పడుకోవడం, అప్పుడు అలివేలు మంగ ప్రత్యక్షమై అన్నమయ్య అలుపుతీర్చి అదృశ్యమవడం జరిగింది. అప్పుడు అన్నమయ్య అలివేలుమంగ ఇచ్చిన ప్రసాదాన్ని తిని సరస సాహిత్యపారీణుడై అలివేలుమంగపై అశువుగా శతకం చెప్పాడు. ఆ తరువాత శ్రీనివాసుని దర్శించడం, అశువుగా సంకీర్తనలు చేయడం అక్కడి వాళ్ళందరికి ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించాయి. వేంకటేశుడు అన్నమయ్య భక్తికి మెచ్చి హరిపరాయణచిత్తుడైన విష్ణుముని కలలో కన్పించి అన్నమయ్య గురించి చెప్పడం, శ్రీనివాసుని ఆదేశానుసారం విష్ణుముని అన్నమయ్యను శంఖచక్రాంకితుని చేసి, పంచసంస్కారములు గావించి శరణాగతి ధర్మాన్ని బోధించి వైష్ణవునిగా చేసాడు. అన్నమయ్యతల్లి వెతుక్కుంటూ తిరుమలకి వచ్చి, అన్నమయ్యను ఇంటికి తీసుకుపోయి తిరుమలమ్మ, అక్కలమ్మ అనే ఇద్దరితో వివాహం చేసింది. తిరుమలమ్మ వలన నరసింహకవి, అక్కలమ్మవలన పెద తిరుమలాచార్యులు, నరసమ్మ, తిరుమలమ్మలు జన్మించారు.

అన్నమయ్య శరగోపముని దగ్గర సకల వేదాంత పఠనం గావించాడు. వేంకటేశుని మీద పదరచనగావిస్తూ ప్రసిద్ధి కెక్కాడు. ఒకసారి సాళువ నరసింగరాయలు అన్నమయ్యను శ్రీనివాసునిమీద పదములను పోలిన పదములు తనపై పాడమని కోరడం, దానికి అన్నమయ్య తిరస్కరించడం, అప్పుడు అన్నమయ్య ప్రహ్లాదునిలా--

ఆకటి వేళల నలపైన వేళల
దేకువ హరినామమె దిక్కు, మరిలేదు.

--అని కీర్తన చేయగా సంకెలలూడి పడ్డాయి. అపుడు నరసింగరాయలు భయపడి "అపరాధి నపరాధి నన్నమాచార్య కృపజూడు కృపజూడు కృపణశరణ్య" అని దీనుడై అన్నమయ్యను మ్రొక్కాడు. ఆ తరువాతి

అన్నమయ్య వేంకటేశునికి శృంగారమంజరిని సమర్పించాడు. పుల్లమామిడిని తియ్యమామిడిగా మార్చడం, నిరుపేద వివాహాలకు డబ్బు సమకూర్చడంవంటి మహిమల్ని అన్నమయ్య చేసాడు.

అన్నమయ్య 32 వేల సంకీర్తనల్ని రచించాడు. ఇవి శృంగార, ఆధ్యాత్మ సంకీర్తనలు. అన్నమయ్యకు సంకీర్తనాచార్యుడని, పదకవితా పితామహుడని బిరుదులున్నాయి. ఈయన తెలుగు సంకీర్తనలేగాకుండా, సంస్కృతంలోకూడా సంకీర్తనలు రాసి వేంకటేశునికి అంకితం చేశాడు. అన్నమయ్య జానపదుల వాడుకలో వున్న జానపద గేయరీతుల్ని తన సంకీర్తనల్లో వుపయోగించుకున్నాడు. వాటిలో జాజరలు, చందమామ పదాలు, తుమ్మెద పదాలు, లాలి, సువ్వి, గొబ్బి, ఉయ్యాల, లాల, జోల, శోభన, మంగళపదాలు, ఛాంగుభళాలు, తందనాలు, వెన్నెలపదాలు ఉపయోగించుకున్నాడు.

అన్నమయ్య అద్వితీయ ప్రతిభాశాలి, ఋషికల్పుడు. పదం యొక్క అనంతరూపాల్ని తన రచనల్లో ప్రదర్శించాడు. సంవాద గీతాలు అన్నమయ్య కీర్తనల్లో కొల్లలు. అన్నమయ్య శృంగార, వైరాగ్యాలని సమానస్థాయిలో ఆరాధించాడు. తన తర్వాతి పద కర్తలకి, కీర్తనకర్తలకి మార్గదర్శి అయ్యాడు అన్నమయ్య. నవవిధ భక్తిరీతుల్ని తనపదాల్లో వర్ణించి, తన భక్తి ప్రపత్తుల్ని చాటుకున్న భక్తాగ్రేసరుడు అన్నమయ్య. భగవంతుని చేరడానికి భక్తి ప్రధానమని అన్నమయ్య విశ్వాసం. అన్నమయ్య మధురభక్తిలో శ్రీనివాసుడు నాయకుడు. అన్నమయ్య నాయిక. నాయిక తానై శ్రీనివాసుని ప్రియునిగా భావించి, శృంగారలీలా విలాసములను భావించి తన్మాలముగ మధుర భక్తిని ప్రకటించాడు. అన్నమయ్య నాయికగా చెలికత్తెను బోధిస్తూ--

తారుకాణ సేసుకుంటే తానే నేను
యీ రీతినే నవ్వుగా నీ ఇంటికి రమ్మనవే
చెక్కులివె చెమరించె చిత్తమెల్లాఁ జిగురించె
కుక్కినట్లు కోరికలు కొనసాగెను
తొక్కినాడు వాపాదము తొలుతే సందడిలోన
యెక్కడ పరాకు సేసీ నింటికి రమ్మనవే...

పై విధంగా అన్నమయ్య పదకవితలోని భక్తిని వివరించవచ్చు.

తాళ్ళపాక పెదతిరుమలాచార్యులు

అన్నమయ్య చిన్నభార్య అక్కలమ్మకు పెదతిరుమలాచార్యులు జన్మించాడు. ఇతనికి నరసమ్మ, తిరుమలమ్మ అనే ఇద్దరు చెల్లెళ్ళున్నారు. ఇతని జననం క్రీ.శ. 1458-60 ప్రాంతం. ఈయన సుమారు 97 సంవత్సరములు జీవించి శ్రీకృష్ణదేవరాయ, అచ్యుతరాయాదుల పరిపాలనలను చూసాడు. ఈయన



శృంగార సంకీర్తనలు, ఆధ్యాత్మ సంకీర్తనలు రాసి తండ్రిమార్గాన్నే అనుసరించాడు. ఈయన "వేంకటేశ్వర వచనములు" అనే వచన మాలికాగీతాల్ని, చక్రవాళ మంజరి, సుదర్శనరగడ, వేంకటేశ్వరోదాహరణం, భగవద్గీతా తెలుగువచనం మొదలైన మధుర కవితలు రచించాడు. అన్నమయ్య తర్వాత పదసాహిత్యాన్ని చక్కగా పాలించిన ఘనత పెదతిరుమలయ్యదే. ఈయన సంకీర్తన భాండాగారమునొకదానిని నెలకొల్పి తాళ్ళపాక వారి సాహిత్య సంస్థకొక చక్కని వ్యవస్థ నేర్పరిచాడు.

సింహగిరి నరహరి వచనాలనే పేరుతో తాళగంధి వచన గీతాల్ని రాసిన కృష్ణమాచార్యులు, అన్నమయ్య, పెదతిరుమలయ్య తమ సంకీర్తనలద్వారా ఆంధ్ర వేదాంతకర్తలని, పంచమాగమసార్వభౌములని అన్పించుకున్నారు. పెదతిరుమలయ్యకు శ్రీ మద్వేదమార్గ ప్రతిష్ఠాపనాచార్య, శ్రీరామానుజ సిద్ధాంత స్థాపనాచార్య, వేదాంతచార్య, కవి తార్కిక కేసరి, శరణాగత వజ్రపంజర మొదలైన బిరుదులున్నాయి. పెదతిరుమలయ్యకు ఉపదేశ గురువైన కందాడ అప్పలాచార్యులే తెనాలి రామకృష్ణ కవికి కూడా వైష్ణవమిచ్చిన గురువు.

అన్నమయ్య రచనల్లో పురాణ యుగపు సారళ్యము, సౌకుమార్యం, దేశి పలుకు బళ్ల తీయదనం కన్పిస్తాయి. పెదతిరుమలయ్య పట్టుమని ప్రబంధయుగంలో రాయలకు సమకాలికుడైనవాడు. అందుకే ఆయన కవితాకన్యక ముక్తపదగ్రస్తములు, యమకాలు మొదలైన శబ్దాలంకారాల సొమ్ముల్ని ధరించి ప్రౌఢితనంతో రామరాజభూషణాది ప్రౌఢ ప్రబంధకవుల కవితాసుందరిని తలపింపజేసింది. పెదతిరుమలయ్యపదములు, భావుకత, చమత్కారముకల్గిన అత్యంతమనోజ్ఞములు.

తాళ్లపాక చిన తిరుమలాచార్యులు

ఈయన పెదతిరుమలయ్యకు పెద్ద కుమారుడు. తాళ్ళపాక పదకవిత్రయములో చివరివాడు. తల్లి తిరుమలాంబ. ఈయన చారుతర అష్టభాషా చక్రవర్తి. ఈయనకు అన్నమయ్యే ఉపనయనం చేశాడు. ఈయన మహావిద్వాంసుడు. ఈయన తండ్రితాతల వలెనే శృంగారాధ్యాత్మ సంకీర్తనల్ని రాశాడు. ఈయన సంకీర్తనల లక్షణమును రచించాడు. "అష్టభాషా దండకము" ఇతని కృతి.

చిన తిరుమలయ్య తన కీర్తనల్లో తాతగారైన అన్నమయ్యను భక్తి శ్రద్ధలతో కీర్తించాడు. ఈయనకి గురుభక్తి అపారంగా ఉంది. భగవద్భక్తిని కోల్పోయి లౌకిక ప్రాభవానికి ప్రభువుల వెంటబడి ప్రాకులాడే దైన్యాన్ని గర్హించాడు. ఈయన వేంకటేశునికి,

దిగువ తిరుపతిలోని వేల్పులక్కూడా చాలా కైంకర్యాలు గావించాడు. క్రీ.శ. 1504లో తమ అగ్రహారమైన మంగాపురంలో కళ్యాణ వేంకటేశ్వర దేవాలయ జీర్ణోద్ధరణము గావించాడు. శాసనాధారాల్ని బట్టి, కీర్తనల్ని బట్టి ఈయన మత ప్రచారానికి, సంకీర్తన ప్రచారానికి చిత్తూరు, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు, నెల్లూరు, గుంటూరు మొదలైన మండలాల్లో సంచారం చేశాడు. మంగళగిరి దేవాలయంలో ఈయన సంకీర్తన అరుళప్పాడున కేర్పాటు గావించాడు. ఈయన క్రీ.శ. 1562 వరకు జీవించాడు.



క్షేత్రయ్య

అన్నమయ్య తర్వాత అన్నమయ్యంటటి వాగ్గేయకారుడు పదకవితా చక్రవర్తి క్షేత్రయ్య. పదకవితా పితామహుడు అన్నమయ్య అయితే పద కవితా చక్రవర్తి క్షేత్రయ్య. క్షేత్రయ్య తన పదాల్లో సంగీత సాహిత్యాలకి సమ ప్రాధాన్యత ఇవ్వడమే గాకుండా సంగీతం జోడించి తెలుగులో పదాభినయానికి ప్రాధాన్యం తెచ్చాడు. క్షేత్రయ్య పూర్వ నామం వరదయ్య. అనేక పుణ్యక్షేత్రాల్ని దర్శించడంవల్ల క్షేత్రయ్య అయ్యాడు. ఈయన నివాసం మొవ్వ. అక్కడవెలసిన మువ్వగోపాల స్వామిపై భక్తితో, శృంగార రస భావాలతో రచించినపదాలే 'మువ్వగోపాల పదములు'.

మొదట పరమశృంగారి అయి ఆ తర్వాత మధురభక్తి పరతంత్రుడైన క్షేత్రయ్య తన పదాల్లో సంగీత సాహిత్యాల్ని సమ్మేళనం చేసి, అభినయము జోడించి, ఉత్తమ వాగ్గేయకారుడుగా సమున్నత స్థానాన్ని ఆక్రమించాడు. క్షేత్రయ్య పదాల్లో కల్పనానైపుణ్యం, చమత్కారం రసజ్ఞ హృదయైక వేద్యం. క్షేత్రయ్య అన్ని విధాల మనోజ్ఞమైన పదరచనలో ప్రతిభా సంపన్నతను, నైపుణ్యాన్ని చూపించగల దిట్ట. అందుకు 'మగువ తన కేళికా మందిరము వెడలెన్' అనే పదాన్ని గ్రహించవచ్చు. ఈ పదాన్ని క్షేత్రయ్య మధురభక్తి భావనతో అభివర్ణించాడు. వర్ణనా వైదగ్ధ్యమునకు "ఎంత చక్కనివాడే నాసామి వీడెంతచక్కనివాడే" అనే పదాన్ని గ్రహించవచ్చు. సున్నిత భావాల్ని ప్రకటించడంలో క్షేత్రయ్య అందె వేసిన చేయి. దీనికి విరహోత్కంఠిత అయిన నాయిక "తలపు వాని మీద నాయె తలవాకిలె ఇల్లాయె" అనే పదాన్ని గ్రహించవచ్చు. క్రిందిపదం క్షేత్రయ్య మధురభక్తికి ఎంతో సహజమై ఒప్పారుతుంది.

శ్రీపతి సుతుబారికి నే నోపలేక నినువేడితే
కోపాలా? మువ్వగోపాలా
ఏ పొద్దు దానింటిలోనే కాపైయుండి
నీ సరస సల్లాపాలా? మువ్వగోపాలా.

క్షేత్రయ్య నాయిక అయి సర్వము తనకా పరమాత్ముడేనని స్పష్టం చేస్తున్నాడీ క్రింది పదంలో--

ఇంత తెలిసియుండి -- యీ గుణమేలరా
పంతమా? మువ్వగోపాలా? నా సామిర.

క్షేత్రయ్య మధురభక్తి పరవశుడు. ఆంధ్ర దేశమే కాకుండా దక్షిణదేశమంతా తిరిగి పదరచన చేశాడు క్షేత్రయ్య.

రామదాసు (కంచెర్ల గోపన్న)

రామదాసు ఆంధ్రదేశంలోనే గాకుండా భారతదేశమంతటా ప్రసిద్ధికెక్కిన పరమభక్తాగ్రేసరుడు, వాగ్గేయకారుడు. ఈయన భద్రాచలరామదాసని పేరుపొందాడు. కామాంబా, లింగనమంత్రులు ఇతని తల్లిదండ్రులు. తెలంగాణాలోని నేలకొండపల్లి ఇతని స్వగ్రామం.



ఇతనికి వైష్ణవమిచ్చిన గురువు రఘునాథ భట్టాచార్యులు. ఈయన 1620లో జన్మించి 1680 వరకు జీవించాడు. ఈయన 1650లో భద్రాచలం తహసీల్దారయ్యాడు. మహాభక్తుడు, భజన కీర్తనల రచయిత, వేదాంతి అయిన కబీరుదాసు ఇతని గురువు. రామదాసు తహసీల్దారుగా వుండి సర్కారు పైకాన్ని భద్రాద్రి రాముడికి కైంకర్యం చేయించినందుకు నవాబు ఆగ్రహానికి గురై కారాగార శిక్ష అనుభవిస్తూ, శ్రీరాముని ఆర్తితో వేడుకొంటూ అనేక కీర్తనల్ని రాసాడు.

ఈయన చిన్నప్పుడే సంస్కృతాంధ్ర భాషల్లో పాండిత్యం సంపాదించాడు. శ్రీ మంచాళ జగన్నాథరావుగారు స్వరసహితంగా సేకరించిన రామదాసు కీర్తనలు సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రకటించి రామదాసు కీర్తనల్ని నిలబెట్టడం ముదావహం. ప్రసిద్ధమైన రామదాసు కీర్తనలు--

'తారక మంత్రము కోరిన దొరికెను'
'తక్కువేమి మనకు'
'పలుకే బంగారమాయె'
'ఏ తీరుగ నను దయచూచెదవో'

మొదలైనవి సుమారు 20 దాకా వున్నాయి. రామదాసు కీర్తనల్లో కవితా వైభవముకన్న భక్తి, ఆర్తి, మొర, పరివేదన, శరణాగతి మొదలైన వాటికే ప్రాధాన్యం.



"నను బ్రోవమని చెప్పవే సీతమ్మ తల్లి" ఇది రామదాసు మొరను, ఆర్తిని చక్కగా స్పష్టీకరిస్తుంది. ఈయన రమణీయ రచనకు "బూచివాని పిలువబోదునా ఓ గోపాలాకృష్ణా" అనే కీర్తనను స్వీకరించవచ్చు. నవవిధ భక్తి రీతుల్ని తన కీర్తనల్లో మనోజ్ఞంగా అభివర్ణించి తరించాడు రామదాసు.

సారంగపాణి

సారంగపాణి చిత్తూరులోని కార్వేటినగర సంస్థానంలో ప్రసిద్ధిపొందిన పదకర్త, వాగ్గేయకారుడు. ఈయన చెన్నపురి సమీపంలోని పొన్నేరులో పుట్టి పెరిగి, తర్వాత కార్వేటి నగరం చేరి, ఆ ఆస్థానంలో స్థిరపడ్డాడు. ఈయన ఆస్థాన విద్వాంసునిగ, విద్యాధికారిగ, వాగ్గేయకారుడుగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు. ఈయన 1680 ప్రాంతంలో జన్మించి 1750 వరకు జీవించాడు. ఈయన సంస్కృతాంధ్ర భాషా నిపుణుడు. సారంగపాణి పదాలు ఇప్పటికి లభించినవి 201. అన్నమయ్యతో ఆరంభమైన తెలుగుపదకవిత క్షేత్రయ్యతో ఒక స్థిరరూపం పొంది, సారంగపాణితో వీస్తృతి పొందింది. క్షేత్రయ్యలాగే సారంగపాణి తన పదాల్లో సంగీత సాహిత్యాలకు సమ ప్రాధాన్యమివ్వడమేగాక అభినయం జోడించాడు. చివరిదశలో రాజాశ్రయాన్ని కోల్పోయి నిరుపేదతనంతో శ్రీనాథునిలా సారంగాపాణి అష్టకష్టాలు పడ్డాడు. సారంగపాణి పదాల్లో మనోజ్ఞమైన కవితాశిల్పముంది. పద ప్రయోగంలో సారంగపాణి సమర్థుడు. తెలుగు భాషపై సారంగాపాణికి చక్కని అధికారం వుందనడానికి--

రమ్మనవే సామిని రమ్మనవే
కొమ్మ నీవే నా మనవి గై
కొమ్మని వేణుగోపాలుని.

అనే దానిని గ్రహించవచ్చు. సారంగపాణి పదాల్లో శ్లేష వైభవానికి--

పడతి నేస్తము వేణుగో పాలమాను
తడబడక నీవికను - దాని చింతమాను
పంతమున అటుదిక్కు పదినాళ్ళు పోకమాను
యింతి కిచ్చేవు సుమీ ఈతమాను.

ఇందులో చెట్లపేర్లు పొందుపరచి శ్లేష పొందు పరిచాడు. శృంగార పదాల్లో స్త్రీ పురుష విరహాన్ని సారంగపాణి చక్కగా చిత్రించాడు. సారంగపాణి పదాలు శబ్దాలంకార భరితములు.

త్యాగయ్య

త్యాగయ్య 1767లో సీతమ్మ, రామబ్రహ్మములకు జన్మించాడు. తల్లి పురందర, రామదాసాదుల కీర్తనల్ని పాడుకునేది. సంగీతం త్యాగయ్యకు ఉగ్గుపాలతో అబ్బినది. త్యాగయ్యకు 18 వ ఏట వివాహమయింది. తర్వాత తండ్రి, భార్య మరణించారు. భార్య చెల్లెలు కమలాంబతో త్యాగయ్యకు మరల వివాహం జరిగింది. త్యాగరాజు నిత్యరామసంకీర్తనమే ఆచరించేవాడు. ఆయన కీర్తి దేశమంతట ఉత్తమ వాగ్గేయకారుడుగా వ్యాపించింది. ఈయన రాజాశ్రయాన్ని, సత్కారాన్ని తిరస్కరించాడు. త్యాగయ్య తిరువొత్తియూరు, కోవూరు, నాగలాపురము, తిరుపతి, కంచి, వాలాజాపేట, శ్రీరంగం, ఘటికాచలం మున్నగు పుణ్యక్షేత్రాలను దర్శించి ఆయా దేవతల ఉపముద్రతోటి అనేక కృతులు రచించాడు.

త్యాగరాజు కృతులకు 'త్యాగబ్రహ్మోపనిషత్తు' అను ప్రసిద్ధి కలిగింది. ఈయన 2400 కీర్తనలు రచించాడు. అయిన ఈనాడు సుమారు 60 కృతులు మాత్రమే సంగీత స్వరాలతో ప్రచారములోనున్నవి. .త్యాగరాజు 'ప్రహ్లాద భక్త విజయము', 'నౌకా చరిత్రము', 'సీతారామ విజయము' అనే మూడు సంగీత రూపకాల్ని రాసాడు. ఇవి నృత్య నాటికలు.

1847 వ సంవత్సరంలో త్యాగరాజు సిద్ధి పొందాడు. స్వప్న ప్రబోధితుడై తాను దివ్య ధామము చేరు దినమును సైతం గుర్తించాడు త్యాగయ్య. త్యాగయ్య కృతుల్లో మాతువు కంటే ధాతువునకే ప్రాధాన్యం. అందులోని సంగీతానికే అత్యంత ప్రాధాన్యం. త్యాగరాజు కృతుల్లో లాలి, జోల, నలుగుపాట, మేలు



కొలుపు, హెచ్చరిక, శోభన, మంగళము, పవ్వళింపు మొదలైన జానపదగేయబాణీలు అనేకం వున్నాయి.

భగవంతుని చేరటానికి భక్తియే తరణోపాయమని పదకవులు తామనుభవించి, ఉపాసించి మానవులకు మార్గదర్శకుల య్యారు. భక్తియేకాక నీతి, వైరాగ్య విషయములుకూడా పదకవులచే బోధింపబడ్డాయి. పదకవుల భక్తి ప్రపత్తులు కొనియాడదగినవి. మానవులకు ముక్తిమార్గాన్ని చూపిన వారీ పదకవులు. భగవంతుని పాదసేవయే మూలమని ఆచరించి, బోధించిన పదకవులు చిరస్మరణీయులు. వారు, వారి కవిత్వము అజరామరములు. అందుకే వీళ్లు పదసాహిత్యంలో రారాజులు. ❂

దర్శించండి! తరించండి!

అప్పళాయిగుంట

శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వర స్వామి వారి బ్రహ్మోత్సవాలు



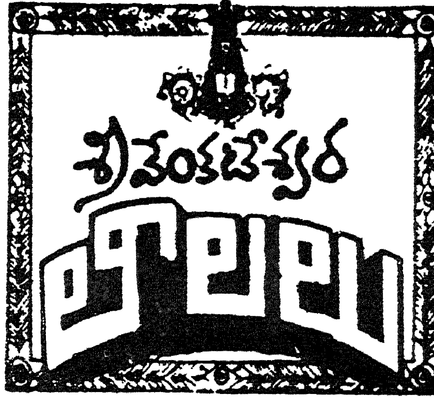
ముఖ్య ఉత్సవాలు

18-6-94 .... ధ్వజారోహణం

22-6-94 .... గరుడోత్సవం

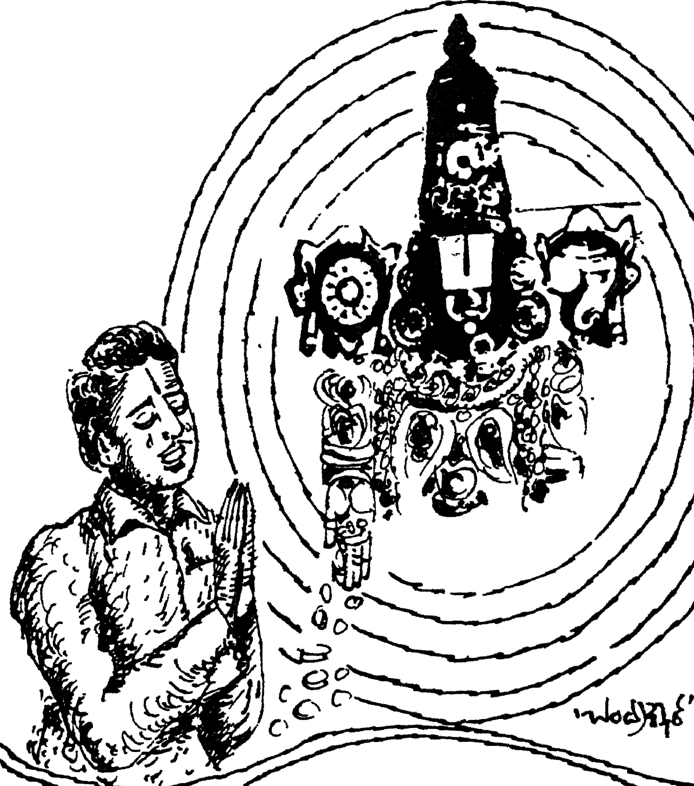
25-6-94 .... రథోత్సవం

26-6-94 .... ధ్వజావరోహణం



కోర్కెలు తీర్చే కోనేటిరాయుడు

— శ్రీ బి. నాగేశ్వర్రావు



మా ఇంట్లోని వారందరికి శ్రీ వేంకటే శ్వరస్వామి అనిన బహు నమ్మకము. నాకు ఆరాధ్య దైవము.

మా అమ్మ నాన్నలకు మేము ఐదుగురు సంతానం. మగవాళ్ళలో నేను పెద్దవాణ్ణి. ఒక అక్క, ఒక చెల్లి, ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు. మా నాన్నగారు చిన్న ఉద్యోగం చేసేవారు. మా అమ్మ కుట్టుపని చేసేది. నేను పెద్దవాడి నవడంవల్ల ప్రతి విషయములోను మా అమ్మనాన్నలకు సహకరించాను. కష్ట సుఖాలు పూర్తిగా అవగాహన చేసుకున్నాను. డబ్బంటే ఏమిటో, వాటి విలువ పూర్తిగా తెలుసు కున్నాను. ఆర్థిక ఇబ్బందులవల్ల అతి కష్టంతో నేను డిగ్రీ పూర్తి చేశాను.

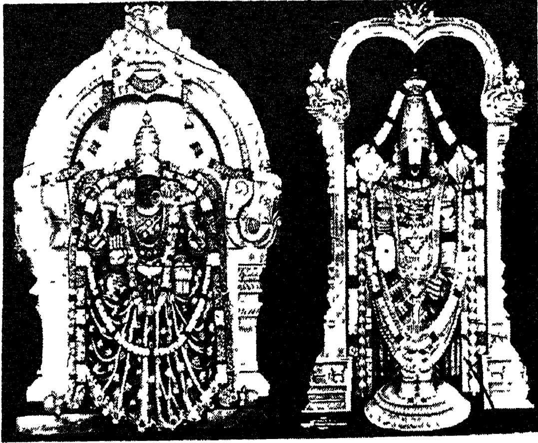
మా తాతగారివల్ల మానాన్నగారికి సంక్రమించిన ఆస్తి చిన్న పెంకుటిల్లు. దానిమీద కోఆపరేటివ్ అర్బన్ బ్యాంక్‌లో 1974 జూన్ నెలలో నేను అప్పుతీసుకొని చిన్న వ్యాపారం పెట్టాను. అప్పటికి నా చెల్లెలు పెళ్ళికి చేసిన అప్పు తీర్చాల్సివుంది. దైవ భక్తితో పాటు డబ్బు సంపాదించాలనే పట్టుదల పెరిగాయి. నాలుగు సంవత్సరాలలో బ్యాంక్ అప్పు, చెల్లెలు పెళ్ళికి చేసిన అప్పు తీర్చాను. గుంటూరులో రెండు ఇళ్ళు కొని మా అమ్మనాన్నగార్ల పేర రిజిస్టరు చేయించాను. మా నాన్నగారి ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇప్పించి నే పెట్టిన షాపులోనే వుంచాను. అంతకు ముందుగా టెంపరరీగా నేను చేసిన కేంద్రప్రభుత్వ ఉద్యోగం, నేను మరికొంతమంది కలసి కోర్టుకువెళ్ళడంవల్ల పర్మినెంట్ ఉద్యోగం వచ్చింది. నా చిన్న తమ్ముణ్ణి, మా నాన్నగారిని షాపులో వుంచి నేను నా ఉద్యోగం చేసుకుంటూ ఖాళీ దొరికినప్పుడు వాళ్ళిద్దరికి సహాయపడుచుండే వాడిని. తమ్ముడి చిన్నతనం వల్ల డబ్బు విచ్చలవిడిగా ఖర్చు చేస్తుంటే మందలించాను. అయినా వినలేదు. తల్లిదండ్రులకు చెప్పాను. పెళ్ళయిన అక్క చెల్లెళ్ళకు, బావలకు నా తమ్ముణ్ణి మందలించమని చెప్పాను. అందరూ వాడినే సమర్థించారు. కొన్ని నెలలు కాదు సంవత్సరాలు సహించాను. షాపు ముందు ఎప్పుడూ స్నేహితులు. రాత్రికి వాళ్ళతో తాగుడికి అలవాటుపడటం చూడలేక షాపుకు తాళం వేస్తానన్నాను. విధి వక్రించింది. నా తల్లిదండ్రులు నన్నే బయటకు పొమ్మని శాసించారు.

తప్పనిసరి పరిస్థితులలో 13-6-1984న నేను వేరు కాపురం పెట్టాను. అప్పటికి నాకు పెళ్ళయి ఒక బాబు పుట్టాడు. వాడికి 3వ సంవత్సరం. నా జీవితంలో కష్టాలు మొదలైనాయి. పాడికుండలాంటి వ్యాపారంలో లక్షలు సంపాదించి తల్లిదండ్రులను, తమ్ముణ్ణి గొప్ప వాళ్ళను చేయాలనుకోవడం నే చేసిన పాపమా? నా వాళ్ళను కున్న వాళ్ళందరూ నాకు అన్యాయం చేశారు. ఆ వెంకటేశ్వరస్వామిపై భారం వుంచి స్వామీ! నీవే దిక్కని వేరు కాపురం తాడేపల్లిలో పెట్టాను. ఈ చిన్న జీతంతో ఏ విధంగా భవిష్యత్తును నెట్టుకురాగలనా అని బాధపడ్డాను.

ఒక పూట తిన్నీ, ఒక్క పూట తినక ఇంట్లో ఒకటి వుంటే మరొకటి లేక ఎన్నో కష్టాలను భరించాము. కుటుంబ పోషణకు జీతం చాలడం లేదు. ఆర్థికంగాను, మానసికంగాను ఎన్నో బాధలు అనుభవిం

తెలియజెప్పుమయ్యా తిరుమలేశ!

శ్రీ బాలాంత్రపు సత్యనారాయణమూర్తి



శ్రీ తిరుమల విభుడ! శేషేంద్ర శేఖర!
దీన రక్ష వరద దేవదేవ!
భక్తవరులగాచు ముక్తిమార్గ మొకటి!
తెలియజెప్పుమయ్యా తిరుమలేశ!

ముష్టివాడు వచ్చి ముదుపుగా కాసిచ్చు
గొప్పవాడు వచ్చి కోట్లనిచ్చు
ముదుపు లెట్టివైన ముక్తి నిచ్చెద నంచు
దెలియ జెప్పుమయ్యా తిరుమలేశ!

ఆత్మయుద్ధమౌచు యుందమౌ సత్యమ్ము
సెప్పుచుండు దాను జిన్నగాను
ఆత్మ నెరుగువాడె యధికుం డటంచును
తెలియజెప్పవయ్యా తిరుమలేశ!

ఏడు కొండలెక్కి యెట్టులో నినుజూచి
పాప సంచయంబు బాపుకొనెడి
జనుల హృదయ మరసి శాంతి నిచ్చెద నంచు
దెలియ జెప్పుమయ్యా తిరుమలేశ!

పుట్టునప్పు డేడ్పు పోవునప్పుడు నేడ్పు
యేడ్పుతోనె మనిషి యీడ్పు బ్రతుకు
ఈశు దుండ నీకు నేడ్పేలరా యని
తెలియజెప్పు మయ్యా తిరుమలేశ!

ప్రాయ మెదుగుచుండు నాయువు దగ్గను
బుద్ధిమాత్ర మెపుడు కొద్దిరాదు
బుద్దులున్న చాలు శుద్ధికి మంచిదన్
దెలియజెప్పుమయ్యా తిరుమలేశ!

కలియుగంబులోన వెలసిన దైవమా
ముక్తి నీయవయ్యా మోక్షధామ
యనుచు వేడుకొనగ నఖిల భక్తులకును
దెలియ జెప్పుమయ్యా తిరుమలేశ!

చాము. నా భార్య చాలాసార్లు వెంకటేశ్వర స్వామిని దర్శించి వద్దామండి, మన కష్టాలు ఆ స్వామికి విన్నవించుకుందాము. తప్పక అనాథలను రక్షిస్తాడు, కరుణిస్తాడని చెప్పి సలహా ఇచ్చింది. తిరుమల వెళ్ళి స్వామిని దర్శించుకునే ఆర్థికస్తోమతు లేదు.

ఎలాగైతేనేం చివరకు 16-2-1986న తిరుమలకు ప్రయాణమైనాము. తిరుమలలో స్వామివారికి కల్యాణం చేయించిన ఒక భక్తునితో కలసి. అతి సుఖంగా, సులువుగా కనులార శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిని దర్శించే భాగ్యం కలిగించాడు. ఏకాగ్రతతో శ్రీస్వామి వారిని ప్రార్థించి శరణాగతవత్సలుని శరణు వేడినాము. నీవు తప్ప వేరే శరణ్యము లేదన్నాము. అప్పుడు నా వద్ద వున్న నాలుగురూపాయి బిళ్ళలు స్వామివారి హుండీలో వెయ్యాలనుకొని మరచిపోయినాము. స్వామివారి ప్రసాదం నాకు, నా భార్యకు, మా బాబుకు ఇచ్చారు. ప్రసాదం తిన్నాము. నేను లడ్డు కొందామని క్యూలో నిలబ జేబులో చెయ్యి పెట్టాను. నాలు రూపాయి బిళ్ళలు చేతికి తగిలాయి. చేసి మతిమరపు పనికి చింతిస్తూ మరల వెనకు వెళ్ళి నాలుగు రూపాయి బిళ్ళలు హుండీ వేశాను. చేసిన తప్పు క్షమించమని మనస్సు వేడుకున్నాను. అప్పటికిగాని నా మనస శాంతించలేదు. స్వామివారి ప్రసాదం లడ్డ వడ తీసుకొని క్షేమంగా తాడేపల్లి చేరాము

కలియుగ వైకుంఠం తిరుమల. భక్తిత కొలిచేవారి కొంగుబంగారం. ఆర్తితో పిలిస్తే ఆదుకునే ప్రత్యక్ష దైవం శ్రీ వేంకటేశ్వ స్వామి. దర్శనం చేసుకొని వచ్చినప్పటినుండ మాకు అదృష్టం కలసివచ్చింది. ఊహించని విధంగా మా జీతాలు పెరిగాయి. కూర్చో టానికి కుర్చీ, పడుకోడానికి చాప, సరిగాలేని నాకు ఒక వ్యక్తి ద్వారా చిన్న వ్యాపారం చేసి నలభై రోజులలో 40,000/- రూపాయలు సంపాదించుకోగలిగాను. ఇదంతా పూర్తిగా ఆ స్వామి మహిమేనని మేమంతా నమ్ముచున్నాము. భవిష్యత్తు ఎలా వుంటుందోనని భయపడ్డ మాకు ఆపద్బాంధవుడిలా ఒక వ్యక్తి చూపిన దారి నిజంగా ఆ దేవుడే ఆ వ్యక్తిరూపంలో వచ్చి మా సంసార నౌకను గట్టెంక్కించాడని మేము మనసారా నమ్ముచున్నాము. శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కరుణార్ద్రి హృదయం వారి లీలలు ఏడేడు జన్మలకు మరువలేము.

ప్రతిదినం నా కోరికలన్నీ వెంకటేశ్వర స్వామివారికి నివేదించడం, ఆయన తీర్చడం జరుగుతుంది. ఇంతవరకు ఆ అనాథ రక్షకుడు ఏ కోరిక తిరస్కరించలేదు. మరల అనేకమార్లు ఆయన దర్శనం చేసుకున్నా తిరిగి ఆయన దర్శనం కొరకు, ఆయన ఆజ్ఞకు ఎదురుచూస్తుంటాము.



దయార్ద్ర హృదయ ద్రౌపదీదేవి

శ్రీ కె.సి. సిద్ధయ్య



భారతకథలో ద్రౌపదీదేవి పాత్ర ఒక విశిష్ట మైనది. ఆమెయే ఒకచోట చెప్పుకొన్నట్లు, ఆమె వరమున పుట్టింది. భరతవంశమునందు కాలు పెట్టింది. అందు పాండు మహారాజునకు కోడలైంది. జనులు కొనియాడదగిన బలపరాక్రమవంతులగు పాండవులకు భార్య అయింది. సుపుత్రులను బడసింది. అన్నదమ్ముల ఆదరాభిమానములకు నోచుకున్నది. ఇన్ని విధాలుగా ప్రశస్తి కెక్కినది.

ఆమె ధర్మజ్ఞ. అతిథులను ఆదరించెడు స్వభావము గలది. మిక్కిలి పౌరుష వంతురాలు. తమను అన్ని విధాలుగా అవమానించిన దుర్యోధనాదులపై ప్రతీకారము తీర్చుకొనజాడక, సంధికై ధర్మజుడు ప్రయత్నించటాన్ని ఆమె నిరసించినది. (శాంతి పర్వము నందు రాయబారిగా వెళ్ళనున్న శ్రీకృష్ణునితో తనగోడు వెళ్ళబోసికొనే సందర్భమున సుస్పష్టము). ఆపై తనకు ఐదుగురు భర్తలైనను, తన మూలమున ఎవరికీ ఎలాంటి కలహములు రాకుండా నడచుకొనగల్గినది. ఒకపరి తనకు పతిని వశము చేసుకొను మార్గమును గూర్చి చెప్పమని సత్యభామ అడిగినప్పుడు, పతికి నచ్చునట్లుగను, అతడు నొచ్చుకొనకుండునట్లును సతి నడచుకొనగల్గిన అదియ చాలునని పల్కిన సాధ్వీమణి ద్రౌపది.

అన్నిటికి మించి, ద్రౌపది దయార్ద్ర హృదయ. తన కొడుకులను (ఉపపాండవులను) పరిమార్చిన అశ్వత్థామను చంపక వదలిపెట్టుడని తన భర్తలతో పల్కు సందర్భమునందీ విషయము సుస్పష్టము. ఈ ఘట్టము భాగవతమునందు పోతనామాత్యునిచే హృద్యముగా వర్ణించబడినది.

కురుక్షేత్ర సంగ్రామం చివరలో భీమ గదాహతిచే తొడలు విఱిగిపడియున్న దుర్యోధనుని కడకు అశ్వత్థామ వస్తాడు. ఆ స్థితిలో నున్న దుర్యోధనునిచూపి అతడు దుఃఖిస్తాడు. తాను పాండవులను సంహరిస్తానని మాట ఇస్తాడు. అందుకు సంతోషించిన దుర్యోధనుడు జలము తెప్పించి, అశ్వత్థామను సైన్యాధిపతిగా అభిషేకిస్తాడు. ఆ తరువాత, అశ్వత్థామ దుర్యోధనున కిచ్చిన మాటమేరకు, పాండవులను సంహరింప నిశ్చయించుకొంటాడు. అప్పటికి బాగా రాత్రి

సమయమైంది. దారిలో అతడు ఒక చెట్టుపై నిద్రించుచున్న పక్షులపై దాడిచేసి, వానిని చంపి తినుచున్న ఒక గుడ్లగూబను చూస్తాడు. ఆ గుడ్లగూబనుండి తాను ప్రేరణ పొందుతాడు. తానూ అలాగే, నిద్రావస్థలో నున్న పాండవులను వధించడానికి నిశ్చయించు కొంటాడు. తిన్నగా పాండవుల శిబిరంలో ప్రవేశిస్తాడు. అందు నిద్రావస్థ లోనున్న అందరను చీకాకుపరచి, ద్రౌపదికి పాండవులవలన కలిగిన ఐదుగురు ఉపపాండవులతో సహా, అందరను సంహరిస్తాడు. పాండవులు ఆ సమయమునకు ఆ శిబిర మునందు లేనందున, వారికి ప్రమాదము వాటిల్లలేదు.

ఉపపాండవుల మరణవార్త విన్న అర్జునుడు కోపోద్రిక్తుడై, అశ్వత్థామను బంధించి తెచ్చి పుత్రశోకముతో విలపించుచున్న ద్రౌపది ముందుంచుతాడు. అప్పుడు బందీకృతుడైన అశ్వత్థామను చూసి, ద్రౌపది పల్కిన పల్కులలో ఆమె దయార్ద్రహృదయము స్పష్టమగుచున్నది.

'గురుపుత్రా! మా మగవారలందరూ మీ నాయనగారైన ద్రోణాచార్యునివద్ద ఆయుధ విద్యలన్నియు నేర్చుకొన్నారు. ' ఆ విధంగా మా మగవారలకు మీ తండ్రిగారు గురువు. నీవు ఆయన కుమారుడవు. అనగా సాక్షాత్తూ పుత్రాకారములోనున్న ద్రోణాచార్యుడవు. మరి నీవు నీ శిష్యుల (పాండవుల) కుమారులను, మనస్సులో కొద్దిగనైన దయ లేకుండ సంహరించితివి. ఇది నీకు న్యాయమా!

నీవు బ్రాహ్మణుడవు. బుద్ధి, దయల చేత భాసిల్లువాడవు. వీరులలో మొదటగా నెన్నదగినవాడవు. ఇట్టి నీవు రాక్షసునివలె ప్రవర్తించావు. శిశువులను వధించావు. ఇది నీకు పాడియనిపించినదా?

ఉద్రేకంబునరారు, శస్త్రధరులై
యుద్ధావనిన్ లేరుకిం
చిద్ద్రోహంబును నీకు జేయరు, బలో
త్సేకంబుతో జీకటిన్
భద్రాకారుల జిన్నపాపల రణ
ప్రౌఢ క్రియాహీనులన్
నిద్రాసక్తుల సంహరింపనకటా
నీ చేతు లెట్లాడెనో.

అయ్యో! నా కూనలు ఉద్రేకముతో, నీతో యుద్ధానికి తలపడలేదు. ఆయుధాలు ధరించి, యుద్ధ భూమిలో నిలబడ లేదు. నీకు ఆవంతయును కీడుసేయ లేదు. నా బిడ్డలు చూడముచ్చటైనవారు, మనోహరాకృతి గలవారు, వయస్సులో చిన్న వారు, యుద్ధతంత్రములందు నేర్పరితనమూ లేనివారు. పైగా అప్పుడువారు నిదురించుచుండినారు. అట్టివారిని, బలగర్వితుడవై చీకటిలో సంహరించితివే. అందుకు నీ చేతులెట్లాడినవి.



గురునందనా! పుత్రశోకార్తనై, నేనిక్కడ ఇట్లా విలపిస్తూ ఉన్నాను. మరి, నిన్ను ఈ విధంగా బంధించి తెచ్చిన విషయము తెలిసి, మీ తల్లి ఎంతగా దుఃఖించుచున్నదో కదా!

అశ్వత్థామనుద్దేశించి ఈ విధంగా పల్కిన ద్రౌపది, కృష్ణార్జునులను జూచి ఇలా అన్నది.

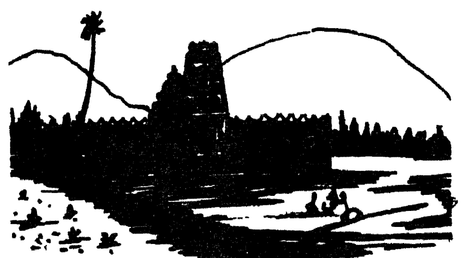
ద్రోణాచార్యులు మరణించారు. కాని, ఆయన ధర్మపత్ని (అశ్వత్థామ తల్లి) ఇంకా జీవించియే యున్నది. ఇతని నీవిధంగా బంధించి తెచ్చిన విషయము తెలిసి, పుత్రశోకంతో విలపిస్తూ నావలె, ఆమె ఎక్కడ, ఏ విధంగా కుమిలిపోతున్నదో. ఒక వేళ ఇతడు గనుక మరణిస్తే, మనకు చాలా పాపము చుట్టుకొంటుంది. ముందీతని హింసించడం మానండి. ఇతనిని బంధ విముక్తుని చేయండి. అంతేకాదు. ఇతడు బ్రాహ్మణుడు. రాజులకు బ్రాహ్మణులను కోపింపచేయుట తగనిపని. అలా కోపింపచేస్తే, ఆ కోపానలమునందు, రాజులనెడి అడవులు కాలిపోగలవు.

ఈ విధంగా ద్రౌపది ధర్మసమ్మతంగా, దాక్షిణ్య సహితంగా, మనసులో ఎలాంటి కపటము లేకుండా సమంజసంగా పల్కిన పల్కులకు ధర్మజుడు సంతోషించాడు. కాని, ఉద్రేకియగు భీముడు "అశ్వత్థామను చంపవలసిందే" నంటాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు జోక్యముచేసికొని, "అశ్వత్థామ శిశుహంత. చంప తగినవాడే, క్షమార్హుడు గాడు. కాని, బ్రాహ్మణో నహంతవ్యః అని వేదము వినవస్తున్నది. కనుక, అర్జునా! నీవు ధర్మసమ్మతంగా వ్యవహరింపుము" అని అర్జునునితో చెప్పాడు.

ఆ మాటలు విన్న అర్జునుడు, అశ్వత్థామను చంపక, ఆతని శిరోజములను తరిగి, అందున్న గొప్ప మణిని సంగ్రహించి, అశ్వత్థామను శిబిరము వెడల నంపించెను.

ద్రౌపది తాను పుత్రశోకంతో విలపిస్తూ, అశ్వత్థామను పట్టి తెచ్చినందుకు ఆతని తల్లి ఎంతవిలపించుచుండునో ఊహించినది. తనకు కలిగిన పుత్రశోకము మరొకరికి కలగకూడదనుకొని తలచి తాను బాధపడుచు, ఎదుటివారు తమవలె బాధపడరాదని భావించుట ఎంత గొప్ప విషయము.





(20వ పేజీ తరువాయి)

నిర్మించబడింది.

2. ప్రధానాలయానికి ముందువైపు నంది మండపం కలదు.
3. ప్రధానాలయానికి ఉత్తరంవైపు ఒక అనుబంధాలయం.
4. ప్రధానాలయానికి దక్షిణంగా మరి యొక అనుబంధాలయం.
5. ప్రధానాలయానికి నైరుతిమూలలో ఒక ధర్మశాల వుంది.
6. ప్రధానాలయానికి పది కి.మీ. దూరంలో వాయువ్య మూలలో ఒక చిన్న ఆలయం నిర్మించబడివుంది.
7. ప్రధానాలయానికి ఒకటిన్నర కి.మీ. దూరంలో, వాయువ్య మూలలో ఒక చిన్న ఆలయం నెలకొనివుంది.
8. ప్రధానాలయానికి పశ్చిమంగా 1 కి.మీ. దూరంలో ఒక చిన్న ఆలయం నిర్మించబడివుంది.
9. రామప్ప చెరువుకు పశ్చిమాంత దిశలో ఒక చిన్న ఆలయం నెలకొనివుంది.

క్రీ.శ. 1217 వరంగల్ జిల్లా మచపూరుకు చెందిన శాసనం, రామేశ్వర, శ్రీ పర్వత మల్లికార్జున దేవుళ్ల భక్తుడొకడు 'వెన్నపరెడ్డి' ఐదు దేవాలయాలకు పైగా నిర్మించాడు. అందులో రెండు దేవాలయాలు అతని తల్లి దండ్రుల పేరుమీదుగా, (పేర్లు తెలుపబడ లేదు) నిర్మించబడ్డాయి. అతడు నిర్మించిన ఇతర దేవాలయాలలో కేశవదేవ, ప్రోలేశ్వర దేవ, ఎక్కేశ్వర దేవ, పతిదేవ ముఖ్యమైనవి. ఇందులో చివరిది గ్రామదేవత. వెన్నరెడ్డి కూడ ఈ ఆలయాలన్నింటికి భూమిని కానుకగా ఇచ్చాడు. కాని ఇచట చెప్పబడిన పతిదేవ మనకు అరుదుగా కనబడేపేరు. బహుశా ఇది గ్రామాలలో కొలిచే పోతురాజే అయివుండవచ్చును. పోతురాజు, గ్రామదేవతలయిన మాకలమ్మ, ఎల్లమ్మలతో కలిసి కొలువబడుతుంటాడు. ఈ శాసనాన్ని ఆ దేవాలయం పొలిమేరల్లో వున్న దిబ్బదగ్గర వున్న రాతిమీద చూడవచ్చును.

దేవాలయాల నిర్మాణానికి కాకతీయ గణపతి సోదరి అయిన మైలమ ఎంతగానో కృషి చేసింది. అదే రకంగా గణపతి ఇంకొక సోదరి అయిన కుండమాంబ కూడ చెప్ప కోదగ్గ కృషి గావించింది. ఈమె నట్వాడి రాజైన రుద్రదేవీ భార్య. వరంగల్ జిల్లా నిడిగొండకు చెందిన శాసనం ఆమె చేత నిర్మించబడిన ఆలయాలను గురించి తెలియ చెపుతున్నాయి. మొదట ఆమె రుద్రేశ్వర (ఆమె భర్త తర్వాత), గణపతీశ్వర, మహాదేవ (ఆమె తండ్రి కాకతీయ మహాదేవ తర్వాత), గణపతీశ్వర (ఆమె సోదరుని తరువాత), మరియు సూర్యదేవుళ్లను ప్రతిష్టించడమే గాకుండా ఒక త్రికూటాలయాన్ని సైతం నిర్మించి అందు ఈ దేవుళ్లను ప్రతిష్ఠ గావించింది. అంతేగాక ఆమె కాళేశ్వరం, (కరీంనగర్ జిల్లా) మంత్రకూడ, (ఆధునిక మంతెన, కరీంనగర్‌జిల్లా) మరియు జిడిక ల్లులోని హిడింబ పర్వతంమీద శివాలయాలను నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. ఇంకా ఆమె గురించి తెలుస్తున్న విషయాలేమనగా, శివునికి ఆలయాన్ని 'గుండేశ్వర' పేరుతో శ్రీశైలంలోని మల్లికార్జునాలయం సమీపంలో నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది.

(సశేషం)

రచయిత(త్రు)లకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రికకు తమ రచనలు పంపే రచయిత(త్రు)లు ఈ క్రింది నియమాలు పాటించ వలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాం!!

- రచనలు కాగితానికి ఒక వైపునే వ్రాయాలి
- సాధ్యమైనంత వరకు స్పష్టంగా అర్థమయ్యేలా వ్రాయాలి.
- రచనతో పాటు ఆ రచన తమ స్వంతమే అనీ మరే పత్రికకు పంపలేదనీ హామీపత్రం జతపరచాలి.
- కలంపేరు వాడినప్పటికి రచయిత(త్రు)లు విధిగా తమ అసలు పేరు అడ్రసు తెలియపరచాలి.
- రచనలను తాము ఏ శీర్షికకు పంపుతున్నారో ఆ శీర్షికపేరు రచన మీద కవరు మీద వ్రాయాలి.
- రచనల పరిశీలనకు రెండు మూడు మాసాలు పట్టవచ్చు— ఈ లోపల ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు వ్రాయుటం వలన ఉపయోగం వుండదు.
- రచన ప్రచురణకు అంగీకరిస్తే ఆ విషయం మేమే తెలియజేస్తాము.
- మన దేవాలయాలు శీర్షికకు రచనలు పంపేవారు <u>తప్పని సరిగా నలుపు, తెలుపు ఫొటోలు జత చేయవలసి ఉంటుంది.</u> ఈ శీర్షికలో ఫొటోలు లేని రచనలను ప్రచురించటానికి సాధ్యపడదు.
- సంక్రాంతి, దీపావళి లాంటి పండగల సంచికలకు రచనలు పంపేవారు. కనీసం రెండు నెలలకు ముందుగా వారి రచనలు పంపవలసి ఉంటుంది.
- ప్రచురణార్థం కాని రచనలు త్రిప్పిపంపుటకు వారే తగిన స్టాంపులు అంటించిన స్వంత చిరునామాగల కవరు జత చేయవలసి ఉంటుంది.
- ప్రచురణకు చిత్రాలు, స్కెచ్‌లు పంపేవారు డ్రాయింగు, పేపరు మీద, ఇండియన్ ఇంక్‌తో వేసి పంపాలి.

సంపాదకులు
సప్తగిరి
తి.తి. దేవస్థానములు
తిరుపతి - 517 507

దర్శించండి!

శ్రీ వేంకటేశ్వర మ్యూజియం ఆలయ కళ తిరుపతి



SRI VENKATESWARA MUSEUM ON TEMPLE ART TIRUPATI

దర్శించండి!

కాలము:
ఉదయం 8గం.
నుండి రాత్రి 8గం.
వరకు

ప్రవేశ రుసుము:
పెద్దలకు రు.1.00
పిల్లలకు రు.0.50

చరిత్రకు మానవ సంస్కృతికి సాక్ష్యంగా నిలిచేవి శిల్పాలు, శాసనాలు, సాహిత్యం, కళలు మొదలైనవి. ఇవన్నీ ఒకే కప్పు క్రింద కనిపించే ప్రదేశం పురావస్తు ప్రదర్శన శాల

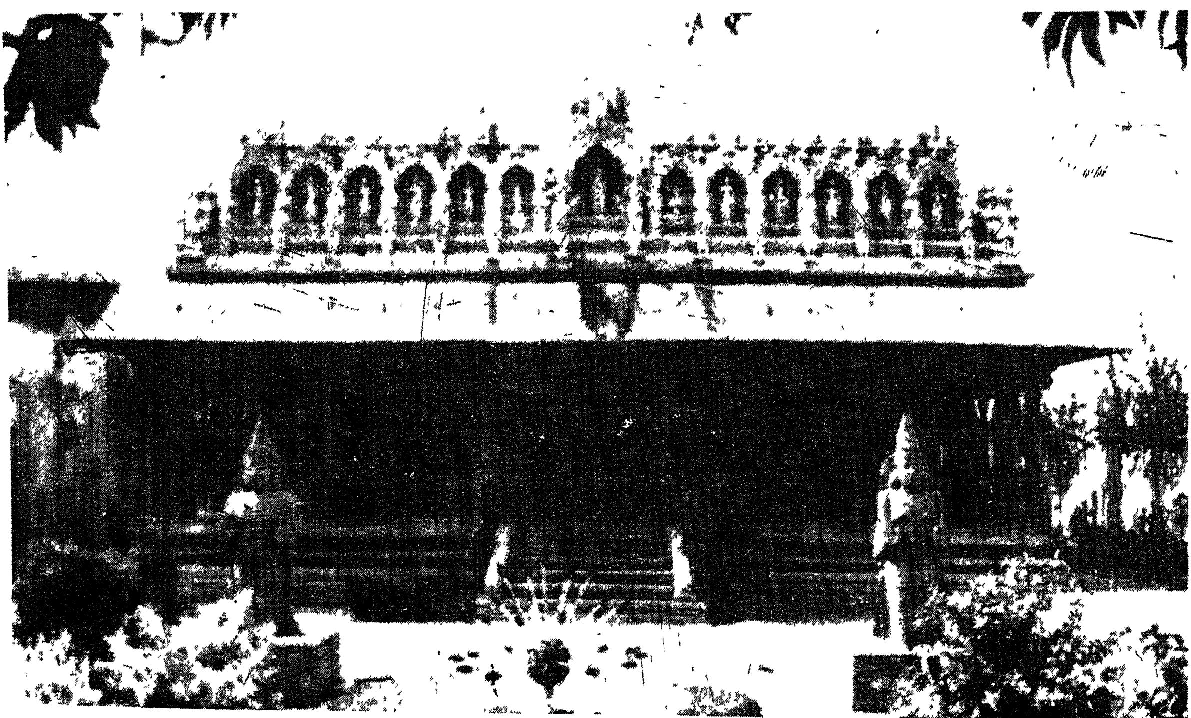




శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి వారి ఆలయానికి ఉత్తరం వైపున తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి పురావస్తు ప్రదర్శన శాల ఉంది.

ఇందులో వైష్ణవం ఉనికి ఆవిర్భావము, అభివృద్ధి, వాస్తు శాస్త్రము, శిల్ప ప్రమాణ శాస్త్రము, శిల్ప శాస్త్రము, ఆళ్వారుల వివరాలు, వైష్ణవ ఆచారాలు, 108 దివ్యక్షేత్రాల ఫోటోలు, ఆయుధాలు, శాసనాలు, సంగీత సాధనాలు మొదలైన ఎన్నో విషయాలు చూడవచ్చు. 8వ. శతాబ్దం నుంచి నేటి వరకు లభించిన ఎన్నో అపూర్వ శిల్పాలు ఛాయాచిత్రాలు దారు మూర్తులు కూడ ఇందులో దర్శించవచ్చు.





శ్రీ వేంకటాచలపతి ప్రణతి

శ్రీ కుంటిమద్ది శేషశర్మ

శ్రీ వేంకటాచలపతిం
కలౌ ప్రత్యక్ష దైవతం
అర్చానురూప రూపాభి
రూపం నౌమి రమాపతిమ్.

ఇది కలియుగం. ఇందు ప్రథమపాదం సాగుతూవుంది. దీని నాల్గుపాదాలూ ముగిస్తే మరలా కృతయుగం వస్తుంది. ఈ కాల మనాది అనంతము.

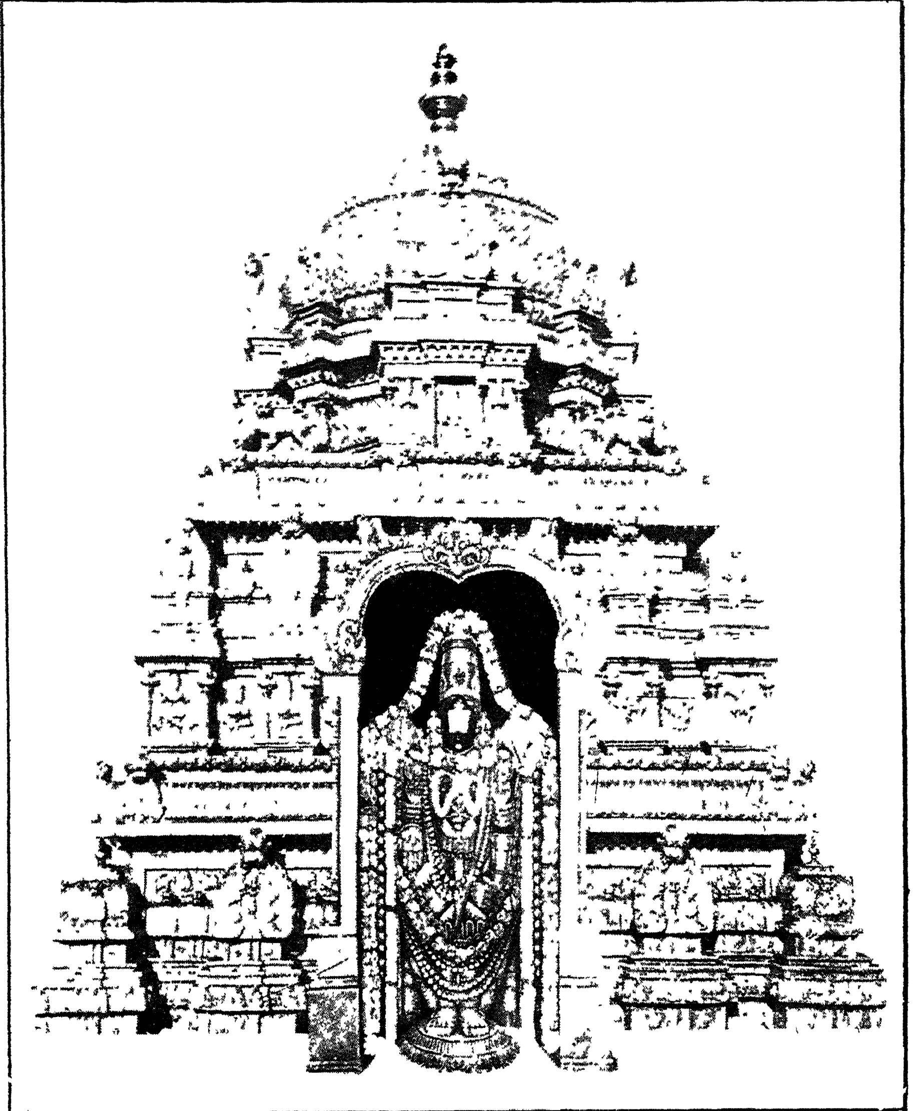
ఈ యుగంలో అధర్మాలు అక్రమాలు పెచ్చుపెరిగిపోతున్నాయి. లంచగొండి తనాలు, దోపిడీతనాలు, మానభంగాలు, హత్యలూ మితిమీరినాయి. ధర్మాన్ని పాలించ వలసిన వారు స్వార్థపరులై కామక్రోధవశులై చేయు అక్రమాలకు మితిలేకుంటే, ఇతరు లను దండించేదెవరు?

యదా యదా హి ధర్మస్య
గ్లానిర్భవతి భారత,
అభ్యుత్థాన మధర్మస్య
తదాత్మానం సృజామ్యహమ్.
ధర్మ సంస్థాపనార్థాయ
సంభవామి యుగే యుగే.

--గీత

ధర్మహాని దాపురించినప్పుడు సాధు రక్షణకు నే నవతరించుతానని గీతాచార్య వాక్యము.

ఈ కలియుగంలో కంటే కృతయు గంలోనే దుష్టుల అలజడి అధికంగాబోలు. అందుకే మత్స్యకూర్మవరాహ నారసింహ రూపాలతో పరమాత్మ ఆవిర్భవించినాడు. త్రేతాయుగంలో భార్గవరామ దశరథరాము లుగా, ద్వాపరంలో వాసుదేవుడుగా పుట్టి, దుష్టసంహారం గావించినాడు. కలియుగంలో మాత్రం ఇంకా అవతరించలేదట. తొలిపా దంలోనే ఇంత అక్రమం పెరిగిందే, ఇంక రెండు మూడు నాల్గు పాదాలలో ఎట్టి ఘోర కృత్యాలు చూడవలసివుంటాయో! అది ముగిసే వేళకు కనరాని వినరాని దుర్ఘట నలు సైపలేక భూమాత ఘోషపెడితే విష్ణు యశుని కుమారుడుగ కల్కి నామంతో దుష్ట శిక్షణకు జన్మిస్తాడంట.



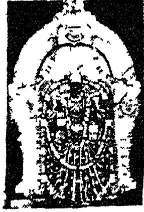
భావిన్యా దశయా భవన్నిహ
భవధ్వంసాయ నః కల్పతాం
కల్కిర్విష్ణుయశస్సుతః
కలికథాకాలుష్య కూలంకషః
నిశ్శేష క్షత కంటకే క్షితి
తలే ధారాజలౌఘై ర్ధ్రువం
ధర్మం కార్తయుగం
ప్రరోహయతి యన్నిస్త్రింశధారాధరః.

అని దేశికులవారి దశావతారస్తోత్రం.

అంతవరకూ మనకు ప్రత్యక్ష పరమాత్మ "కలౌ వేంకటనాయకః" అని వాసిగన్న వేంక టాచలపతియే.

అవ్యక్తరూపుడుగా సర్వవ్యాపియై, సర్వ ధారకుడైన పరమాత్మ భక్తానుగ్రహార్థం వైకుం ఠములో పరవాసుదేవుడుగా, జగత్సృష్టి స్థితి లయాలకు వ్యూహావతారుడుగా, రామకృ ష్ణాది విభవావతారుడుగా, "అంగుష్ఠమాత్రః పురుషః ప్రజానాం హృదయే సన్నివిష్టః" అన్నట్లు సర్వహృదయాంతర్వర్తిగా, అర్చావ తారుడుగా ఆవిర్భవించుచున్నాడు. కలికాలం లోని మనకు అర్చావతారుడే పరమాత్మ.

సర్వశక్తుడయ్యూ మనము చేయు ఉప వారాలను అనుమతించి అనుగ్రహించుచు



శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం
తిరుచానూరు
నిత్యపూజానివేదనలు

సుప్రభాతం: ఉ. 5-00 గం. నుండి 5-30 గం. వరకు
సహస్రనామార్చన: ఉ. 5-30 గం. నుండి 6-00 గం. వరకు
శుద్ధి, మొదటిగంట: ఉ. 6-00 గం. నుండి 6-30 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: ఉ. 6-30 గం. నుండి 11-30 గం. వరకు
శుద్ధి, రెండవగంట: ఉ. 11-30 గం. నుండి 12-00 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: మ. 12-00 గం. నుండి సా. 6-00 గం. వరకు
శుద్ధి, మూడవగంట: సా. 6-00 గం. నుండి 6-30 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: సా. 6-30 గం. నుండి రాత్రి 8-45 గం. వరకు
శుద్ధి రాత్రి 8-45 గం. నుండి 9-00 గం. వరకు
ఏకాంతసేవ: రాత్రి 9-00 గం. నుండి 9-30 గం. వరకు

శుక్రవారాలలో

అభిషేకం: ఉ. 9-00 గం. నుండి 10-00 గం. వరకు
(రూ. 100-00 టిక్కెట్‌తో ఒక్కరికి మాత్రమే ప్రవేశం)
అభిషేక దర్శనం: ఉ. 9-00 గం. నుండి 10-00 గం. వరకు
(ఒక్కొక్కరికి రూ. 5-00 టిక్కెట్)

ఆర్జిత సేవలు

తిరుచ్చి ఉత్సవం	...	రూ.	63-00
గజవాహనం	...	రూ	32-00
తిరుప్పావడ	...	రూ.	3000-00
డోలోత్సవం	...	రూ.	150-00

ఆర్జిత ప్రసాదాలు

దోసె	...	రూ. 100-00
దధ్యోదనం	...	రూ. 75-00
పులిహోర	...	రూ 100-00
పొంగలి	...	రూ. 200-00
చక్కెర పొంగలి	...	రూ. 200-00
కేసరి బాత్	...	రూ. 300-00
శాకరిబాత్	...	రూ. 250-00
సీరా	...	రూ. 400-00

ఇవేగాక, భక్తాదులు రూ. 1-60 టిక్కెట్‌తో తమ గోత్ర, నామాదులతో అమ్మవారికి అష్టోత్తరశతనామ పూజ చేయించవచ్చును.

న్నాడు. ఆ ఉపచారంలో చేయు నపచారాలను చూచీచూడనట్లు సైచియున్నాడు.

ధర్మశాస్త్రాలలో విధివిహితాలైన కృత్యాలు వదలి "ఈహన్తే కామభోగార్థ మన్యాయేనార్థ సంగ్రహం" అన్నట్లు, ధర్మదూరులై అన్యాయార్జనకు పాల్పడువారిని నీచజన్మలపాలు జేస్తానన్నాడు. సజ్జనులైనా తెలిసో తెలియకో పరిస్థితులకు లొంగి అక్రమాలకు పాల్పడిన, వారిని శిక్షింప దొరకొను స్వామిని శాంతింప జేయుటకు సదా ఆతని కపాయినియైన లక్ష్మి హృదయమందే నెలకొన్నది. అట్టి లక్ష్మి లక్షిత వక్షస్కుడైన అర్చావతారుడై కనువిందు గూర్చు వేంకటాచలపతిని స్తుతింతును అని పై పద్యభావము.

నమామి పరమాత్మానం
నాకినామపి దైవతమ్,
జడాజడానాం స్రష్టారం
రమాలంకృత వక్షసమ్.

ప్రలయే సూక్ష్మభూతానాం
ద్యోవాయ్వగ్ని పయోభువామ్,
నామ రూపాది హీనానాం
లీనానాం తున్ద ఆత్మనః.

పరమాత్మ గొప్పదనము, తన నికృష్టత్వమూ తెలిసిన భక్తుడతనికి నమస్కరించును. అతడు పరమాత్మ యనిన, నికృష్టాత్మలు వేరే వుండవలె, వారే జీవాత్మలు. ఆ జీవాత్మలు ఒక్కొక శరీరంలో ఒక్కరుగా అనేకులున్నారు. వారు మూడు తెగలు. బద్ధులు, ముక్తులు, నిత్యులు. కర్మఫలానుభూతికి శరీరాలు తాలుస్తూ వదలుతూ జనన మరణ పరంపరకు బద్ధులైనవారు బద్ధులు వారే శరీరం దాల్చినప్పు డా శరీరం పేరుతో పిలువబడుతున్నారు. పిల్లి బల్లి, పశువు పక్షి, నరుడు, సురలు అసురులు, మగ ఆడ అన్నవి శరీరాల వాచకాలైనా, లోని ఆత్మవరకూ అన్వయించుతున్నాయి.

మానవ జన్మమెత్తిన జీవి గీతలో చెప్పబడినట్లు ఏ యోగంచేతనైనా బంధవిముక్తుడైతే వాడే ముక్తుడు. ఏ నాటికీ బంధమునకు తగుల్కొని జీవులు నిత్యులు. వార త్రిపాద్విభూతిలోనివారు.

బద్ధజీవులే క్షరులు, ముక్తులు నిత్యులు అక్షరులు. ఈ ఇరుతెగల ఆత్మలకంటే ఉత్తముడుగాన ఆతడు పరమాత్మ. అదే గీతలో--

ద్వావిమౌ పురుషౌలోకే
క్షరశ్చాక్షర ఏవ చ,
క్షర స్సర్వాణి భూతాని
కూటస్థోఽ క్షర ఉచ్యతే.
యస్మాత్ క్షరమతీతో హం
అక్షరాదపి చోత్తమః,
అతోఽ స్మి లోకే వేదే చ
ప్రథితః పురుషోత్తమః.

అని గీతలో భగవద్వాక్యము.

ఆతని స్వరూప స్వభావాలేమి? అంటే--

యతో వా ఇమాని భూతాని
జాయన్తే యేన జాతాని జీవంతి
యత్ప్రియ న్త్యభిసంవిశన్తి
తద్విజిజ్ఞాసస్వ తద్బ్రహ్మేతి.

సర్వమునకూ ఎవ్వడుత్పత్తి కారణమో, ఎవ్వడు రక్షకుడో, ఎవ్వనియందు ప్రళయములో లీనమగుచున్నదో, ఆతడే పరబ్రహ్మమని తెలుసుకో అని అదే "జన్మా ద్యస్య యతః" జగజ్జన్మస్థితి లయ కారణ మెవ్వరో అతడు బ్రహ్మ అని బ్రహ్మ సూత్రము.

ప్రళయ కాలంలో పంచభూతాలూ తన్మాత్రలలో అవి అహంకారంలో, అది తమస్సులో చేరి, అది పరమాత్మతో కలసియుంటుంది. అప్పుడు నామరూపాలు లేక ప్రకృతి సూక్ష్మముగా వుంటే స్వతః సూక్ష్ములైన బద్ధజీవులు కరణకళేబరాలు లేక పరమాత్మలో లీనమై యుండినవి. అప్పుడు సత్తుగానుండినవాడు పరమాత్మ ఒక్కడే.

సదేవ సౌమ్య ఇదమగ్ర
ఏక ఆసీత్ న బ్రహ్మ నేశానః

బ్రహ్మగాని శివుడుగాని ఉండలేదు. పరమాత్మ ఒక్కడే ఉండినాడు అని శ్రుతి.

స ఏకాకీ న రమేత
బహు స్యాం ప్రజాయేయ.

ఒక్కడుగానున్న పరబ్రహ్మకు దిక్కుదోచక తనలో దాగిన ప్రకృతిని పంచభూతాలుగా సృష్టించి, జీవులకు కరణ కళేబరాలు గల్గింపతలంచినాడు. ఆతని సంకల్పంతో ప్రకృతి గుణాలలో వ్యత్యాసమేర్పడి, "ఆకాశాద్వాయుః వాయోరగ్నిః"-- ఇత్యాదిగా సృష్టికల్గినది. అందుకు నిమిత్తోపాదాన కారణము లాతడే.

సృష్టికర్త పరమాత్మే గావచ్చు "సోఽయం" అతడే ఇతడు అని తెలిసేదెట్లు?

పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరమ్
శాశ్వతగం శివమచ్యుతమ్,
నారాయణం మహాజ్ఞేయం
విశ్వాత్మానం పరాయణమ్.

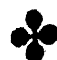
సర్వ విశ్వమునకూ, అన్ని జీవాత్మలకు పతి శివుడు, నారాయణుడు అని శ్రుతి. అందుకే ఎవడని నిర్ణయించేదిరా? శివుడవో మాధవుడవో అని త్యాగరాజు అన్నాడు.

రమాలంకృత వక్షసం, లక్ష్మీలక్షిత వక్షస్కుడే పరమాత్మ. పరమపురుష ప్రతిపాదక పురుషసూక్తము. "హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ అహోరాత్రే పార్శ్వే" అని లక్ష్మీపతియే పరమపురుషుడని తెగచెప్పుచున్నది.

"శివ మచ్యుతం నారాయణం" అన్న శ్రుతికేమి నిశ్చితార్థము? అంటే శివుడు అంటే మంగళకరుడు. నారాయణుడు అంటే, నరులకు దిక్కయినవాడు అని ఒకటి విశేష్యము ఒక్కటి విశేషణముగావలె. శివునికి నారాయణ అన్నది విశేషణమంటే, అప్పుడు "నారాయన" ఔతుంది. "నారాయణ" గాదు. రషాభ్యాం నోణస్సమానపదే అన్నది ణత్వ విధాయకము, కాన నార పదములోని 'ర్' అయనలోని 'న'కు ణత్వ విధాయకము గాదు. కాన అది సంజ్ఞ అయితే 'పూర్వపదాత్సంజ్ఞాయామగః' అని ణత్వము వచ్చును. కానరమాలంకృత వక్షస్కుడైన నారాయణుడే పరమాత్మ.

ఆతడే నాకినా మపి దైవతం, స్వర్గస్థ దేవతలకూ దైవము. ఇక్కడ నాకం అంటే దుఃఖము లేనిదని. అయితే ఇంద్రాది దేవతలకూ దుఃఖము లేకపోలేదు. దైత్యులచే అప్పడప్పుడు నానావస్థల పడుతున్నారు. కాన దుఃఖ లవలేశము లేనిది త్రిపాద్విభూతిలోని వైకుంఠము. అచ్చటివారు నిత్యులు ముక్తులు. వారి కీ దైవ మా పరమాత్మ. కాన పరమాత్మ లక్షణము పరమాత్మత్వమే.

పరా + మా = శ్రేష్ఠురాలైన లక్ష్మి. ఆమె గలవాడు పరముడు. అట్టి ఆత్మ పరమాత్మ అని. అట్టి పరమాత్మ అర్చావతారుడుగా వేంకటాచలముపై నెలకొనియున్నాడు. అట్టి పరమాత్మకు నమస్కారము అని పై పద్యముల భావము.



సబ్సిడీ ధరపై మైకుసెట్ల పంపిణీ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు 50 శాతం సబ్సిడీ ధరపై ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని అన్ని ఎండోమెంటు ఆలయాలకు ఒక మైకుసెట్టు, ఒక టేపురికార్డరు, క్యాసెట్లు పంపిణీ చేస్తున్నారు.

ఇందుకుగాను సబ్సిడీ ధర: రు. 3370-00

ఈ మైకుసెట్టు, టేప్‌రికార్డరు, క్యాసెట్లు పొందగోరు ఆలయాల వారు రు. 3,370-00లకు డిమాండు డ్రాఫ్టు తోపాటు తమ ధరఖాస్తును సంబంధిత ఎండోమెంట్స్ శాఖ అసిస్టెంటు కమీషనరు ద్వారా ఈ క్రింది వారికి పంపాలి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

నిత్యాభిషేకం

తిరుపతి కపిలతీర్థంలోని శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామివారికి నిత్యాభిషేకం సేవను నూతనంగా ప్రారంభించారు.

ఈ సేవలో పాల్గొనదలచిన భక్తులు సంవత్సరానికి రు.42-00లు చెల్లించాలి.

శాశ్వతంగా చేయించదలచుకున్న వారు రు. 500 + 42 లు చెల్లించాలి.

సంవత్సరానికి రెండు పర్యాయములు, ఇద్దరు వ్యక్తులను ఈ సేవను దర్శించటానికి అనుమతిస్తారు.

(16 వ పేజీ తరువాయి)

అస్తి, జాయతే, వర్థతే, విపరణమతే, అపక్షీయతే, వినశ్యతి అన్నటువంటి ఆరు వికారాలు ఈ దేహికి వున్నాయి.

మనకు గూడ అనుభవములోనే వున్నాయి. కాని అనుభవాన్ని ఆలోచించి, గుర్తించే సమయం లేక తెలియటం లేదు అన్నారు. అదుగో ఆ సమయం కోసమే ఈ సత్సంగ గోష్ఠి.

బాల్యాదిష్వపి, జాగ్రదాదిషు
తథా సర్వాస్వవస్థాస్వపి వ్యావృత్తా
స్వను వర్తమానమహ మిత్యంతః స్ఫురం
తం సదా, స్వాత్మానం ప్రకటీకరోతి భజతాం
యో భద్రయా ముద్రయా తస్మై
శ్రీగురుమూర్తయే నమ
ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే.

నా చిన్నప్పుడంటి అని మనం ఎప్పుడూ చెబుతూ వుంటాము. మరి చిన్నప్పుడు శరీరం ఇప్పుడు వుందా? లేదు. చిన్నప్పటి శరీరాన్ని ఫోటోలో తప్పించి చూపించలేము. 'నేను' ఉన్నాను కాబట్టే, నేను చిన్నప్పుడు, పెళ్ళప్పుడు, అని అనూభూతులు చెబుతున్నావు. అవి దేని ద్వారా చెబుతున్నావు. 'అహం'. ఆ నేను ద్వారా బాల్యావస్థ మొదలు అన్ని చూస్తున్నావు. వీటన్నింటినీ చూస్తున్నటు వంటిదే నిజమైనటువంటి ఆత్మ తత్త్వము. ఈ జీవులందరిని కూడ ముడి పెట్టుకుని 'అనుస్యూతం' గా ముడిపెట్టుకొన్నటువంటిది భగవత్తత్త్వము. ఆ భగవతత్త్వాన్నే ఆత్మ తత్త్వము, చైతన్యము, అని శ్రుతి మాత మనకు చెబుతున్నది. విశిష్టమైన ఈ తత్త్వాన్ని గుర్తించడం కోసమే వచ్చింది ఈ మానవ జన్మ. అంతేకాని, తినడం, త్రాగడం, నిద్ర మొదలైనవి జంతువులతోపాటు అందరికి సమానమే. ఈ జీవులలో నర జన్మ చాల దుర్లభము. మరి దేనిలో మానవుడు ఉత్కృష్టుడు? జ్ఞానము లేకపోతే, వాటికన్న హీనము. వేమన చెబుతారు.

చీమ సిద్ధ జ్ఞాని, కోడి కాల జ్ఞాని, కుక్క సుజ్ఞాని, పంది పరమ జ్ఞాని, పాము రుడే అజ్ఞాని.

చీమకు సిద్ధత్వం వున్నది. ఏ తీపి వస్తువు ఎక్కడ వున్నది తెలుసుకొని, తమ తోటి వారితో వెళ్ళి నిల్వ చేసుకుంటుంది. కాని మనకు లేదు. సిద్ధత్వం కావాలి అంటే ఒక సాధన చేయాలి. ఒక యోగము, మంత్ర జపము చేయాలి.

కోడి కాలజ్ఞాని. వాటికి అన్ని జాములు తెలుస్తాయి. 'కొక్కొరోకో' అని లేపి 'నాయనా, మానవా! హే మనిషీ! ఇది వరకు చేసిన దుష్కర్మలు విడచిపెట్టు" అని చెబుతుంది. లేచి నన్ను ఏమి చేయమంటావు అని అడుగగా "సత్కర్మలు చేసి ఇతరులకు సహాయపడు" అని బోధిస్తుంది.

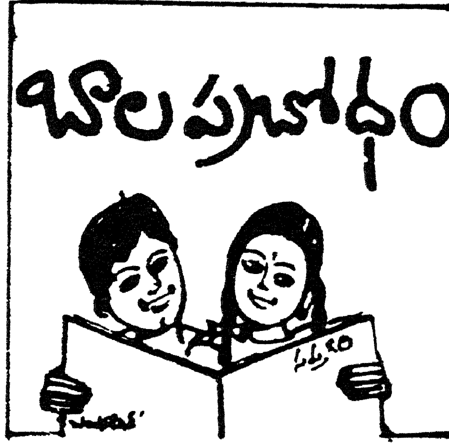
కుక్క సుజ్ఞాని. మనము ఒకే సమయంలో ఎన్ని విషయములు తెలుసుకుంటామో దానికి ఏబది రెట్లు ఎక్కువగా కుక్క గ్రహిస్తుంది. కుక్క సూక్ష్మజ్ఞాని అన్నారు. అవి వాసన చూసి దొంగల్ని పడుతుంది. అంతర్యాన్ని గ్రహిస్తుంది కాబట్టి వాళ్ళు మంచి వారా? చెడ్డవారా అని గ్రహిస్తుంది. మనిషికి కుక్క కున్న విశ్వాసము లేదు. దాన్ని ఛీ, ఛీ అన్నప్పుడు అది, "నా కున్న విశ్వాసము మీకు లేదే" అంటుంది.

పంది పరమజ్ఞాని. పంచ భక్ష్య పరమాన్నాలు తిని ఎంతో గొప్పగా అనుకుంటాము. అవి చివరికి మలముగా విసర్జింప బడుతాయి. అటువంటి మలాన్ని స్వీకరించి పంది వాతావరణ కాలుష్యమును లేకుండ చేస్తుంది.

నేను పెద్ద మనిషి నని అహంకరిస్తు వుంటాడే అతడే అజ్ఞాని. రెండు రకాల చక్రాలున్నాయి. భౌతిక చక్రము, ఆధ్యాత్మిక చక్రము అని రెండు. రెండూ అవసరమే. కాని ప్రధానం కాదు. ఆధ్యాత్మ విద్య అవసరం. ఆధ్యాత్మ విద్య అనగా నీ సహజ స్వరూపాన్ని తెలియచేయునది. పుట్టిన తరువాత నీవు ఎవరో తెలియ చెప్పేది ఆధ్యాత్మ విద్య.

ఆత్మ చింతన వల్ల మాత్రమే మనకు సమర్థమైన, శక్తి సద్బుద్ధి వస్తాయి. దేహ సంస్మరణచేత వున్నది పోతుంది. నిద్రలో అన్నింటిని మరచి పోయి ఆ కాసేపు తన స్వరూప స్వభావాలలో వుండాలని తల్లి ఒడిలో నిదురిస్తాడు. భక్తుడుగా వుండిపోవాలంటే భగవంతుని ఒడిలో వాలి పోవాలి. అలాగే ఈ జీవుడు బాహ్యమైన పనులు చేసి అలసిపోయి భగవంతుడనే అమ్మ ఒడిలో వాలిపోతాడు. ఏ రంగంలో ఉన్నప్పటికి ఈ మానవ జన్మలో వుండి జ్ఞానాన్ని పొందాలి. ఈ సదవకాశాన్ని నాకు కల్పించినవారికి, దానికి తగిన విద్యుత్తును నాలో కలుగచేసినందులకు ఆ వేంకటేశ్వరస్వామికి ఈ కుసుమాలను అర్పిస్తున్నాను.

ఓం తత్ సత్



ఉపమన్యుడు

శ్రీ యం.సి. శివశంకరశాస్త్రి

సకల శాస్త్ర పారంగతుడైన ధౌమ్య మహర్షి ఆశ్రమంలో విద్యార్జనకై పల్వురు విద్యార్థులు చేరారు. ఆ మహర్షి శిష్యవర్గాన్ని బాగా పరీక్షింపదలచి పలు కఠిన పరీక్షలకు గురిచేస్తుండటంతో అందు చాలామంది విద్యార్థులు సగంలోనే తమ చదువులకు మంగళం పాడేసి వెళ్ళిపోగా మెరికల్లాంటి కొంతమంది మాత్రమే మిగిలారు.

అందు అతి చిన్న వయస్కుడైన ఉపమన్యుడనే ఓ బాలుడు వుండేవాడు. ధౌమ్యుడా బాలుని బాగా పరీక్షింపదలచాడు. పసివాడైన ఉపమన్యుని ఓసారి చేరబిలచి తన ఆవుల మందను చూపెడుతూ "నాయనా! రేపటినుంచీ వీటిని మేపుకొచ్చే బాధ్యత నీదే" అంటూ ప్రత్యేకంగా ఆ అర్భకుడికో పని కల్పించి చెప్పాడు. గురుదేవుల మాట శిరసావహిస్తూ ప్రతిరోజూ ఉదయం పాలు పితకటం అయిపోగానే వాటిని మేపుకొచ్చేందుకై అడవిలోకి తోలుకెళ్ళి సాయంత్రంవరకు బాగా మేపుకుని పొద్దుగూకే సమయానికి మళ్ళీ ఆశ్రమానికి చేరుకునేవాడు.

కాలమిలా హాయిగా సాగిపోతూండగా ఓసారి ధౌమ్యుడు ఉపమన్యునితో "నాయనా! రోజూ నీ ఆకలి ఎలా తీర్చుకుంటున్నావు?" అంటూ తన సందేహం వ్యక్తం చేశాడు. అందుకా బాలుడు చిరునవ్వు నవ్వి "గురువర్యా! ప్రతిరోజూ ఓ ఐదు ఇళ్ళల్లో భిక్షం అడుక్కుని వారు పెట్టింది తింటూ కాలయాపన చేస్తున్నాను" అని వినయంగా బదులు పలికాడు. అందుకు ధౌమ్యమహర్షి శిష్యుని ముఖంలోకి అదోలాచూస్తూ "ఉపమన్యా! శిష్యులు తమకు దొరికిన భిక్షను గురువుగారికి సమర్పిస్తే అందులోంచి ఆయన తిరిగి ఇచ్చిన ప్రతిభిక్ష మాత్రమే శిష్యులు భుజించటం ధర్మం. ధర్మ విరుద్ధంగా నడిస్తే మహాపాతకం" అన్నాడు. గురువులమాట గౌరవంగా అంగీకరించి నాటినుంచీ ఆయన చెప్పినట్టుగానే నడచుకున్నాడు. అయితే ధౌమ్యమహర్షి శిష్యుడు తీసుకొచ్చిన భిక్షను తీసుకుంటున్నాడేకానీ అతనికి మాత్రం పట్టెడు మెతుకులు కూడా పెట్టటం లేదు. ఇలా కొంతకాలం సాగి పోయింది.

ఉన్నట్టుండి ఇంకోరోజు ఉదయాన శిష్యునితో "నాయనా! నేను నీకు పిడికెడు మెతుకులు కూడా పెట్టటం లేదు కదా? మరి నీ ఆకలి బాధ ఎలా తీర్చుకుంటున్నావు?" అన్నాడు. "తొలిసారి భిక్షను మీకు సమర్పించి మలిసారి భిక్షాటన చేసుకోగా వచ్చినది తిని తృప్తిపడుతున్నాను" అన్నాడు ఉపమన్యుడు. అందుకాయన విచిత్రంగా నవ్వి "బాబూ! బ్రహ్మచారులు రెండవసారి భిక్షాటనకు వెళ్ళటంవల్ల గృహస్థులకు ఇబ్బంది కల్గించినట్టవు



ప్రకటన

గొడుగుల పంపిణీ

మైకుసెట్లవలెనే ఏభైశాతం సబ్సిడీతో గొడుగుల జతను కూడా ఆలయాలకు విరాళంగా ఇవ్వాలని తేది 6-3-82న తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహక మండలిలో తీర్మానించటం జరిగింది. కనుక గొడుగులు అవసరమైన ఆలయాల అధికారులు తమ అభ్యర్థనలు పంపుకొనవలసిందిగా కోరటమైనది. గొడుగుల జత సగం వెల: రూ. 900 అవుతుంది. కనుక తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కార్యనిర్వహణాధికారి పేరిట ఆ మొత్తానికి డిమాండ్ డ్రాఫ్టు తీసుకొని ఆయా జిల్లాల అసిస్టెంట్ దేవాదాయ కమీషనర్‌ల ద్వారా తమ దరఖాస్తులను పంపిన పక్షంలో, అలాంటి వారికి గొడుగులు మంజూరు చేయబడుతవి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి.

తుంది. ఇంకెప్పుడూ ఇలా ఇబ్బంది కల్గించేపని చేయకు" అని హెచ్చరించి పంపాడు.

ఉపమన్యుడు గురుబోధ శిరసావహించాడు. అనంతరం కొన్నిరోజులు గడిచాక మళ్ళీ ఓ రోజు శిష్యుని చేరపిలిచి చెంత కూర్చుండ బెట్టుకొని "ఇప్పుడు రోజూ నీ ఆకలి ఎలా తీర్చుకుంటున్నావు" అని అడిగాడు. "భిక్షమానేసి ఆవుపాలు త్రాగి ఆకలి తీర్చుకుంటున్నాను" అన్నాడు ఉపమన్యుడు. ఆ ఆవులు నావి. కనుక నా అనుమతి లేకుండా వాటి పాలు త్రాగటం మహాతప్పు అంటూ కోపంగా గద్దించేసరికి నాటినుంచి ఆవుపాలు పిండుకుని త్రాగటంకూడ మానేశాడు.

ఏది ఏమైనా ఉపమన్యుని మరింత కఠిన పరీక్షలకు గురిచేసి అతని ఓర్పును తెలుసుకోగోరిన ధౌమ్యమహర్షి ఓ సంధ్యాసమయాన ఉపమన్యునితో "ఇప్పుడు నీ ఆకలి బాధ ఎలా తీర్చుకుంటున్నావు?" అంటూ ప్రశ్నింప "దూడలు పాలు తాగేప్పుడు పొదుగునుండి జారిపడే ఒకటి రెండు పాలబొట్లను చప్పరించి అంతటితో తృప్తిచెందుతున్నాను. ఇది కూడా తప్పేనా గురుదేవా?" అంటూ దీనంగా పలికేసరికి ధౌమ్యుడు అగ్గిమీది గుగ్గిలంలా మండిపడుతూ "నీవు ఆరగిస్తున్నావు కదా అని లేగదూడలు తమ కడుపుల్ని మాడ్చుకుని నీకోసం కొన్ని పాలబొట్లను జారవిడుస్తున్నాయి. వాటి కడుపుకొట్టటం మహాపాతకం అవుతుంది" అన్నాడు.

గురుదేవులు దేనికది అతికించినట్టుగా చెబుతూ పోతున్నందున పసిబాలుడైన ఉపమన్యుడికి ఎటూ దిక్కుతోచక నాటి నుంచీ కటిక ఉపవాసాలు చేయ మొదలెట్టాడు. చివరికో రోజు ఆవులను మేపుకొచ్చేందుకై అడవిలోకి పోయినపుడు ఆకలి బాధకు తాళలేక చేతికందిన ఆకులలములను దుసురుకుని పశువులా తినేశాడు. అందు కొన్ని ఆకులు విషపూరితం కావటంతో వికటించి అతని కళ్ళు కనుపించకుండా పోయాయి. చివరికి ఎటూ దిక్కు తోచక గుడ్డివాడై పోయిన ఉపమన్యుడు సంజెవేళ ఆవుల అడుగుల చప్పుళ్ళను అనుసరిస్తూ ఆశ్రమంకేసి నడువసాగాడు. ఇలా వెళ్తుండగా దారిలో ప్రమాదవశాత్తు కాలుజారి ఓ పాడుపడ్డ బావిలో పడిపోయాడు.

ఉపమన్యుడు ఆవులతో కలిసి రానందున ధౌమ్య మహర్షి కలతచెంది వెంటనే కొంతమంది శిష్యులను వెంటపెట్టుకుని ఉపమన్యుణ్ణి పేరెట్టి పిలుస్తూ అడవిని గాలించాడు. పాడుపడ్డ బావిలో పడిన ఉపమన్యుడు గురుదేవుల కేకలు విని "గురుదేవా! నేనిక్కడున్నాను" అని బదులుపలికే సరికి గబగబా బావిదగ్గరకొచ్చి అతన్ని బయటికి తీయించి జరిగిందేమిటో తెలుసుకుని చాలా బాధపడ్డాడు.

ఏది ఏమైనా ఉపమన్యుని గురు భక్తికీ, క్రమశిక్షణకు మెచ్చి తన మంత్రశక్తితో పోయిన చూపు మళ్ళీ వచ్చేలా చేశాడు. అనంతరం ఆనందంగా అతన్ని హృదయానికి హత్తుకుంటూ "నాయనా! నేను పెట్టిన ప్రతి పరీక్షలోను నెగ్గి ఘనుడనిపించుకున్నావు. నీ లాంటి శిష్యుడు లభించటం నిజంగా గర్వకారణం" అన్నాడు. వెంటనే ఉపమన్యుడు గురుదేవుని పాదాలపై పడి కన్నీరుకార్చాడు. ఆనాటి నుంచి తనకు తెలిసిన సకల శాస్త్రాలను కరతలామలకమయ్యేలా ఉపమన్యునికి బోధించాడు. గురువును మించిన శిష్యునిగా పేరుపొందిన ఉపమన్యుడు పురాణ ప్రశస్తి గాంచి మన పురాణాల్లో శాశ్వతంగా నిలిచి పోయాడు.





రామాయణ పాత్రలు

(రచయిత : షేక్ మౌలాలీ; ప్రథమ సంపుటము; వెల రు: 60/- పుటలు : 200 - ద్వితీయ సంపుటము; వెల రు: 60/- పుటలు : 200 ; ప్రతులకు : 5-62-186/6/19, బ్రాడీపేట, గుంటూరు-2.)

భారతీయాత్మని అవగాహన చేసికొనాలంటే వాల్మీకి మహర్షి సంస్కృతంలో రచించిన రామాయణాన్ని అధ్యయనం చేయటం అత్యవసరం. ఇది ప్రతిపాదిస్తూ వున్న ఆదర్శాల్ని మేధావులు ఈ నాటికీ ఆదరిస్తున్నారు, రేపటికీ ఆదరిస్తారు. వేదాలచేత తెలియబడే పరమపురుషుడు శ్రీరాముడై జన్మించగా వేదమే రామాయణ రూపంలో అవతరించిందని విద్వాంసులమాట. మర్యాదా పురుషోత్తముడైన రామచంద్రుని ఆదర్శ చరిత్రను చెప్తూతూ వున్నందున రామాయణమనీ, తన సౌశీల్యంచేత స్త్రీలోకానికి ఆదర్శ ప్రాయమైన సీతాదేవిని వర్ణించటంవల్ల సీతా చరితమనీ, లోకవిద్రావణుడైన రావణుని కథ కావటం కారణంగా పౌలస్త్యవధఅనీ దీనికి నామాంతరాలున్నాయి. భారతీయుల ఔన్నత్యమూ, వారి ఉదార జీవితాశయాలూ, సభ్యతా సంస్కృతులూ, వర్ణింపబడటంతో రామాయణం జాతీయ మహాకావ్యంగా ప్రశంసింపబడింది.

రామాయణగాథ అత్యంత ప్రాచీనమైందని చెప్పటానికి ఋగ్వేదంలోని ఇక్ష్వాకు, రామ, దశరథ అనే శబ్దాలు నిదర్శనం. మహాభారతమూ, బౌద్ధజాతక కథలూ, జైన పురాణాలూ, బ్రహ్మాండ పద్మ భాగవతాది పురాణాలూ కూడ రామకథను ప్రస్తావించాయి. వీటి కన్నిటికీ మూలం ఆదికవి విరచిత వాల్మీకి రామాయణమే అని విజ్ఞుల అభిప్రాయం.

రామాయణ కథతోను, దానిలోని పాత్రల తోను, ఏ కొంతైనా పరిచయం లేని భారతీయుడుండడన్న అతిశయోక్తికాదు. ఈకావ్య దీప్తులు దేశంలోని వివిధ భాషల్లోనే గాక, విదేశాల్లో సైతం వ్యాపించాయి.

భారతీయ గృహజీవితాన్ని ఇంత సమగ్ర సుందరంగా వర్ణించిన గ్రంథం సంస్కృతాంధ్రాది సాహిత్యాల్లో మరొకటిలేదు. తల్లీ-తండ్రీ, తనయుడూ-జనకుడూ, భార్యా-భర్తా, అన్నా-తమ్ముడూ, యజమానీ-సేవకుడూ, మిత్రుడూ-శత్రువూ, మున్నగు సమాజంలోని వ్యక్తులందరూ పరస్పరం ఏ రీతిగా ప్రవర్తించాలో, ఏ రీతిగా ప్రవర్తించరాదో రామాయణం స్పష్టంగా నిర్దేశిస్తుంది. ఒకమాటలో చెప్పాలంటే రామాయణ కావ్యంలాంటి గ్రంథం నభూతో నభవిష్యతి.

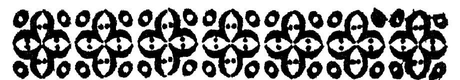
ఇలాంటి రామాయణ మహాసాగరాన్ని మథించి దానిలోని పాత్రల స్వరూప స్వభావాల్ని విశ్లేషించి ఆ పాత్రలు సమాజాని కందించిన సందేశామృతంలోని స్వాదు వెలాంటిదో రుచిచూపించిన షేక్‌మౌలాలీగారు సర్వ విధాలా ప్రశంసార్హులు. విజ్ఞుల కడ రామాయణ రహస్యాల్ని కూలంకషంగా చర్చించి, ఆ గ్రంథంపై ఒక స్పష్టమూ, నిర్దుష్టమూ అయిన అవగాహనని ఏర్పాటుచేసి కొన్న మనీషి ఈయన. రామాయణ కావ్యంలో వాల్మీకి మొదలు రామపట్టాభిషేకం దాకా ప్రత్యక్షమవుతూ వున్న పాత్రల్ని రెండు భాగాలుగా విభజించి (మొదటి భాగంలో 29, రెండవ భాగంలో 26) శివధనస్సు, పాదుకలు మొదలైన అప్రాణుల్ని సైతం విడువకుండా వింగడించి చూపారు. రామాయణాన్నేగాక, ఇతర గ్రంథాలలోని రామకథను కూడ ప్రత్యక్షర శోధగా పరిశీలించినవారుగానీ పాత్రల వ్యక్తిత్వాన్ని ఇంత చక్కగ ప్రదర్శింపలేరు. ఈ గ్రంథానికి 'సఖ్యము' ప్రకటించి శ్రీమాన్ కోగంటి సీతారామాచార్యులు శ్రీ మౌలాలీ పాండిత్య ప్రతిభల్ని ప్రశంసిస్తూ చెప్పిన మాటలు ప్రత్యక్షర సత్యాలు. చక్కని, చిక్కని వచన రచన, విషయ నిర్దేశ స్పష్టత, సరళమనోజ్ఞ పదవిన్యాసం శ్రీ మౌలాలీ కలానికి పెట్టని సొమ్ములని చెప్పవచ్చు. ఆర్ష సంస్కృతీ పరిరక్షణకు నడుం బిగించిన తి.తి. దేవస్థానములు ఈ గ్రంథ ముద్రణకు ఆర్థిక సహాయం చేయడం ఎంతైనా సముచితంగా వుంది. ఇలాంటి ఉత్తమ గ్రంథాలు శ్రీ మౌలాలీ కలం నుండి శతాధికంగా వెలువడాలి. రామాయణాన్ని గూర్చి తెలిసికోగోరే ప్రతి వ్యక్తికీ ఇది అవశ్య పఠనీయగ్రంథము.

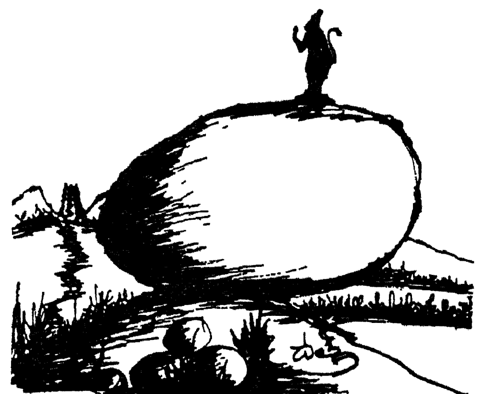
- డి. నాగసిద్ధారెడ్డి

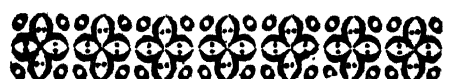
రచయితలకు గమనిక

'సప్తగిరి'లో సమీక్ష చేయుటకు రచయితలు తమ గ్రంథాల్ని రెండు ప్రతులుగా పంపవలెను. లేనిచో సమీక్ష చేయబడవు

'సంపాదకులు'

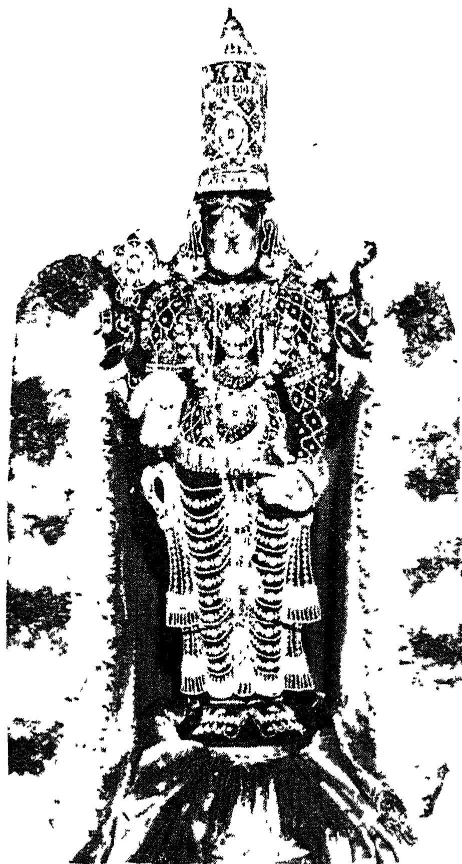






విశ్వాసం

శ్రీ శివప్రసాద్ పండా



వెంకయ్య, రాజయ్య అనే ఇద్దరు స్నేహితులుండేవారు. వారిరువురు అంధులు కావడంవల్ల వేరే విధిలేక శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం ముందు భిక్షాటన చేస్తూ కాలం వెళ్లబుచ్చుతుండేవారు.

వీరిరువురిలో వెంకయ్య సహజంగా మంచి బుద్ధిగలవాడు మరియు ఆలోచనాపరుడు. భిక్షాటనలో ఉన్నంతసేపు స్వామివారి నామం స్మరించి, భజనచేస్తూ స్వామివారి గీతారత్నాలను ఆలపించేవాడు. తన మనసులో మెదిలే ప్రతి మంచి సూచన, ఆలోచన తను విధిగా పాటించడంతోబాటు తన స్నేహితుడు రాజయ్యకు చెబుతుండేవాడు. వెంకయ్య రోజూ తను భిక్షాటన చేసింతర్వాత అందులో సగానికి పైగా పైకాన్ని స్వామివారి హుండీలో వేస్తూ, మిగిలిన దాన్ని తన దిన ఖర్చులకు ఉపయోగించుకొనేవాడు.

వెంకయ్య గుణగణాలకు పూర్తిగా భిన్నంగా వుండేవాడు రాజయ్య. కేవలం డబ్బులకోసమే స్వామివారి ఆలయం ముందు భిక్షాటన చేసేవాడు గానీ, ఏ ఒక్క రోజు స్వామివారి నామాన్ని స్మరించే వాడు కాదు. వచ్చిన పైకాన్ని వివిధ వ్యసనాలకు వినియోగిస్తుండేవాడు. వెంకయ్య ఎన్నోసార్లు అలాంటి చంచల బుద్ధుల్ని ఓడిచిపెట్టమని హితవుచెప్పినా పెడచెవిన పెట్టేవాడు రాజయ్య.

ఆరోజు రాత్రి సత్రంలో రాజయ్య గాఢ నిద్రలో మునిగియున్నాడు. వాడికి ప్రక్కనే పక్కపరచుకొని నిద్రకు ఉపక్రమించబోతూ, వెంకయ్య తన మనసులో, "స్వామి శ్రీ వేంకటేశ్వరా, ఆపదమొక్కులవాడా! పుట్టుకతో అంధత్వాన్ని ప్రసాదించావు. ఏజన్మలో చేసుకొన్న పాప ఫలితమో ఈ జన్మలో అనుభవిస్తున్నాను. కాని, స్వామి ఈ అంధత్వాన్ని నాకు సంభవించబోయే మరణం వరకు మాత్రం శాశ్వతం చేయకు. ఈ జన్మలో నీ రూపాన్ని దర్శించే భాగ్యాన్ని నాకు కలిగించి నా ఈ అంధత్వాన్ని పోగొట్టుస్వామి. ఆ ఋణాన్ని నేను జీవించినంతకాలం ఆలయ సేవలు చేస్తుంటాను స్వామి. నీ సాన్నిధ్యంలో గడిపి నీ సేవకు పాత్రుడవుతాను స్వామీ! నా ఈ అంధత్వాన్ని పోగొట్టు స్వామీ! ఈ అంధత్వబందీలోంచి నన్ను విముక్తుణ్ణి చేయు స్వామీ!. విముక్తుణ్ణి చేయు" అనుకొని, స్వామివారి నామాన్ని మరోసారి స్మరించుకొని నిద్రలో నిమగ్నమైపోయాడు వెంకయ్య.

తెల తెల వారింది. స్వామివారి సుప్రభాత గీతం వెంకయ్య చెవికి సోకగానే నిద్రలోంచి తేరుకున్నాడు. ప్రక్కన రాజయ్య మాత్రం ఇంకా నిద్రలోనే మునిగి యున్నాడు. అది చూసిన వెంకయ్య మాత్రం రాజయ్యను తట్టిలేపాడు. ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ ఆవులింత తీస్తూ లేచాడు రాజయ్య.

వెంకయ్య, రాజయ్య లిద్దరూ కాలకృత్య స్నానాదులు పిదప భిక్షాటనకొరకు ఆలయం ముందు ఆసనాలు వేసి కూర్చున్నారు.

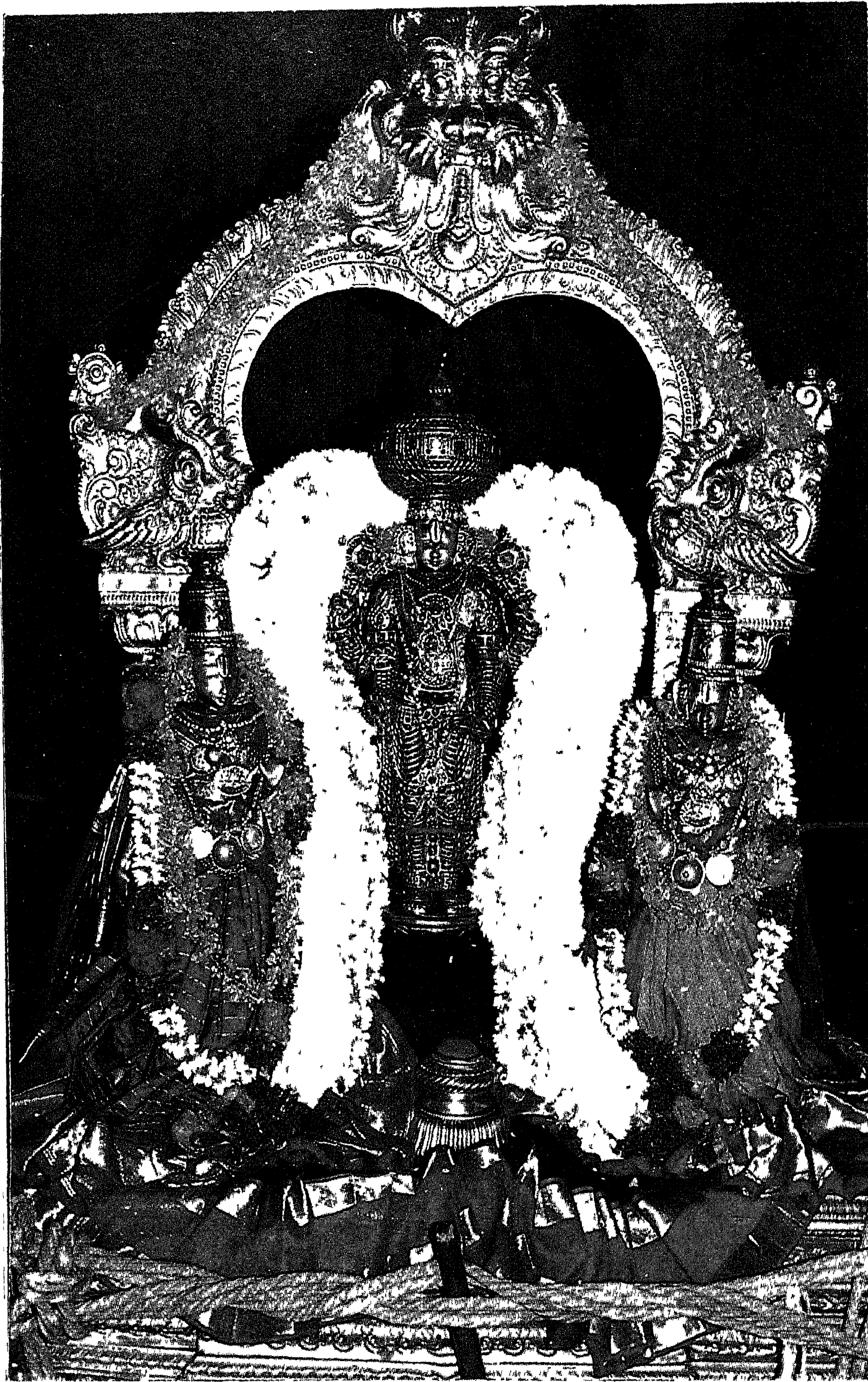
వెంకయ్య, రాజయ్యతో రాత్రి తన మనసులో అనుకొన్నది, స్వామివారికి విన్నవించుకొన్నది అంతా పూసగ్రుచ్చినట్లు చెప్పి "ఒరే, రాజయ్య నువ్వుకూడా స్వామి వారిని వేడుకోరా ఈ అంధత్వం నుంచి వేరు చేయమని కోరరా" అని చెప్పాడు వెంకయ్య.

దానికి రాజయ్య, "నువ్వూ నీ మూఢ నమ్మకాలు కాకపోతేగాని, స్వామివారిని వేడుకొన్నంత మాత్రాన మన అంధత్వం పోతుందా. చాలు చాల్లే ఆ విముక్తి, ప్రముక్తి నువ్వే సాధించుకో. నాకవేం గిట్టవు" అని విసురుగా అన్నాడు.

వెంకయ్య చాలా బాధ పడ్డాడు.

కొన్నాళ్లకు రాజయ్య వ్యసనాలు మరింత పెరిగి, అనారోగ్యం పాలయ్యాడు. మరణం ఆసన్నమయ్యే ఆఖరి గడియల్లో చిక్కుకుపోయాడు.

వెంకయ్య మాత్రం ఆరోగ్యంగా ఉన్నాడు. పైగా స్వామివారి దయ మూలంగా కళ్లు కనబడసాగాయి. దానికి గాను వెంకయ్య సంతోషం అంతా ఇంతా కాదు. స్వామివారు కేవలం రూపం ఉన్న భగవానుడే కాక తనపై విశ్వాసం చూపే భక్తులకు మంచి త్రోవ చూపే భగవానుడని రుజువయింది. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి దృష్టిలో తన భక్తి, శ్రద్ధలు మంచి స్థానాన్ని సంపాదించుకొన్నాయని ఆనందోత్సాహంతో పొంగిపోయాడు వెంకయ్య. స్నేహితుడిచ్చిన మంచి సూచనలను త్రిప్పికొట్టిన మూలంగా, దేవుడిని దూషించిన దూషణల ఫలితంగా తన చావుకు తానే కారకుడయ్యాడు రాజయ్య.



UTSAVA MURTHY OF TIRUMALA TEMPLE

(6 వ పేజీ తరువాయి)

లనియే నని, ప్రాచీన వేదకాల సంకుచిత భావ సంఘములయందు గూడా ప్రబోధించినారు.

వాస్తవమునకు ఆ సాంఘిక ధర్మపాలనా విధానమే ఆధ్యాత్మిక సాధనమునకు ప్రాథమిక, విజ్ఞాన సోపానమనవచ్చును. ఋగ్వేద కాలమున ఆధ్యాత్మిక మరియు జగత్ సృష్టి, సత్య సందర్శనము. నీతి, ధర్మ సందర్శనము మొదలుగా గల వానిని ఋగ్వేదము బోధించుచున్నది.

సన్మార్గము నీతి ప్రవర్తనయే నాటి కుటుంబ వ్యవస్థకు సాంఘిక జీవితమునకు మూలాధారము. సాంఘిక ధర్మమునతిక్రమించెడివారు మానవాభ్యుదయ నిరోధకులు గాను, సంఘ విద్రోహులుగను పరిగణింపబడెడివారు.

అందువలననే యజుర్వేదమునందు ఋషి పుంగవులు, సర్వాంతర్యామియైన భగవంతునికి హృదయపూర్వక ప్రార్థనలు చేసెడివారు.

"సుఖ సంపదలనిచ్చువాడు, విజ్ఞాన ప్రదాతయైన సృష్టికర్తకు మా అవయన సంపదతో ఉత్తమమైన కార్యములను నిర్వహించుటకు శక్తిని ప్రసాదించుగాక! మా మధ్య చోరుడు, పాపాత్ముడు అయిన వాడు జన్మించకుండా యుండు గాక!"

--ఋగ్వేదము -- 1-1

మానవ జీవిత లక్ష్యమును ఉన్నత పథముల యందు ఈతి బాధలకు దూరముగా సాగించాలనే కోరికతో భగవంతుని దయ కొరకు ప్రార్థిస్తూ యజుర్వేదమునందనేక పారములు కలవు.

విజ్ఞాన నిధులతో మమ్ము ఆయన (భగవంతుడు) పునీతులను చేయుగాక! వేద శాస్త్ర విధులతో మమ్ము నిస్వార్థులుగా రూపుదిద్దు గాక!

, --యజుర్వేదము 3-1

"నీకు సత్కార్యాచరణకు ప్రేరణ కల్పించువారెవ్వరు? అది ఆయనే. భగవంతుడు మనలను విజ్ఞాన పథములయందు నడిపించును. ఆయనెందుకా విధముగా చేయును?

నీవు జీవితమున ఉన్నత పథమునధిరోహించి, సత్కార్యాచరణ చేయు జ్ఞానవంతుడివై, సత్యధర్మ విధులను నిర్వహిస్తూ ఉత్కృష్టమైన జీవనము సాగించుటకు"--

--యజుర్వేదము 1-6

ఆ కాలమునందు ఔన్నత్యమునకుగాని, విజ్ఞాన సముపార్జనమునకు గాని, శాస్త్రీయమైనట్టిదియు, క్రమబద్ధమైనట్టిదియు సూత్రములు ప్రతిపాదింపబడలేదనుట యందెట్టి సందేహము లేదు. అయినను నిజమునకు ఆనాటి పురాణ కాలమునందు కూడా నీతిదాయకమై నట్టియు ధర్మపరాయణ మైనట్టియు, జీవితము మానవునికి ఔన్నత్యమును జ్ఞానమును ఆధ్యాత్మిక చింతనమును ప్రసాదించినదనుట యందెటువంటి అతిశయోక్తియూ కానరాదు.

వేదకాలమునాటి ప్రజల దృఢవిశ్వాసమే మనగా, మానవ జీవితౌన్నత్య సాధనకు, భగవంతునిచే చెప్పబడిన నీతి నిజాయితీలు ధర్మ పరాయణతలే సోపానములు.

వారానాడు నిర్వహించిన ఆచార వ్యవహార సంబంధమైన క్రతువులు, యజ్ఞములు వారి వారి స్వప్రయోజనములకు కాక సర్వ మానవ శ్రేయస్సు నాసించి చేసెడి వారనుట యందెట్టి సందేహము లేదు. నేటి సాంఘిక మానవుని సత్య సంధతకు, ధర్మ నిరతికి సంబంధించిన లక్షణములను మనము యజుర్వేదమునందు గాంచగలము.

వారి దృక్పథమునందుగల సాంఘిక, పౌరాణిక ధర్మపాలనము నందు గల దీక్ష, ఆధ్యాత్మిక ధర్మములకు దగ్గరగా నుండెడిది.

అందుకు కొన్ని నిదర్శనములు

ఓ మానవుడా! నీతిగను, ధర్మముగను ఆర్జించిన వస్తు సముదాయమును సర్వ మానవ శ్రేయస్సుకొరకు వినియోగించుము.

--యజుర్వేదము 1-9

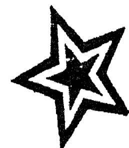
నీ జీవితమును శాశ్వతముగ, స్థిరముగా ఆదైవమున కంకితము చేయుదువు గాక! ఆధ్యాత్మికముగా ఔన్నత్యమును పొందిన వారు కూడ, మానవధర్మ విసర్జన చేయకుందురుగాక!

భగవదనుగ్రహము కొరకు మనమందరము యజ్ఞములను నిర్వహించవలయును. జీవితౌన్నత్య సాధనకొరకు, విజ్ఞాన సముపార్జన కొరకును, ఇహ పరలోక సాధన కొరకును యజ్ఞములు నిర్వహించవలయును. యజ్ఞములను నిర్వహించి సర్వమానవ శ్రేయస్సులను సాధించవలయును. యజ్ఞం ఈతి బాధలను తొలగించును.

--యజుర్వేదము 1-13

ఇందుమూలముగా విశదమగు సత్యమే మనగా వేదకాలమునాటి యజ్ఞములు కేవలము యాంత్రిక కార్యక్రమములు కావు. అవి ఉత్కృష్టమైన, సాంఘిక మానవత్వ, పౌరాణిక విలువలు గలిగియుండెడివి.

వేదపారము క్రమ శిక్షణ ప్రాథమికముగా పౌరాణికమైనవని భావించవలసియున్నది. వేద ఋషులు ప్రవచించిన నీతి సూత్రములు ధర్మపథము మానవజాతికి భగవంతుడు ప్రసాదించిన జీవిత విధానక్రమమైన సూత్రములు. అందువలన వేదములు వల్లించెడి ధార్మిక మత పారములను గౌరవించవలెను.





శ్రీమత్స్యగిరి నృసింహక్షేత్రం

శ్రీ యం.వి.ఎస్. రంగాచార్యులు

నల్లగొండ జిల్లాలోని వలిగొండ మండలంలో వేములకొండ గ్రామమునకు సుమారు 3కి.మీ.దూరమున ఒకకొండ కలదు. ఆ కొండ సుమారు 500 అడుగుల ఎత్తుగ లదు. ఆ కొండపై భక్తజన పారిజాతుడగు శ్రీమత్స్యగిరి నృసింహస్వామి గలదు. ఆ స్వామి అచట ఏ శతాబ్దమున వెలసినాడో తెలియదు. శ్రీస్వామివారికి ఆలయముకాని విగ్రహములు కానిలేవు. కొండపైన పుష్కరిణి మాత్రముకలదు. ఆ పుష్కరిణిలో విచిత్రమగు ఆకారములో ఒకే జాతికి చెందిన చేపలు కొల్లలుగాకలవు. వాటికి తిరుమణి కాపు (నామముల) వలె ముఖమున మూడు రేఖలు కనపడును.

ఎంతటి కరువు కాలములోనైనను పుష్కరిణిలో నీరు ఉండును. అదియును పాలవలె తెల్లని ఆకారములో శుభ్రముగా, మధురముగా యుండును. పుష్కరిణిలోగల చేపలనే స్వామిగా భావిస్తూ భక్తులు తమ మొక్కుబడులను చెల్లిస్తుంటారు. కొండపైగల పుష్కరిణిలో మత్స్యములుండుట వలన ఆ కొండకు 'మత్స్యగిరి' అను ప్రసిద్ధనామ మేర్పడినది. కొండపైగల పుష్కరిణిలో గల చేపలకు నామములు మూడుండుట వలన అచటికి వచ్చు భక్తులు ఆ చేపలను నామాల చేపలని పిలుచుట ఆచారము.

కొండపైన కేవలము ఒక మంటపము మాత్రమే కలదు. ఆలయ నిర్మాణమునకు భక్తులు ప్రయత్నించగా స్వామివారు వారికి స్వప్నములో దర్శనమిచ్చి, అసమ్మతిని తెలిపినారని జనవాడకము ఈ ప్రాంతమున కలదు. నేటివరకు కూడా ఆలయనిర్మాణము గురించిన ప్రయత్నము జరుగుటలేదు. శ్రీ స్వామివారికి ఆలయ నిర్మాణముమీద కోరిక లేదనియే ప్రజలలో ప్రచారము కలదు. గుట్టపైకి వెళ్లుటకు కనీసము మెట్ల సౌకర్యము కూడా లేదు. ఇటీవలనే భక్తులు చందాల రూపములో డబ్బును సేకరించి, మెట్ల నిర్మాణమును పూర్తి చేయించి కొండపైకి వెళ్లుటకు సౌకర్యము కలిగించినారు. ప్రస్తుతము కొండపైకి భక్తులు సులభముగా వెళ్లి స్వామివారి కార్యక్రమములను పూర్తి చేసుకొనుచున్నారు.

శ్రీస్వామివారు గల కొండకు భువనగిరి నుండి నల్లగొండ వెళ్లు మార్గమున గల వలిగొండ మండల కేంద్రమునుండి మార్గము మారవలసియుండును. యాదగిరి గుట్ట ఆర్.టి.సి. డిపో నుండి వలిగొండ ద్వారా తిరుమలగిరికి మరియు నార్కట్‌పల్లి ఆర్.టి.సి. డిపో నుండి వలిగొండ నుండి మోత్కూరుకు వెళ్లు బస్సులలో ప్రయాణించు భక్తులు అరూరు గ్రామములో దిగినచో స్వామి నిలయమగు వేములకొండ గుట్ట 3 కి.మీ. దూరములో వుండును. చాలా వరకు వేములకొండ శ్రీమత్స్యగిరి నృసింహస్వామివారి సన్నిధికి చేరు భక్తులు వలిగొండ కేంద్రము నుండి బస్సులలో ప్రయాణము చేయుటయే కాక స్వంతముగా టెంపోలను కాంట్రాక్టుచేసుకొని కొండకు చేరుకొందురు.

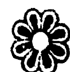
శ్రీవారి సన్నిధికి చేరు భక్తులు ధనుర్మాస ప్రారంభపు తొలి శనివారమునుండి ప్రతి శని, సోమవారములలో చుట్టుప్రక్కల గ్రామములనుండి ఎడ్ల బండ్లు, గుర్రపుబండ్లు, సైకిళ్లు, ట్రాక్టర్లు, బస్సులలో వస్తారు. ఇతర జిల్లాలనుండి కూడా అత్యధిక సంఖ్యలో భక్తులు వచ్చుచుందురు.

ఇటీవలనే దేవాదాయశాఖవారు ఈ కొండను స్వాధీనపరచుకొన్నారు. ఇటీవలనే కొండపైవరకు రాష్ట్ర విద్యుత్‌బోర్డు వారు విద్యుత్తు సౌకర్యమును కల్పించినారు. కొండపైన సదనము (విశాలము)గా స్థలము ఉండుటవలన వేలాదిగా వచ్చిన భక్తులు వంట చేసికొని భుజించుటకు మంచి సౌకర్యము కలదు. యాత్రీకుల సందర్శన మెక్కువగా యున్న రోజులలో వారు తినెడి ఆహార పదార్థములకు దృష్టి దోషముండదు. ఇది శ్రీవారి మహిమగానే భక్తులీవిధముగా చెప్పుకొనుచున్నారు. చేపలను పట్టుకున్న వారి చేతులు వాపులను పొంది ఆయాసమగునని ప్రతీతి.

పంట చేలకు అనగా ఆముదము, వరి, జొన్న మొదలగు వాటికి తెగుళ్లు కలిగినపుడు, శుభ్రతతో కొండపైకి వెళ్లి శ్రీస్వామిని మనసారా ధ్యానించి పుష్కరిణిలో స్నానమాచరించి టెంకాయను సమర్పించి, అగరువత్తులను ముట్టించి, పుష్కరిణిలోని నీటిని తీసికొని వెళ్లి పైరులపై చల్లినచో తెగుళ్లు నశించి, చక్కని పంటలు పండునని భక్తుల విశ్వాసము. భక్తులు వారికి పండిన పంటలను పుష్కరిణిలో పోసినను, ఆ నీరు కలుషితము కాదు. ఆ పంటలు స్వామివారికి చెందునని భక్తులు విశ్వసింతురు. ఇచట స్వామివారికి తలనీలాలు సమర్పించుటకు ఏర్పాటు కూడా కలదు.

ఈ మధ్యనే యాదగిరిగుట్ట శ్రీలక్ష్మీ నృసింహస్వామివారి ధర్మకర్తలమండలివారు శ్రీమత్స్యగిరి నృసింహస్వామివారి దేవాలయ నిర్మాణమునకు 2 లక్షల రూపాయలిచ్చుటకు తీర్మానించి, శంఖుస్థాపనాదికార్యక్రమాలను జరిపించినారు. ఇట్టి దేవాలయ నిర్మాణము త్వరలో పూర్తియై, శ్రీస్వామివారి విగ్రహ ప్రతిష్ఠాపన జరిగి, భక్తులకు నివాస సౌకర్యములకుగాను సత్రముల నిర్మాణము జరిగినచో, కొద్దికాలములో నల్లగొండ జిల్లాలో మరియొక ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రము కాగలదని భావింపవచ్చును.

వేములకొండ గుట్టపై వెలుగొందుతున్న శ్రీమత్స్యగిరి నృసింహస్వామివారు భక్తులపాలిట కల్పతరువై, సమస్త భక్త జనులకు ఇష్టకామ్యములను తీర్చి, ప్రసిద్ధి పొందుతారని యాశింపవచ్చును.



(8 వ పేజీ తరువాయి)

రచించిరి. వీరిది చేర్యాల మండలం ధూళి మిట్టగ్రామం. శతకమున క్షేత్ర వివరములు ఏవియులేవు. పంచ పద్యాలతో నరసింహావతారము గూర్చి వర్ణించిరి.

ఆండాళుగారు మిమ్మర్చించు హర్వేఖ్తు
నీ పూజ సేయుడే నేడు భఖ్తు.

దీనియందు కవి పారశీకోక్తులు ప్రత్యేకంగా వ్రాసిరి.

11. యాదగిరి లక్ష్మీ నరసింహ శతకము

1973లో ఉదయగిరి తాలూకా గంగులవారి చెరువుపల్లి గ్రామనివాసి కప్ప వెంకటరామరాజు 101 ఉత్పలమాలల్లో రచించిరి. ఆ పూజా సుమాలను భక్తితో స్వామికి అర్పించారు.

లక్ష్మీనరసింహ యాదగిరి
శృంగనివాస దయాపయోనిధీ.

అనే మకుటంతో రచన సాగింది. ప్రతి పద్యంలో ప్రాసాక్షరంగా 'నకా'రమును వాడుట ఇందలి ప్రత్యేక విశేషం. దేవస్థానం వారు దీనిని ముద్రింపచేశారు.

12. నరసింహశతకం

దీనిని జిల్లా ప్రజాపరిషత్ కొండంగల్ తెలుగు పండితులు శ్రీ ముదుంబై వరదాచార్యులు రచించిరి. భక్తి ప్రపూరిత పద్య రత్నాలు కలిగియున్నది.

13. నృసింహశతకం

దీనిని వరంగలు జిల్లా గూరూరు నివాసి శ్రీ కందాళ లక్ష్మణాచార్యులు నృసింహస్వామిపై భక్తిభావంతో రచించినారు. కాని ఇది అలభ్యము.

14. యాదగిరి శ్రీలక్ష్మీ నృసింహస్తవ తారావళి

ఇది 1931 ప్రజోత్పత్తినామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ సప్తమినాడు వరంగల్లునగల వేంకటేశ్వర ముద్రణాలయమున ముద్రితము. దీని రచయిత శ్రీపతి కంఠము రామచంద్రమరాజు. వీరిది హనుమంతపురం. జనగామ మండలం. "యాదగిరి లక్ష్మీనారసింహ ప్రభో" అనే మకుటంతో రచన సాగింది.



15. యాదగిరి లక్ష్మీనృసింహ శతకము

ఇది 1961లో చొల్లేటి నృసింహశర్మ తనకు కల్గిన సాంసారిక బాధలు యాదగిరి నృసింహుని అనుగ్రహమున తొలగినందులకు కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా రచించిరి.

ఇవేగాక ఇతర నరసింహ దేవాలయాలమీద దేవేరులను తాడేపల్లి పానకాలరాయకవిది మంగళాద్రి నృసింహ శతకం. పంచాగ్నుల వేంకట దీక్షితులు మాల్య శైల లక్ష్మీనృసింహశతకం (1926), శ్రీమతి గుడిపూడి ఇందుమతి దేవిగారి "మంగళాద్రి నృసింహ శతకం (1932), మద్దాలి గురుస్వామి నృసింహశతకం" మొదలైనవి ఎన్నియో కలవు.



తిరుపతి శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవ క్రమము

తేదీలు	వారము	పగలు ఉత్సవములు	రాత్రి ఉత్సవములు
16-5-94	సోమ	--	సేనాధిపతి ఉత్సవం, అంకురార్పణం
17-5-94	మంగళ	తిరుచ్చి ఉత్సవం, ధ్వజారోహణం	పెద్దశేషవాహనం
18-5-94	బుధ	చిన్నశేషవాహనం	హంసవాహనం
19-5-94	గురు	సింహవాహనం	ముత్యపుపందిరివాహనం
20-5-94	శుక్ర	కల్పవృక్షవాహనం	సర్వభూపాలవాహనం
21-5-94	శని.	పల్లకీలో మోహినీ అవతారోత్సవం	గరుడవాహనం
22-5-94	ఆది	హనుమద్వాహనం సా॥ వసంతోత్సవం	గజవాహనం
23-5-94	సోమ	సూర్యప్రభవాహనం	చంద్రప్రభవాహనం
24-5-94	మంగళ	రథోత్సవం	అశ్వ (గుఱ్ఱము) వాహనం
25-5-94	బుధ	పల్లకీ ఉత్సవం, తీర్థవారి అవబృథోత్సవం, చక్రస్నానం	తిరుచ్చిలో ధ్వజావరోహణోత్సవం

హృషీకేశ్, నారాయణవనం శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి వార్ల బ్రహ్మోత్సవ క్రమము

తేదీలు	వారము	పగలు ఉత్సవములు	రాత్రి ఉత్సవములు
21-5-94	శని	--	సేనాధిపతి ఉత్సవం, అంకురార్పణం
22-5-94	ఆది	తిరుచ్చి ఉత్సవం, ధ్వజారోహణం	పెద్దశేషవాహనం
23-5-94	సోమ	చిన్నశేషవాహనం	హంసవాహనం
24-5-94	మంగళ	సింహవాహనం	ముత్యపుపందిరివాహనం
25-5-94	బుధ	కల్పవృక్షవాహనం	సర్వభూపాలవాహనం
26-5-94	గురు	పల్లకీలో మోహినీ అవతారోత్సవం	గరుడవాహనం
27-5-94	శుక్ర	హనుమద్వాహనం సా॥ వసంతోత్సవం	గజవాహనం
28-5-94	శని	సూర్యప్రభవాహనం	చంద్రప్రభవాహనం
29-5-94	ఆది	రథోత్సవం	అశ్వ (గుఱ్ఱము) వాహనం
30-5-94	సోమ	పల్లకీ ఉత్సవం, తీర్థవారి అవబృథోత్సవం, చక్రస్నానం	తిరుచ్చిలో ధ్వజావరోహణోత్సవం ద్వాదశారాధనం, ఏకాంతోత్సవం

శాంతి మహాయజ్ఞం

మహారాష్ట్రలోని, కొల్హాపూర్ శ్రీ మహాలక్ష్మి అమ్మవారి ఆలయంలో శ్రీ శ్రీమన్నారాయణ అష్టాక్షర శ్రీసూక్త అద్భుత శాంతి మహాయజ్ఞం మార్చి 19 నుంచి 23 వరకు నిర్వహింపబడింది. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ధర్మప్రచారపరిషత్ ఆధ్వర్యంలో ఈయజ్ఞం నిర్వహింప బడింది.

ఈయజ్ఞం వైఖానస ఆగమ శాస్త్రోక్తంగా తిరుమల ఆలయ ప్రధాన అర్చకులు శ్రీ మాడంబాకం శ్రీనివాస భట్టర్ ఆధ్వర్యంలో జరిపించబడింది.

తి.తి.దేవస్థానముల ఛైర్మన్ శ్రీ ఎ. చెంగల్ రెడ్డి, తి.తి.దే. ధర్మ కర్తల మండలి సభ్యులు శ్రీ నాచు శేషగిరిరావు, కొల్హాపూర్ మహారాజు, కొల్హాపూర్ డి.ఐ.జి., కలెక్టరు, జిల్లా న్యాయాధిపతి, సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసు, మేయరు తదితర అధికార అనధికార పుర ప్రముఖులందరూ ఈ యాగనిర్వహణకు సహకరించారు.

కర్ణాటక రాష్ట్రం, ముళబాగల్ కు చెందిన శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజ్ఞాననిధి స్వామీజీ యాగాన్ని దర్శించారు.

రోజుకు దాదాపు 70 వేలమంది చొప్పున మొత్తం 3.5 లక్షల మంది భక్తులు ఈ యజ్ఞాన్ని దర్శించారు. దాదాపు రు. 2 లక్షల 30 వేలు ఈ యాగ నిర్వహణకు ఖర్చయింది.

యాగశాలలో వుంచిన హుండీల ద్వారా దాదాపు 1 లక్ష 18 వేల రూపాయలు, విరాళాల ద్వారా దాదాపు 77 వేలు ప్రజలనుంచి లభించింది.

బొంబాయికి చెందిన డా॥ అల్వా 3300/- రూ॥ ఖరీదుచేసే దీపస్తంభాలను విరాళంగా యిచ్చారు. అంతేకాక 5 ఆవుదూడల జతలు విరాళంగా లభించాయి. వీటి ఖరీదు సుమారు రు. 25000/- వుంటుంది.



యజ్ఞం జరిగిన అన్నిరోజులు ప్రసాద వితరణ జరిగింది. ఒక్క 23-3-94 నాడు తిరుమల శ్రీవారి ప్రసాదమైన ఉచిత లడ్డూలు దాదాపు 30 వేలు భక్తులకు వితరణ చేయడం జరిగింది. అంతేకాక 'ఓం' స్టిక్కర్లు, శ్రీవారి, శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి ఫోటోలు పంపిణీ చేశారు.

ఇన్నిరోజులపాటు తి.తి.దే. ధర్మ ప్రచారపరిషత్, అన్నమాచార్యప్రాజెక్టు కళాకారులు సంకీర్తనలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు వీడియోద్వారా శ్రీ వేంకటేశ్వరవైభవం, శ్రీవారి బ్రహ్మోత్సవం క్యాసెట్లు ప్రదర్శించారు.

వార్తాలహరి



తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం

"వృక్షో రక్షతి రక్షితః".

వృక్షాలను రక్షించేవారిని భగవంతుడు రక్షిస్తాడు.

వృక్షాలను పెంచి పోషించేవారిని భగవంతుడు ప్రేమిస్తాడు.

పవిత్రమైన తిరుమలలోని అడవులు మానవాళికి శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు ప్రసాదించిన వరం. ఆ అడవుల్ని ..రక్షించడానికి, వాతావరణ సమతౌల్యాన్ని సాధించడానికి **శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం** పేరుతో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు అద్భుతమైన పథకాలను ప్రవేశపెట్టారు. తి.తి. దేవస్థానముల అటవీశాఖ వారి సహాయంతో అధిక సంఖ్యలో వృక్షసంతతి అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రజలందరూ ఈ పథకంలో భాగస్వాములు కావచ్చు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు.

వృక్ష సంవర్ధనం

ఈ పథకం క్రింద దాదాపు ఒక ఎకరా భూమిలో వృక్ష సంపద అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

సౌకర్యాలు :

* వృక్షసంపదకు దాతపేరు లేదా దాత సూచించిన వారి పేరు పెడతారు.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.15,000/-.

వృక్ష ప్రసాదం

ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కలను పెంచడానికి నిర్దేశించిన పథకం.

సౌకర్యాలు :

* దాతపేరుతో ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కల వితరణ.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.10,000/-.

స్మారక వనాలు

ఈ పథకంక్రింద 10 మొక్కలు నాటి వాటిని 5 సంవత్సరాలపాటు పెంచి పోషిస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* ఈ వనానికి దాత పేరు పెడతారు.
* 5 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.2,000/-.

వన సంరక్షణ భాగస్వామ్యం

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల కొండపై వున్న సహజారణ్యాలను రక్షించి, అభివృద్ధి చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరు ప్రదర్శిస్తారు.
* ఒక సంవత్సరంపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.1,000/-.

అధ్యయన వనాలు

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల ఉద్యానవనంలో రకరకాల మొక్కల పెంపకం, అభివృద్ధి చేపడతారు.

సౌకర్యాలు :

* మొక్కదగ్గర దాత పేరు ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.500/-.

వృక్ష దత్తత

ఈ పథకంక్రింద తిరుమలలోను, ఘాట్‌రోడ్డులోను వృక్షాలను దత్తత తీసుకోవడం, నాటడం చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరు చెట్టుదగ్గర ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.250/-.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నిలయమైన తిరుమలకొండలపై వున్న అమూల్యమైన వనసంపద పరిరక్షణకు భక్తులు, దాతలు విరివిగా విరాళాలు ఇవ్వవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

మీ విరాళాలు డిమాండుడ్రాఫ్టుద్వారా ఈ క్రింది వారికి పంపండి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి.

అన్నమయ్య వర్ధంతి ఉత్సవాలు

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి పరమ భక్తుడు, పద కవితా పితామహుడు అయిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల వారి 491 వ వర్ధంతి మహోత్సవాలు తిరుపతిలో వైభవంగా జరిగాయి.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం అన్నమాచార్యప్రాజెక్టు ఆధ్వర్యంలో 94 ఏప్రిల్ 7వ తేదీనుండి 13వ తేదీ వరకు వారంరోజులపాటు తిరుపతి అన్నమాచార్య కళామందిరంలో ఘనంగా జరిగాయి.

7-4-94 వతేదీ ఉదయం 7గం॥ అన్నమయ్య, పెద తిరుములయ్య, వేంకటేశ్వరస్వామివారి ప్రతిమల ఊరేగింపు జరుపబడింది. పిదప అన్నమాచార్య కళామందిరంలో శ్రీకోదండరాములవారి ఆస్థానం. "దినము ద్వాదశి" సంకీర్తన పూజ ఘనంగా జరిగాయి.

ఆ సాయంత్రం దేవస్థానం శ్రీ కార్యనిర్వాహకులు శ్రీ డి.వి.యల్. ఎన్. మూర్తి అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశంలో అన్నమాచార్యప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ డా॥ మేడసాని మోహన్ ప్రాజెక్టు నివేదికను సమర్పించారు.

దేవస్థానం ఛైర్మన్ శ్రీ ఎ. చెంగల్‌రెడ్డి ప్రసంగిస్తూ, శ్రీ వేంకటేశ్వరునకు, అన్నమయ్యకు విడదీయరాని, విడదీయలేని అనుబంధ ముందని, అలాంటి అన్నమయ్య కీర్తనలను భక్తితో ప్రచారం చెయ్యాలని చెప్పారు. ఇటీవల కేవలం వ్యాపార సరళిలో అన్నమయ్య కీర్తనల ప్రచారం సాగుతోందని, ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. అన్నమయ్య జన్మస్థలమైన 'తాళ్లపాక'ను అభివృద్ధి పరచాలని శ్రీ చెంగల్‌రెడ్డి, శ్రీ డి.వి. యల్.ఎన్. మూర్తిని కోరారు.

చివరగా శ్రీ డి.వి.యల్.యన్. మూర్తి ప్రసంగిస్తూ, దేశం నలు మూలలా, దేవస్థానం చేస్తున్న ధర్మ ప్రచారానికి ఆదరణ లభిస్తున్నదని, ఇటీవల శ్రీరంగం, గురువాయూరులో ఆళ్వారు ప్రాజెక్టు తరుపున ధార్మిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించామని తెలియ జేశారు. ఒకదశలో తాము మరచిపోయిన ఆళ్వారు పాశురాలను మళ్లీ శ్రీరంగంలో విన్పించారంటూ అక్కడి జియ్యంగారు సంతోషపడ్డారని, శ్రీరంగ ఆలయాన్ని దత్తత స్వీకరించ వలసిందిగా కోరారని శ్రీమూర్తి చెప్పారు.

పిదప తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల వంశీయులను శ్రీ ఎ. చెంగల్‌రెడ్డి సత్కరిస్తూ, తిరుమలలో తాళ్లపాక, తరిగొండవారి గృహాలను స్మారక మందిరాలుగా ఏర్పాటు చేస్తామని తెలియ జేశారు.

ఆ తర్వాత శ్రీ నేదునూరి కృష్ణమూర్తి గాత్ర కచ్చేరి వీనులవిందుగా సాగింది.

వారం రోజులపాటుసాగిన ఈ అన్నమయ్య వర్ధంతి ఉత్సవాల్లో శ్రీ బండ్లమూడి సత్యనారాయణ, శ్రీ పి. శేషగిరిరావు, శ్రీ పి.వి. శ్రీనివాస మూర్తి, శ్రీ ముదివర్తి కొండమాచార్యులు, శ్రీ మల్లంపల్లి శరభేశ్వరశర్మ, శ్రీ కె. రాజన్నశాస్త్రి. శ్రీ ఎల్. వేణుగోపాల్, ఎం.డి. రామమూర్తి మున్నగు సాహితీవేత్తలు ప్రసంగించారు.

శ్రీమతి పి. రాజేశ్వరీ శ్రీనివాస్, శ్రీ కల్లూరి మురళీకృష్ణ, శ్రీమతి జి. జానకి, ఆచార్య పశుపతి, శ్రీమతి ఉషా శ్రీనివాస్, శ్రీమతి విజయ లక్ష్మి శర్మ, మున్నగు సంగీత ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు.

చివరిరోజు 13-4-94 వతేదీ ఉదయం శ్రీ గోవిందరాజ స్వామివారి ఆస్థానం - సంకీర్తనపూజ జరిగాయి.

ఆ సాయంత్రం జరిగిన సమాపనోత్సవంలో శ్రీ ప్రపంచం సీతారాం సంగీతాన్ని గూర్చి వివరించారు. ఆచార్య టి. కోటేశ్వరరావు కబీర్ - అన్నమయ్య భక్తి సాహిత్యాల్ని తులనాత్మకంగా తెలియజేశారు. ✿

(4 వ పేజీ తరువాయి)

తాతపాదులపై గురు భావంతో అన్నమాచార్య చరిత్రను దేశి గతిలో రాసి అందించిన చిన తిరుమలా చార్యులు ఆంధ్ర సంకీర్తన చరిత్రకే అపూర్వ సేవ చేశాడు. ఆ చరిత్రే లేకపోతే, కవి అజ్ఞాతుడై పాటలున్న తామ్ర పత్రాలు వంటపాత్రలై పోయేవి. అన్నమయ్యను అనుకునే వాళ్లే ఉండేవారు కారు.

ఆదరణ లేక అల్లాడుతున్న దేశి కవితారీతులకు ప్రత్యేకించి కీర్తన పద్ధతులకు రాచమర్యాద కల్పించి అందలం ఎక్కించిన సాహితీ విప్లవ మూర్తులు తాళ్లపాక కవులు.

ఇది అన్నమయ్య జయంతి. అందుకే అర్పిద్దాం ఆ ముగ్గురికీ అంజలి!

జయంతి తే సుకృతినో రససిద్ధాః కవీశ్వరాః,
నాస్తి తేషాం యశఃకాయే జరామరణజం భయమ్.

Edited and published on behalf of T.T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press
by M. Vijayakumar Reddy, Manager, T.T.D. Press, Tirupati - 517 507



Regd. No. H/TRP/13.

సంవత్సర చందా : 24-00

